

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის

ბრძანება №672

2010 წლის 25 აგვისტო

ქ. თბილისი

საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის დამტკიცების თაობაზე

„საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე ვბრძანებ:

1. დამტკიცდეს საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაცია.
2. საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა გადახდების განხორციელების დროს საქართველოს სახელმწიფო ხაზინაში და შესაბამის საფინანსო ორგანოებში გადასახდებლებზე დეტალური ინფორმაცია წარადგინონ ამ ბრძანების დანართის შესაბამისად.
3. ამ ბრძანების ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2004 წლის 15 მარტის ბრძანება №153.
4. ბრძანება ამოქმედდეს 2010 წლის 6 სექტემბრიდან.

კ. ბაინდურაშვილი

საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაცია

თავი I

ტერმინთა განმარტებები

ქვემოთ მოცემული ტერმინები გამოყენებულია მხოლოდ ამ ბრძანებით დამტკიცებული საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიზნებისათვის

1. **არასაბაზრო წესით შესყიდვა/გაყიდვა** – საქონლისა და მომსახურების შესყიდვა/გაყიდვა ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასებით.

2. **საბაზრო წესით შესყიდვა/გაყიდვა** – საქონლისა და მომსახურების შესყიდვა/გაყიდვა მოთხოვნა-მიწოდების საფუძველზე ჩამოყალიბებული საბაზრო ფასების საფუძველზე.

3. **ეკონომიკურად მნიშვნელოვანი ფასი** – ფასი (გარდა მონოპოლიურად მაღალი ფასებისა), რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს იმ პროდუქციის ოდენობაზე, რომელზეც გამყიდველი თანახმაა მიაწოდოს და მყიდველი თანახმაა შეისყიდოს.

4. **ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასი** – ფასი (გარდა მონოპოლიურად მაღალი ფასებისა), რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას არ ახდენს იმ პროდუქციის ოდენობაზე, რომელზეც გამყიდველი თანახმაა მიაწოდოს და მყიდველი თანახმაა შეისყიდოს.

5. **მცირეფასიანი აქტივი** – 500 ლარზე ნაკლები ღირებულების და ერთ წელზე მეტი ვადით, მრავალჯერადი გამოყენების ტექნიკა, ინვენტარი და მოწყობილობა.

6. **აქტივების გასვლა** – ყველა ოპერაცია, რომელიც ამცირებს ერთეულის აქტივების მოცულობას (გაყიდვა, გასხვისება, ჩამოწერა და სხვა), გარდა ძირითადი კაპიტალის მოხმარებისა.

7. **კორპორაცია** – იურიდიული პირი, რომელიც შექმნილია საქონლისა და/ან მომსახურების წარმოების და ბაზარზე რეალიზაციის მიზნით და დამფუძნებლებისათვის წარმოადგენს მოგების ან სხვა ეკონომიკური სარგებლის მიღების წყაროს.

8. **სახელმწიფო ერთეული** – კლასიფიკაციის მიზნებისათვის ცენტრალური და ავტონომიური რესპუბლიკების ხელისუფლებების მმართველობის და ადგილობრივი ხელისუფლების თვითმმართველობის ერთეული, ასევე საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრული სსიპ(ებ)-ი/ა(ა)პი(ებ)-ი.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

9. **სოციალური დაზღვევის სქემაში მონაწილეობა** – სოციალური დახმარების მიღების უფლების მოპოვების მიზნით დასაქმებულის მიერ ავტონომიურ ან არაავტონომიურ საპენსიო ფონდებში შენატანების განხორციელება.

10. **ტრანსფერი** – გარკვეული მიზნით ფულადი სახსრების გადაცემა.

11. **საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანრიგები:**

– **შემოსავლების კლასიფიკაციაში** პირველი თანრიგი გამოისახება ერთციფრიანი კოდით, მეორე თანრიგი – ორციფრიანი კოდით, მესამე თანრიგი – სამციფრიანი კოდით, მეოთხე თანრიგი – ოთხციფრიანი კოდით, მეხუთე თანრიგი – ხუთი ან ექვსციფრიანი კოდით, მეექვსე თანრიგი – ექვსი ან შვიდციფრიანი კოდით, მეშვიდე თანრიგი – შვიდციფრიანი კოდით და მერვე თანრიგი – რვაციფრიანი კოდით.

– **ხარჯების ეკონომიკურ კლასიფიკაციაში** პირველი თანრიგი გამოისახება ერთციფრიანი კოდით, მეორე თანრიგი – ორციფრიანი კოდით, მესამე თანრიგი – სამ ან ოთხციფრიანი კოდით, მეოთხე თანრიგი – ოთხ, ხუთ ან ექვსციფრიანი კოდით, მეხუთე

თანრიგი – ხუთ ან ექვსციფრიანი კოდით, მეექვსე თანრიგი – ექვსციფრიანი კოდით, მეშვიდე თანრიგი – შვიდციფრიანი კოდით

– არაფინანსური აქტივების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციაში მეორე თანრიგი გამოისახება ორციფრიანი კოდით, მესამე თანრიგი – სამციფრიანი კოდით, მეოთხე თანრიგი – ოთხციფრიანი კოდით, მეხუთე თანრიგი – ხუთ ან ექვსციფრიანი კოდით, მეექვსე თანრიგი – ექვს ან შვიდციფრიანი კოდით.

– ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციაში მეორე თანრიგი გამოისახება ორციფრიანი კოდით, მესამე თანრიგი – სამციფრიანი კოდით, მეოთხე თანრიგი – ოთხციფრიანი კოდით.

– ხარჯებისა და არაფინანსურ აქტივებზე ოპერაციების ფუნქციონალურ კლასიფიკაციაში კლასიფიკაციის პირველი თანრიგი გამოისახება – ერთციფრიანი კოდით, მეორე თანრიგი – სამციფრიანი კოდით, მესამე თანრიგი – ოთხციფრიანი კოდით და მეოთხე თანრიგი – ხუთციფრიანი კოდით.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

შენიშვნა*: ამ ბრძანების თავებში არსებულ ცხრილებში სიტყვა „კოდის“ ქვეშ იგულისხმება შესაბამისი საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანრიგი.

შენიშვნა**: იმ შემთხვევაში თუ კლასიფიკაციის დროს ვერ ხერხდება რამდენიმე ტიპის გადასახდელის ერთმანეთისგან გამიჯვნა, მაშინ იგი მთლიანად მიიმართება იმ კატეგორიაში, რომლის წილიც მეტია.

შენიშვნა***: სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელებისას აღნიშნული კლასიფიკაციით გათვალისწინებულ დებულებებთან დაკავშირებით მეთოდური მითითებების გაცემაზე უფლებამოსილია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახური.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

თავი II ბიუჯეტის ბალანსის ფორმა

დასახელება
I. შემოსავლები
გადასახადები
სოციალური შენატანები
გრანტები
სხვა შემოსავლები
II. ხარჯები
შრომის ანაზღაურება
საქონელი და მომსახურება
პროცენტი
სუბსიდიები
გრანტები
სოციალური უზრუნველყოფა
სხვა ხარჯები

III. საოპერაციო სალდო
IV. არაფინანსური აქტივების ცვლილება
ზრდა
კლება
V. მთლიანი სალდო
VI. ფინანსური აქტივების ცვლილება
ზრდა
ვალუტა და დეპოზიტები
სესხები
აქციები და სხვა კაპიტალი
კლება
ვალუტა და დეპოზიტები
სესხები
აქციები და სხვა კაპიტალი
VII. ვალდებულებების ცვლილება
ზრდა
საგარეო
საშინაო
კლება
საგარეო
საშინაო
VIII. ბალანსი

ბიუჯეტის ბალანსის შედგენის მეთოდური განმარტებები

1. ბიუჯეტის ბალანსი შედგენილი უნდა იყოს ამ თავით გათვალისწინებული ბიუჯეტის ბალანსის ფორმის შესაბამისად. ბალანსში მუხლები შესაძლებელია წარმოდგენილ იქნეს უფრო დაბალი თანრიგების მიხედვით, ხოლო ფინანსური აქტივები დაიყოს საშინაო და საგარეო წყაროების მიხედვით. არაფინანსური აქტივების, ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების კლება წარმოდგენილი უნდა იყოს დადებითი მაჩვენებლებით და შესაბამისად აღნიშნული მუხლების ცვლილების გაანგარიშება ხორციელდება ზრდის და კლების მაჩვენებლების სხვაობით.

2. ბიუჯეტის ბალანსში შემოსავლები წარმოადგენს ამ ბრძანების III თავით გათვალისწინებული გადასახადების, სოციალური შენატანების, გრანტებისა და სხვა შემოსავლების ჯამს.

3. ბიუჯეტის ბალანსში ხარჯები წარმოადგენს ამ ბრძანების IV თავით გათვალისწინებული შრომის ანაზღაურების, საქონლისა და მომსახურების, ძირითადი კაპიტალის მოხმარების (დარიცხვის მეთოდზე გადასვლის შემდგომ), პროცენტის, სუბსიდიების, გრანტების, სოციალური უზრუნველყოფის და სხვა ხარჯების ჯამს.

4. საოპერაციო სალდო წარმოადგენს შემოსავლებისა და ხარჯების სხვაობას. იგი შესაძლებელია იყოს როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი სიდიდე. შესაბამისად, დადებითი მაჩვენებელი გვიჩვენებს, რომ საანგარიშო პერიოდში უფრო მეტი მიმდინარე შემოსავალია, ვიდრე მიმდინარე

დანიშნულების ხარჯები. უარყოფითი მაჩვენებელი კი პირიქით, გვიჩვენებს რომ საანგარიშო პერიოდის მიმდინარე შემოსავალი ნაკლებია მიმდინარე დანიშნულების ხარჯებზე და, შესაბამისად, ვერ ხდება მიმდინარე დანაზოგის დაგროვება.

5. არაფინანსური აქტივების ცვლილება წარმოადგენს ამ ბრძანების V თავით გათვალისწინებულ არაფინანსური აქტივებით განხორციელებულ ოპერაციებს ზრდის და კლების მიმართულებით.

6. მთლიანი სალდო წარმოადგენს საოპერაციო სალდოს გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება და გვიჩვენებს ბიუჯეტის პროფიციტის ან დეფიციტის მოცულობას.

7. ფინანსური აქტივების ცვლილება და ვალდებულებების ცვლილება წარმოადგენს ამ ბრძანების VII თავით გათვალისწინებულ ოპერაციებს ზრდის და კლების მიმართულებით.

8. ბიუჯეტის ბალანსის გაანგარიშებისას მთლიანი სალდოს მაჩვენებელს აკლდება ფინანსური აქტივების ცვლილების მაჩვენებელი და ემატება ვალდებულებების ცვლილების მაჩვენებელი. ბალანსი, მისი პრინციპიდან გამომდინარე, აუცილებელია იყოს ნულის ტოლი.

თავი III შემოსავლების კლასიფიკაცია

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №992 -სსმ III, №172, 31.12.2010, მუხ.2551

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2015 წლის 28 დეკემბრის ბრძანება №432 - ვებგვერდი, 30.12.2015წ.

ცხრილი №1

კოდი								შემოსავლების სახეების დასახელება
1								შემოსავლები
1	1							გადასახადები
1	1	1						გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე
1	1	1	1					ფიზიკური პირებიდან
1	1	1	1	1				საშემოსავლო გადასახადი
1	1	1	1	1	1			დამქირავებლის მიერ დაკავებული საშემოსავლო გადასახადი
1	1	1	1	1	1	1		სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული საბიუჯეტო ორგანიზაციებიდან**
1	1	1	1	1	1	2		ავტონომიური რესპუბლიკებისა და თვითმმართველი ერთეულების საბიუჯეტო ორგანიზაციებიდან**
1	1	1	1	1	1	3		არასაბიუჯეტო სექტორიდან **
1	1	1	1	1	2			გადასახადი ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	2	1		გადასახადი ინდივიდუალური მეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	2	2		გადასახადი მეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	2	3		გადასახადი არამეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	3			გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული

								დივიდენდებიდან
1	1	1	1	1	4			გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული პროცენტებიდან
1	1	1	1	1	5			გადასახადი დიპლომატიურ დაწესებულებებში დასაქმებული რეზიდენტი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	6			არარეზიდენტი პირების საშემოსავლო გადასახადი (გარდა ქონების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლებისა)
1	1	1	1	1	7			არარეზიდენტი პირების საშემოსავლო გადასახადი, ქონების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლებიდან**
1	1	1	1	1	8			გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტიდან
1	1	1	1	1	9			გადასახადი ფიზიკური პირისთვის ქონების ჩუქებიდან
1	1	1	1	1	10			გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ ქონების მემკვიდრეობით მიღებიდან
1	1	1	1	1	11			გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ ქონების იჯარით გაცემის შედეგად მიღებული შემოსავლებიდან
1	1	1	1	1	12			ფიქსირებული გადასახადიდან დაბეგვრის ობიექტზე
1	1	1	1	1	13			ფიქსირებული გადასახადიდან დასაბეგრ საქმიანობაზე
1	1	1	1	1	99			სხვა არაკლასიფიცირებული საშემოსავლო გადასახადი
1	1	1	2					გადასახადი საწარმოებიდან
1	1	1	2	1				მოგების გადასახადი
1	1	1	2	1	1			რეზიდენტი საწარმოებიდან
1	1	1	2	1	1	1		პროცენტებიდან**
1	1	1	2	1	1	2		სხვა მოგებიდან**
1	1	1	2	1	2			უცხოური საწარმოებიდან**
1	1	1	2	1	2	1		დივიდენდებიდან**
1	1	1	2	1	2	2		პროცენტებიდან**
1	1	1	2	1	2	3		სხვა მოგებიდან**
1	1	1	2	1	9			სხვა არაკლასიფიცირებული მოგების გადასახადი
1	1	1	3					სხვა გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე, რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია
1	1	2						გადასახადები ხელფასზე და სამუშაო ძალაზე*
1	1	3						გადასახადები ქონებაზე
1	1	3	1					გადასახადები უძრავ ქონებაზე
1	1	3	1	1				ქონების გადასახადი
1	1	3	1	1	1			საქართველოს საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა)
1	1	3	1	1	2			უცხოურ საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა)
1	1	3	1	1	3			ფიზიკურ პირთა ქონებაზე (გარდა მიწისა)
1	1	3	1	1	3	1		ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებულ ქონებაზე**
1	1	3	1	1	3	2		არაეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებულ უძრავ ქონებაზე**
1	1	3	1	1	3	3		საქართველოში რეგისტრირებულ მსუბუქ ავტომობილებზე**
1	1	3	1	1	3	4		საქართველოში რეგისტრირებულ იახტებზე (კატარღებზე)**
1	1	3	1	1	3	5		საქართველოში რეგისტრირებულ თვითმფრინავებზე**
1	1	3	1	1	3	6		საქართველოში რეგისტრირებულ შვეულმფრენებზე**

1	1	3	1	1	4			სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადი
1	1	3	1	1	4	1		ფიზიკური პირებიდან
1	1	3	1	1	4	2		იურიდიული პირებიდან
1	1	3	1	1	5			არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადი
1	1	3	1	1	5	1		ფიზიკური პირებიდან
1	1	3	1	1	5	2		იურიდიული პირებიდან
1	1	3	2					გადასახადები წმინდა მატერიალურ ფასეულობებზე*
1	1	3	4					გადასახადები კაპიტალის და ფინანსურ ოპერაციებზე*
1	1	3	5					ერთჯერადი გადასახადები ქონებაზე*
1	1	3	6					სხვა გადასახადები ქონებაზე*
1	1	4						გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე
1	1	4	1					საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე
1	1	4	1	1				დამატებული ღირებულების გადასახადი
1	1	4	1	1	1			საქართველოს ტერიტორიაზე რეალიზებული პროდუქციიდან და გაწეული მომსახურებიდან
1	1	4	1	1	1	1		საქართველოს ტერიტორიაზე რეალიზებული პროდუქციიდან**
1	1	4	1	1	1	2		საქართველოს ტერიტორიაზე გაწეული მომსახურებიდან**
1	1	4	1	1	1	2	1	რეზიდენტის მიერ**
1	1	4	1	1	1	2	2	არარეზიდენტის მიერ**
1	1	4	1	1	2			იმპორტირებული პროდუქციიდან
1	1	4	1	1	9			სხვა არაკლასიფიცირებული დამატებული ღირებულების გადასახადი
1	1	4	1	2				ვაჭრობის გადასახადი*
1	1	4	1	3				ბრუნვის გადასახადი და სხვა გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე*
1	1	4	2					აქციზი
1	1	4	2	1				საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოებული პროდუქციის რეალიზაციიდან
1	1	4	2	1	1			თამბაქოდან
1	1	4	2	1	1	1		ფიქსირებული გადასახადიდან
1	1	4	2	1	1	2		ადვალური გადასახადიდან
1	1	4	2	1	2			არაყიდან
1	1	4	2	1	3			სპირტიანი სასმელებიდან (არყის გარდა)
1	1	4	2	1	4			ლუდიდან
1	1	4	2	1	5			მობილური კავშირგაბმულობიდან
1	1	4	2	1	5	1		ადგილობრივი ზარებიდან
1	1	4	2	1	5	2		საერთაშორისო ზარებიდან
1	1	4	2	1	6			ბუნებრივი აირიდან
1	1	4	2	1	7			სხვა არაკლასიფიცირებული პროდუქციიდან
1	1	4	2	2				იმპორტირებული პროდუქციიდან
1	1	4	2	2	1			თამბაქოდან
1	1	4	2	2	1	1		ფიქსირებული გადასახადიდან
1	1	4	2	2	1	2		ადვალური გადასახადიდან

1	1	4	2	2	2			არაყიდან
1	1	4	2	2	3			ლუდიდან
1	1	4	2	2	4			ბენზინიდან
1	1	4	2	2	5			დიზელიდან
1	1	4	2	2	6			ნავთიდან
1	1	4	2	2	7			სხვა ნავთობპროდუქტებიდან
1	1	4	2	2	8			მსუბუქი ავტომობილებიდან
1	1	4	2	2	10			სხვა არაკლასიფიცირებული პროდუქციიდან
1	1	4	2	3				ექსპორტირებული პროდუქციიდან**
1	1	4	2	9				სხვა არაკლასიფიცირებული აქციზი
1	1	4	3					ფისკალური მონოპოლიების მოგება*
1	1	4	4					გადასახადები სპეციფიკურ მომსახურებაზე*
1	1	4	5					გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე*
1	1	4	5	1				გადასახადები ავტომობილებზე*
1	1	4	5	2				სხვა გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე*
1	1	4	6					სხვა გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე*
1	1	5						გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე
1	1	5	1					იმპორტის გადასახადი
1	1	5	2					გადასახადები ექსპორტზე*
1	1	5	3					ექსპორტიორი ან იმპორტიორი ფისკალური მონოპოლიების მოგება*
1	1	5	4					ვალუტის გადამცვლელი ფისკალური მონოპოლიის მოგება*
1	1	5	5					გადასახადები ვალუტის გადაცვლაზე*
1	1	5	6					სხვა გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე*
1	1	6						სხვა გადასახადები
1	1	6	1					მეწარმე სუბიექტებიდან
1	1	6	1	1				ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი გადასახადები
1	1	6	1	2				გაუქმებული გადასახადები
1	1	6	1	3				ჯარიმები საგადასახადო და საბაჟო სამართალდარღვევის გამო
1	1	6	1	3	1			ჯარიმები საგადასახადო სამართალდარღვევის გამო
1	1	6	1	3	1	1		ჯარიმა დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისათვის
1	1	6	1	3	1	2		ჯარიმა დეკლარაციაში გადასახადის შემცირებისათვის
1	1	6	1	3	1	3		ჯარიმა საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენების წესის დარღვევისათვის
1	1	6	1	3	1	4		ჯარიმა საქონლის დოკუმენტების გარეშე ტრანსპორტირებაზე, რეალიზაციაზე და აღურიცხაობაზე
1	1	6	1	3	1	5		ჯარიმა დღგ-სათვის გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევაზე
1	1	6	1	3	1	6		სხვა არაკლასიფიცირებული ჯარიმები საგადასახადო სამართალდარღვევის გამო
1	1	6	1	3	2			ჯარიმები საბაჟო სამართალდარღვევის გამო
1	1	6	1	4				საურავი

1	1	6	2					არამეწარმე სუბიექტებიდან ან რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია
1	1	6	3					სხვა არაკლასიფიცირებული გადასახადები
1	2							სოციალური შენატანები*
1	2	1						სოციალური დაზღვევის შენატანები*
1	2	1	1					დასაქმებულის შენატანები*
1	2	1	2					დამსაქმებლის შენატანები*
1	2	1	3					თვითდასაქმებულის ან არადასაქმებული პირის შენატანები*
1	2	1	4					სოციალური დაზღვევის შენატანები, რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია*
1	2	2						სხვა სოციალური შენატანები*
1	2	2	1					დასაქმებულის შენატანები*
1	2	2	2					დამსაქმებლის შენატანები*
1	2	2	3					დარიცხული შენატანები*
1	3							გრანტები
1	3	1						საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები
1	3	1	1					მიმდინარე დანიშნულების გრანტები
1	3	1	2					კაპიტალური დანიშნულების გრანტები
1	3	2						უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები
1	3	2	1					მიმდინარე დანიშნულების გრანტები
1	3	2	2					კაპიტალური დანიშნულების გრანტები
1	3	3						სხვა სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები
1	3	3	1					გრანტები ცენტრალური ბიუჯეტიდან
1	3	3	1	1				გრანტები სახელმწიფო ბიუჯეტიდან
1	3	3	1	1	1			მიმდინარე
1	3	3	1	1	1	1		გათანაბრებითი ტრანსფერი
1	3	3	1	1	1	2		მიზნობრივი ტრანსფერი
1	3	3	1	1	1	3		სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	1	1	1	4		სხვა
1	3	3	1	1	2			კაპიტალური
1	3	3	1	1	2	1		სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	1	1	2	2		კაპიტალური ტრანსფერი
1	3	3	1	1	2	3		სხვა
1	3	3	1	2				გრანტები ცენტრალური სსიპ(ებ)-დან/ა(ა)იპ(ბ)-დან
1	3	3	1	2	1			მიმდინარე
1	3	3	1	2	2			კაპიტალური
1	3	3	2					გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიანი ბიუჯეტიდან
1	3	3	2	1				გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან
1	3	3	2	1	1			მიმდინარე
1	3	3	2	1	1	1		სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	2	1	1	2		სხვა
1	3	3	2	1	2			კაპიტალური
1	3	3	2	1	2	1		სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	2	1	2	2		კაპიტალური ტრანსფერი
1	3	3	2	1	2	3		სხვა

1	3	3	2	2			გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის სსიპ(ებ)-დან/ა(ა)იპ(ბ)-დან
1	3	3	2	2	1		მიმდინარე
1	3	3	2	2	2		კაპიტალური
1	3	3	3				გრანტები ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტიდან
1	3	3	3	1			გრანტები თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტიდან
1	3	3	3	1	1		მიმდინარე
1	3	3	3	1	1	1	სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	3	1	1	2	სხვა
1	3	3	3	1	2		კაპიტალური
1	3	3	3	1	2	1	სპეციალური ტრანსფერი
1	3	3	3	1	2	2	კაპიტალური ტრანსფერი
1	3	3	3	1	2	3	სხვა
1	3	3	3	2			გრანტები თვითმმართველი ერთეულის სსიპ(ებ)-დან/ა(ა)იპ(ბ)-დან
1	3	3	3	2	1		მიმდინარე
1	3	3	3	2	2		კაპიტალური
1	4						სხვა შემოსავლები
1	4	1					შემოსავლები საკუთრებიდან
1	4	1	1				პროცენტები
1	4	1	1	1			ხელისუფლების სხვა დონის ორგანოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებული პროცენტი (სარგებელი)
1	4	1	1	2			საფინანსო ინსტიტუტებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებული პროცენტი (სარგებელი)
1	4	1	1	3			სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედ საწარმოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებული პროცენტი (სარგებელი)
1	4	1	1	4			კერძო საწარმოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებული პროცენტი (სარგებელი)
1	4	1	1	5			დეპოზიტებზე და ანგარიშებზე დარიცხული პროცენტები
1	4	1	1	9			სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავალი პროცენტებიდან
1	4	1	2				დივიდენდები
1	4	1	2	1			სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მოგებიდან მიღებული დივიდენდები
1	4	1	2	2			შემოსავალი ეროვნული ბანკის მოგებიდან
1	4	1	2	9			შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული დივიდენდებიდან
1	4	1	3				კვაზი-კორპორაციებიდან მიღებული შემოსავლები*
1	4	1	4				შემოსავლები სადაზღვევო პოლისების ფლობიდან*
1	4	1	5				რენტა
1	4	1	5	1			მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის
1	4	1	5	1	1		მოსაკრებელი წიაღით სარგებლობისათვის
1	4	1	5	1	2		მოსაკრებელი სახელმწიფო ტყის ფონდის მერქნული რესურსებით სარგებლობისათვის
1	4	1	5	1	3		მოსაკრებელი გარემოდან ამოღებული ტყის არამერქნული რესურსებით და ტყის მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებით სარგებლობისათვის

1	4	1	5	1	4		მოსაკრებელი წყლის რესურსებით სარგებლობისათვის
1	4	1	5	1	5		მოსაკრებელი ცხოველთა სამყაროს რესურსებით სარგებლობისათვის
1	4	1	5	1	6		მოსაკრებელი გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე
1	4	1	5	1	9		სხვა არაკლასიფიცირებული ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი
1	4	1	5	2			მოსაკრებელი თევზჭერის ლიცენზირებიდან
1	4	1	5	3			მოსაკრებელი ნადირობის ნებართვაზე
1	4	1	5	4			შემოსავალი მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან
1	4	1	5	5			სარგებლობის ლიცენზიის გაცემის საფასურით მიღებული შემოსავლები
1	4	1	5	9			სხვა არაკლასიფიცირებული რენტა
1	4	2					საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია
1	4	2	1				საბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება
1	4	2	2				ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები
1	4	2	2	1			საბაჟო მოსაკრებელი**
1	4	2	2	2			სალიცენზიო მოსაკრებლები
1	4	2	2	2	1		მოსაკრებელი ჩვილ ბავშვთა კვებისა და ბავშვთა კვების პროდუქტების წარმოება-დაფასოების ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	2		მოსაკრებელი ბიოლოგიური პესტიციდების წარმოების ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	3		მოსაკრებელი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	4		მოსაკრებელი სამხედრო-საბრძოლო და კონკრეტული სახეობის იარაღთან დაკავშირებული საქმიანობის (მათ შორის ვაჭრობის) გენერალური ან სპეციალური ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	5		მოსაკრებელი დაკვირვების ელექტრონული საშუალებების დამზადების, შექმნის, იმპორტისა და ექსპორტის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	6		მოსაკრებელი კერძო და სათემო მაუწყებლობის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	7		მოსაკრებელი ბუნებრივი გაზის დამუშავების, ნავთობის გადამუშავებისა და ტრანსპორტირების ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	8		მოსაკრებელი საგანმანათლებლო საქმიანობის გენერალური, სპეციალური და სხვა ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	9		მოსაკრებელი სიცოცხლის დაზღვევის, დაზღვევის (არა სიცოცხლისა) და გადაზღვევის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	10		მოსაკრებელი საბანკო საქმიანობის, არასაბანკო-სადეპოზიტო – საკრედიტო საქმიანობის, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის, საბროკერო საქმიანობის, საფონდო ბირჟის, ცენტრალური დეპოზიტარის, აქტივების მმართველის საქმიანობის და სპეციალიზებული დეპოზიტარის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	11		მოსაკრებელი სამედიცინო საქმიანობის გენერალური, სპეციალური და სხვა ლიცენზირებიდან

1	4	2	2	2	12		მოსაკრებელი ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ან ნავთობისა და გაზის ძებნა-ძიების და ნავთობისა და გაზის მოპოვების სპეციალური ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	13		მოსაკრებელი ტყით სარგებლობის გენერალური ან ხე-ტყის დამზადებისა და სამონადირეო მეურნეობის სპეციალური, აგრეთვე სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების და მიწისქვეშა სივრცის გამოყენების ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	14		მოსაკრებელი ექსპორტის მიზნით სოჭის გირჩითა და გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით სარგებლობის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	15		მოსაკრებელი რეგულარული საერთაშორისო საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	16		მოსაკრებელი ნუმერაციის რესურსით სარგებლობის ლიცენზირებიდან
1	4	2	2	2	99		სხვა არაკლასიფიცირებული სალიცენზიო მოსაკრებელი
1	4	2	2	3			სანებართვო მოსაკრებლები
1	4	2	2	3	1		მოსაკრებელი ვეტერინარულ და ფიტოსანიტარიულ კონტროლს დაქვემდებარებული პროდუქციის ტრანზიტის და/ან იმპორტის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	2		მოსაკრებელი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვაზე
1	4	2	2	3	3		მოსაკრებელი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყალაღებისა და ობიექტში წყალჩაშვების ნებართვაზე
1	4	2	2	3	4		მოსაკრებელი შეზღუდულად ბრუნვადი მასალების წარმოების, ტრანსპორტირების, იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის ან ტრანზიტის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	5		მოსაკრებელი სამრეწველო დანიშნულების ფეთქებადი მასალების გამოყენების ნებართვაზე
1	4	2	2	3	6		მოსაკრებელი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	7		მოსაკრებელი გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	8		მოსაკრებელი იარაღისა, საბრძოლო მასალის, სამხედრო-საბრძოლო იარაღის იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტისა და ტრანზიტის, ეკონომიკურ ტერიტორიაზე და საქართველოს ტერიტორიის გარეთ გადამუშავებისა და დროებითი შემოტანის ან/და გატანის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	9		მოსაკრებელი იარაღისა და საბრძოლო მასალის გადატანა-გადაზიდვისა და გადაგზავნის, იარაღის ერთი სახეობის ცალკეული ეგზემპლიარების საქართველოში შემოტანისა და საქართველოდან გატანის, იარაღის შექმნის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	10		მოსაკრებელი უცხო ქვეყნის და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა, აგრეთვე სხვა მნიშვნელოვან პირთა ვიზიტის დროს მათ თანმხლებ პირთა მიერ იარაღისა და საბრძოლო მასალის საქართველოში შემოტანისა და საქართველოდან გატანის ნებართვაზე

1	4	2	2	3	11		მოსაკრებელი იარაღის კოლექციონირებისა და ექსპონირების ნებართვაზე
1	4	2	2	3	12		მოსაკრებელი მშენებლობის (გარდა განსაკუთრებული მნიშვნელობის, რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობისა) ნებართვაზე
1	4	2	2	3	13		მოსაკრებელი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების, მათ შორის რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	14		მოსაკრებელი საშიში საწარმოო ობიექტების ექსპლოატაციის ნებართვაზე**
1	4	2	2	3	15		მოსაკრებელი საერთაშორისო საავტომობილო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანისა და სატვირთო გადაზიდვის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	16		მოსაკრებელი ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ტრანზიტის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	17		მოსაკრებელი საავიაციო სამუშაოების წარმოებისა და არარეგულარული საერთაშორისო საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	18		მოსაკრებელი უბაჟო საცალო ვაჭრობის ობიექტების, საწყობის (ღია ან/და დახურული), დროებითი შენახვის საწყობის (ღია ან/და დახურული) საქმიანობის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	19		მოსაკრებელი სამორინეს, სათამაშო აპარატების სალონის, ტოტალიზატორის, ლოტოს, ბინგოს და წამახალისებელი გათამაშების მოწყობის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	20		მოსაკრებელი სამკურნალო საშუალებების ექსპორტისა და იმპორტის, ფარმაცოლოგიური საშუალებების კლინიკური კვლევის და ფარმაცევტული წარმოების, I, II ჯგუფის აფთიაქების და სააფთიაქო პუნქტის საქმიანობების ნებართვაზე
1	4	2	2	3	21		მოსაკრებელი არაიოდირებული მარილის იმპორტის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	22		მოსაკრებელი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების, არქეოლოგიური სამუშაოებისა და საქართველოს კულტურულ ფასეულობათა საქართველოდან გატანის ნებართვაზე
1	4	2	2	3	99		სხვა არაკლასიფიცირებული სანებართვო მოსაკრებელი
1	4	2	2	4			სახელმწიფო სერტიფიკატის მოსაკრებლები
1	4	2	2	4	1		მოსაკრებელი სამშენებლო პროდუქციისა და მომსახურების შესაბამისობის სერტიფიცირებისათვის
1	4	2	2	4	2		საქართველოში მიღებული განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის აუთენტურობის შესახებ და საზღვარგარეთ მიღებული განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის საქართველოში ცნობის შესახებ გაცემული ცნობის მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	3		ექიმისა და ფარმაცევტის სერტიფიცირების მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	4		ობიექტისა და პროდუქციის ჰიგიენური სერტიფიცირების მოსაკრებლები

1	4	2	2	4	5		აუდიტორთა საკვალიფიკაციო სერტიფიცირების მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	6		ალკოჰოლიანი სასმელების წარმოშობისა და ყურძნის ღვინოების, ეთილის სპირტის და სპირტიანი სასმელების შესაბამისობის სერტიფიცირების მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	7		ვაზის სამყნობი და სარგავი მასალების (ნამყენი ნერგი) შესაბამისობის სერტიფიცირების მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	8		ვეტერინარული მოწმობის (ფორმა №1 და ფორმა №2) გაცემისათვის მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	9		ჯიშისანი პირუტყვის სერტიფიკატის (სანაშენე მოწმობის) მოსაკრებელი
1	4	2	2	4	10		სერტიფიცირების მოსაკრებელი თესლის თესვითი ხარისხის განსაზღვრისათვის
1	4	2	2	4	99		სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო სერტიფიკატის მოსაკრებელი
1	4	2	2	5			სარეგისტრაციო მოსაკრებლები
1	4	2	2	5	1		ფასიანი ქალაქებისა და შეთავაზებების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	2		საერთაშორისო, საქართველოს და ადგილობრივი შემოქმედებითი კავშირების, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების სარეგისტრაციო, აგრეთვე მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანაზე მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	3		არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, საქართველოში რეგისტრირებული და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის სარეგისტრაციო და მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანაზე მოსაკრებელი**
1	4	2	2	5	4		სატრანსპორტო საშუალებების ძარის, კაბინის ან ჩარჩოს, ძრავისა და მისაბმელის გადაფორმების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	5		საზღვარგარეთ გასატან კულტურულ ფასეულობათა სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	6		საწარმოო წესით დამზადებული ცხოველთა საკვების და საკვებდანამატების, პესტიციდების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	7		სამედიცინო სამკურნალო საშუალებების, მასალების, ნაკეთობების და სხვა საგნების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	8		ბიოლოგიურად აქტიური დანამატის სარეგისტრაციო და ხელახალი რეგისტრაციის მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	9		საწარმოს, საწარმოს ფილიალის, მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანის, საქმიანობის შეწყვეტის, ლიკვიდაციისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის შეცვლის სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	5	99		სხვა არაკლასიფიცირებული სარეგისტრაციო მოსაკრებელი
1	4	2	2	6			სახელმწიფო საექსპერტიზო მოსაკრებელი
1	4	2	2	6	1		მოსაკრებელი სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ განხორციელებული ექსპერტიზისათვის

1	4	2	2	6	2		მოსაკრებელი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ განხორციელებული ექსპერტიზისათვის
1	4	2	2	6	3		მოსაკრებელი საწარმოო და სამოქალაქო დანიშნულების ობიექტების მშენებლობის პროექტების სახელმწიფო კომპლექსური და ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტაციის ექსპერტიზისათვის
1	4	2	2	6	4		მოსაკრებელი მოძრავი ძეგლების, ქალაქებისა და სხვა დასახლებების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვით ზონებში და ისტორიულ დასახლებებში შენობა-ნაგებობების რეკონსტრუქციის, სარესტავრაციო სამუშაოებისა და ახალი მშენებლობების პროექტების ექსპერტიზისათვის
1	4	2	2	6	5		მოსაკრებელი ტექნიკური ზედამხედველობის სფეროში ექსპერტიზისათვის
1	4	2	2	6	6		მოსაკრებელი საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ განხორციელებული სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზისათვის
1	4	2	2	6	9		სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო საექსპერტიზო მოსაკრებელი
1	4	2	2	7			სახელმწიფო ბაჟი
1	4	2	2	7	1		სახელმწიფო ბაჟი სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე
1	4	2	2	7	2		სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე მოქალაქეობისა და პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების გაცემისათვის, მოქალაქეთა მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციისათვის**
1	4	2	2	7	3		სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე მოქალაქეობისა და ემიგრაცია-იმიგრაციის საკითხების განხილვისათვის
1	4	2	2	7	4		სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე გაცემული ოფიციალური დოკუმენტების აპოსტოლით დამოწმებისათვის
1	4	2	2	7	5		საქართველოს ბაჟი სახელმწიფო სასაზღვრო-გამტარ პუნქტებში საქართველოს ორდინალური ვიზის გაცემისათვის
1	4	2	2	7	6		სახელმწიფო ბაჟი დოკუმენტების გამოთხოვისათვის
1	4	2	2	7	7		სახელმწიფო ბაჟი დოკუმენტების ლეგალიზაციისათვის
1	4	2	2	7	9		სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო ბაჟი
1	4	2	2	8			საკონსულო მოსაკრებელი
1	4	2	2	8	1		მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული საკონსულო მოქმედებებისათვის
1	4	2	2	8	2		მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული სანოტარო მოქმედებებისათვის
1	4	2	2	8	3		მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ დოკუმენტების გამოთხოვისათვის
1	4	2	2	8	4		მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ დოკუმენტების ლეგალიზაციისათვის

1	4	2	2	8	5		მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული საზღვაო და საჰაერო ხომალდების საკონსულო მომსახურებისათვის
1	4	2	2	8	9		სხვა არაკლასიფიცირებული საკონსულო მოსაკრებელი
1	4	2	2	9			საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი
1	4	2	2	10			სატენდერო მოსაკრებელი**
1	4	2	2	11			სააღსრულებო მოსაკრებელი**
1	4	2	2	12			სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი
1	4	2	2	13			სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი
1	4	2	2	13	1		კაზინოების (სამორინეების) სათამაშო მაგიდიდან
1	4	2	2	13	2		სათამაშო აპარატებიდან
1	4	2	2	13	3		ტოტალიზატორის, ბინგოს, ლოტოს სალაროებიდან
1	4	2	2	13	4		წამახალისებელი გათამაშებიდან
1	4	2	2	13	5		სისტემურ-ელექტრონული ფორმის თამაშობიდან
1	4	2	2	13	6		ლატარიების მოწყობაზე
1	4	2	2	13	9		სხვა არაკლასიფიცირებული სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი
1	4	2	2	14			მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის
1	4	2	2	15			კულტურული მემკვიდრეობის სარეაბილიტაციო არეალის ინფრასტრუქტურის მოსაკრებელი
1	4	2	2	16			მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის
1	4	2	2	17			პრობაციის მოსაკრებელი**
1	4	2	2	99			სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი
1	4	2	3				არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება
1	4	2	3	1			შემოსავლები საქონლის რეალიზაციიდან
1	4	2	3	1	1		აქციური მარკების ნომინალური ღირებულებიდან მიღებული შემოსავლები
1	4	2	3	1	9		სხვა არაკლასიფიცირებული საქონლის რეალიზაციიდან
1	4	2	3	2			შემოსავლები მომსახურების გაწვიდან
1	4	2	3	2	1		შემოსავალი შენობებისა და ნაგებობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან
1	4	2	3	2	2		შემოსავალი მანქანა-დანადგარებისა და მოწყობილობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან
1	4	2	3	2	3		შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო ქონების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან
1	4	2	3	2	9		შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული მომსახურების გაწვიდან
1	4	2	3	3			სხვა შემოსავლები არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლიდან და მომსახურებიდან
1	4	2	4				საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციის დარიცხვა*
1	4	3					სანქციები (ჯარიმები და საურავები)
1	4	3	1				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები)

							ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	1	1			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროებში
1	4	3	1	2			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სახელმწიფო საკუთრების ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	1	3			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო გარემოს დაცვის, ბუნებათსარგებლობის სფეროში
1	4	3	1	4			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის, განათლებისა და აღზრდის სფეროში
1	4	3	1	5			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მრეწველობის, ელექტრო- და თბოენერჯის გამოყენებისა და წყალმომარაგების დარგში
1	4	3	1	6			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო სოფლის მეურნეობაში, ვეტერინარულ - სანიტარიული წესების დარღვევა
1	4	3	1	7			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ტრანსპორტზე საგზაო მეურნეობისა და კავშირგაბმულობის დარგში
1	4	3	1	7	1		საგზაო მოძრაობის წესების დარღვევის გამო
1	4	3	1	7	2		დედაქალაქის ტერიტორიაზე ავტოტრანსპორტის პარკირების წესების დარღვევის გამო
1	4	3	1	7	3		უბილიეთო მგზავრობის გამო
1	4	3	1	7	4		საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის პირობების დარღვევის გამო
1	4	3	1	7	9		სხვა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ტრანსპორტზე საგზაო მეურნეობისა და კავშირგაბმულობის დარგში
1	4	3	1	8			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ვაჭრობისა და ფინანსების დარგში
1	4	3	1	9			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საზოგადოებრივი წესრიგის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	1	10			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) მმართველობის დადგენილი წესის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	1	11			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მოქალაქეთა საბინაო უფლებების, საბინაო-კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარგში

1	4	3	1	11	1		დასუფთავების წესების დარღვევის გამო
1	4	3	1	11	2		თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიის კეთილმოწყობის წესების დარღვევის გამო
1	4	3	1	11	3		თვითმმართველი ერთეულის იერსახის დამახინჯების გამო
1	4	3	1	11	9		სხვა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მოქალაქეთა საბინაო უფლებების, საბინაო-კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარღვევა
1	4	3	1	12			შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს საქმიანობასთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა გამო
1	4	3	1	99			შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	2				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საზღვრის უკანონოდ დარღვევის გამო
1	4	3	3				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) გაცემული სესხების დაფარვის ვადების დარღვევის გამო
1	4	3	4				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმიანობაში გამოვლენილი დარღვევის გამო
1	4	3	5				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული სამართალდარღვევების გამო
1	4	3	6				შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სათამაშო ბიზნესის სფეროში სანებართვო პირობების დარღვევის გამო
1	4	3	9				შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები)
1	4	4					ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა
1	4	4	1				მიმდინარე
1	4	4	2				კაპიტალური
1	4	5					შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები
1	4	5	1				სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის არასასოფლო-სამეურნეო მიზნით გამოყოფისას სანაცვლო მიწის ათვისების ღირებულებისა და მიყენებული ზიანის ანაზღაურებიდან მიღებული შემოსავალი
1	4	5	2				შემოსულობა გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემიდან
1	4	5	3				სახაზინო თავდებობიდან მიღებული შემოსავალი
1	4	5	4				ავტოსატრანსპორტო საშუალებების პარკირების რეგულირების უფლების გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი
1	4	5	5				სხვა მართვის უფლების გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი
1	4	5	6				შემოსავალი რეალიზებული ლატარიის ბილეთების ჯამური ღირებულების წილიდან
1	4	5	7				შემოსულობა ადგილობრივი საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვაზე
1	4	5	8				გზათსარგებლობის საფასურით მიღებული შემოსავალი

1	4	6	0					შავი ან/და ფერადი ლითონების ჯართის ექსპორტის მომსახურების ტარიფიდან მიღებული შემოსავალი
1	4	5	9					სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები
შენიშვნა:								
* არ არის განსაზღვრული საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით ან გამოიყენება მხოლოდ დარიცხვის მეთოდის დროს								
** გაუქმებულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით ან სხვა კანონქვემდებარე აქტებით								

შემოსავლების კლასიფიკაციის მეთოდური განმარტებები **შემოსავლები (1)**

წინამდებარე კლასიფიკაციის მიხედვით, შემოსავლები იყოფა 4 ძირითად ჯგუფად, კერძოდ: გადასახადები, სოციალური შენატანები, გრანტები და სხვა შემოსავლები.

გადასახადები (11)

გადასახადი არის კანონმდებლობით დადგენილი სავალდებულო ტრანსფერი, რომელსაც გადამხდელი უხდის სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს.

გადასახადის გადაუხდელობაზე ან დაგვიანებით გადახდაზე გადახდევინებული ჯარიმები აღირიცხება იმ გადასახადის სახეში, რომელზეც ხდება ჯარიმის, სანქციის ან საურავის დარიცხვა. აქვე ხდება იმ ჯარიმების, სანქციებისა და საურავების აღრიცხვა, რომელიც პირდაპირ არის დაკავშირებული საგადასახადო შემოსავლების ადმინისტრირებასთან.

გადასახადის დაბრუნება განიხილება, როგორც უარყოფითი საგადასახადო შემოსავალი. დაბრუნება ეს არის ზედმეტად გადახდილი თანხის კორექტირება. დამატებული ღირებულების გადასახადის შემთხვევაში გადამხდელს, საბოლოო მომხმარებლის გარდა, უფლება აქვს ჩაითვალოს ნედლეულის შემენისას გადახდილი გადასახადის თანხა. თუ ჩასათვლელი თანხა აჭარბებს რეალიზებულ საქონელსა და მომსახურებაზე დარიცხულ თანხებს, მაშინ გადასახადის დაბრუნება აღირიცხება როგორც უარყოფითი შემოსავალი.

საგადასახადო კრედიტი არის საგადასახადო შეღავათის სახეობა, რომლითაც მცირდება გადასახადის თანხა, და რომელიც სხვაგვარად დაექვემდებარებოდა გადახდას. ზოგიერთ შემთხვევაში საგადასახადო კრედიტის მოცულობამ შესაძლოა გადააჭარბოს გადასახადის თანხას და წმინდა გადასახადმა შეადგინოს უარყოფითი სიდიდე, რის გამოც მთავრობას გაუჩნდეს გადამხდელისთვის თანხის გადახდის ვალდებულება. ასეთი ხასიათის საგადასახდელები წარმოადგენს ხარჯებს და არ უნდა იქნეს აღრიცხული როგორც უარყოფითი შემოსავალი.

გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე (111)

აღნიშნული მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება (I) ხელფასი და შრომის ანაზღაურება, ჰონორარი, საკომისიო შემოსავალი, შრომის მძიმე პირობებისთვის ან სხვა სახით მიღებული ანაზღაურება და კომპენსაციის სახით მიღებული ისეთი შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებულია გაწეული შრომის ანაზღაურებასთან, (II) პროცენტის, დივიდენდის, რენტის სახით და არამატერიალური აქტივების ფლობიდან მიღებული შემოსავალი, (III) კაპიტალის ღირებულების ცვლილებიდან მიღებული შემოსავლები ან დანაკარგი, საინვესტიციო ფონდის კაპიტალის ღირებულების ნაზრდის განაწილებით მიღებული შემოსავლების ჩათვლით, (IV) შპს-ის, სააქციო საზოგადოების ან სხვა ორგანიზაციულ სამართლებრივი ფორმის საწარმოს, ამხანაგობის, ინდივიდუალური საწარმოს, სატრასტო ფონდის მოგება; მემკვიდრეობის სახით მიღებული შემოსავალი, (V) პენსია ან სოციალური დაზღვევიდან მიღებული შემოსავალი,

სიცოცხლის დაზღვევით და სხვა საპენსიო დაზღვევის ანგარიშიდან მიღებული შემოსავალი, (VI) ყველა სხვა სახის შემოსავალი, თუ ასეთი გადასახადები გათვალისწინებულია მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე გადასახადის გადამხდელი შეიძლება იყოს **ფიზიკური პირი (1111)** ან **საწარმო (1112)**. თუ არ არსებობს ინფორმაცია, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრება გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური პირია თუ საწარმო, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს როგორც **გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე, რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია (1113)**. მემკვიდრეობაზე გადახდევინებული საშემოსავლო გადასახადი აღირიცხება როგორც გადასახადი ფიზიკური პირებისგან. არამომგებიანი ორგანიზაციებიდან მიღებული საშემოსავლო გადასახადი აღირიცხება როგორც გადასახადი საწარმოებიდან. სატრასტო ფონდებიდან მიღებული საშემოსავლო გადასახადი აღირიცხება, როგორც გადასახადი ფიზიკური პირებიდან თუ შემოსავლის მიმღებს წარმოადგენს ფიზიკური პირი, სხვა შემთხვევაში იგი აღირიცხება როგორც გადასახადი საწარმოებიდან.

გადასახადი ფიზიკური პირიდან (1111) მოიცავს:

საშემოსავლო გადასახადი (1111)

ამ მუხლით აღირიცხება ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადი, რომელიც იყოფა შემდეგ ქვეჯგუფებად:

- დამქირავებლის მიერ დაკავებული საშემოსავლო გადასახადი (111111);
- გადასახადი ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან (111112);
- გადასახადი ინდივიდუალური მეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან (1111121)
- გადასახადი მეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან (1111122)
- გადასახადი არამეწარმე ფიზიკურ პირთა საქმიანობით მიღებული შემოსავლებიდან (1111123)
- გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული დივიდენდებიდან (111113);
- გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული პროცენტებიდან (111114);
- გადასახადი დიპლომატიურ დაწესებულებებში დასაქმებული რეზიდენტი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული შემოსავლებიდან (111115);
- არარეზიდენტი პირების საშემოსავლო გადასახადი (გარდა ქონების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლებისა) (111116);
- გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ მატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტნიდან (111118);
- გადასახადი ფიზიკური პირისთვის ქონების ჩუქებიდან (111119);
- გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ ქონების მემკვიდრეობით მიღებიდან (1111110);
- გადასახადი ფიზიკური პირის მიერ ქონების იჯარით გაცემის შედეგად მიღებული შემოსავლებიდან (1111111);
- ფიქსირებული გადასახადიდან დაბეგვრის ობიექტზე (1111112);
- ფიქსირებული გადასახადიდან დასაბეგრ საქმიანობაზე (1111113);
- სხვა არაკლასიფიცირებული საშემოსავლო გადასახადი (1111199).

გადასახადი საწარმოებიდან (1112)

ამ მუხლით აღირიცხება მოგების გადასახადი (11121), რომელიც იყოფა შემდეგ ქვეჯგუფებად:

- რეზიდენტი საწარმოებიდან (111211);
- სხვა არაკლასიფიცირებულ მოგების გადასახადი (111219).

სხვა გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე, რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია (1113)

როგორც ზემოთ აღინიშნა ამ კოდით აღირიცხება ისეთი შემთხვევები, როდესაც გადამხდელის იდენტიფიცირება შეუძლებელია.

გადასახადები ხელფასზე და სამუშაო ძალაზე* (112)

ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომელსაც იხდის დამსაქმებელი ან თვითდასაქმებული ხელფასის პროპორციულად ან ფიქსირებული ოდენობით ყოველ დასაქმებულზე და რომელიც არ მიემართება მიზნობრივად სოციალური დაზღვევის სქემის დასაფინანსებლად. გადასახადები, რომლებიც მიზნობრივად მიემართება სოციალური დაზღვევის სისტემის ხარჯების დაფინანსებისთვის აღირიცხება *სოციალური დაზღვევის შენატანების* (121) მუხლით.

გადასახადები ქონებაზე (113)

ეს მუხლი მოიცავს გადასახადებს, რომლითაც იბეგრება ქონების გამოყენება, საკუთრება (ფლობა) ან გადაცემა. ქონება შესაძლოა იბეგრებოდეს გარკვეული ინტერვალებით, ერთჯერადად ან საკუთრების უფლების გადაცემის მომენტში.

გადასახადები უძრავ ქონებაზე (1131). ამ ტიპის გადასახადებით დროის გარკვეული ინტერვალებით იბეგრება უძრავი ქონების (მათ შორის: მიწა, შენობა ან სხვა სახის ნაგებობა) საკუთრება ან გამოყენება. გადასახადით შეიძლება დაიბეგროს მესაკუთრე, დამქირავებელი ან ორივე ერთად. გადასახადი გაიანგარიშება პროცენტულად ქონების შეფასებული ღირებულებიდან, რომლის განსაზღვრაც ხდება პირობითი საიჯარო ქირის, გასაყიდი ფასის, კაპიტალიზირებული შემოსავლის ან სხვა მახასიათებლის მიხედვით, ისეთი, როგორცაა ზომა ან ადგილმდებარეობა.

ქონების გადასახადი (11311)

ამ მუხლით აღირიცხება მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული ქონების გადასახადი, რომელიც იყოფა შემდეგ ქვეჯგუფებად:

- საქართველოს საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) გადასახადი (113111);
- უცხოურ საწარმოთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) გადასახადი (113112);
- ფიზიკურ პირთა ქონებაზე (გარდა მიწისა) გადასახადი (113113);
- სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადი (113114), რომელიც

მოიცავს შემოსავალს:

- ფიზიკური პირებიდან (1131141);
- იურიდიული პირებიდან (1131142);
- არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადი (113115), რომელიც

მოიცავს შემოსავალს:

- ფიზიკური პირებიდან (1131151);
- იურიდიული პირებიდან (1131152).

გადასახადები წმინდა მატერიალურ ფასეულობებზე* (1132)

ეს მუხლი მოიცავს გადასახადებს, რომლითაც დროის გარკვეული ინტერვალებით იბეგრება მატერიალური ფასეულობების წმინდა ღირებულება, რომელიც ჩვეულებრივ განისაზღვრება, როგორც უძრავი და მოძრავი ქონების ღირებულების ჯამს გამოკლებული ამ ქონებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები.

გადასახადები კაპიტალის და ფინანსურ ოპერაციებზე* (1134)

ეს მუხლი მოიცავს გადასახადებს, რომლითაც ხდება ქონების დაბეგვრა მესაკუთრის ცვლილებისას, გარდა იმ გადასახადებისა, რომლებიც კლასიფიცირებულია, როგორც მემკვიდრეობისა და ჩუქების გადასახადები. ამ მუხლით აღირიცხება აგრეთვე გადასახადები ფასიანი ქაღალდების გამოშვება, შექმნასა და გაყიდვაზე, გადასახადები ჩეკებზე ან სხვა სახის საგადამხდელო საშუალებებზე და გადასახადები სპეციფიკურ იურიდიულ ოპერაციებზე, როგორცაა კონტრაქტების დამოწმება ან უძრავი ქონების გაყიდვა. ეს კატეგორია არ მოიცავს გადასახადებს საქონლის გამოყენებაზე (1145 მუხლის ნაწილი), გადასახადებს კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე (111 მუხლის ნაწილი), გადასახადებს წმინდა მატერიალურ ფასეულობებზე* (1132), ერთჯერად გადასახადებს ქონებაზე* (1135), მოსაკრებლებს, რომლების გადახდევინებაც ხდება სასამართლო ხარჯების ან დაბადების, ქორწინების ან გარდაცვალების რეგისტრაციის ხარჯების დასაფარად (1422 მუხლის ნაწილი), ვაჭრობის გადასახადს* (11412) ან ძირითად საგერბო გადასახადებს (116-ე მუხლის ნაწილი).

ერთჯერადი გადასახადები ქონებაზე* (1135)

ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება ქონება ან წმინდა მატერიალური ფასეულობები, ერთჯერადად ან დროის არარეგულარული ინტერვალებით. იგი მოიცავს გადასახადებს წმინდა მატერიალურ ფასეულობებზე, რომელიც განკუთვნილია გაუთვალისწინებელი გადაუდებელი ხარჯების გასაწევად ან შემოსავლების გადანაწილების მიზნით; გადასახადებს ქონებაზე, როგორცაა გადასახადი აქტივის გაუმჯობესებასა და მელიორაციაზე, რომლითაც იბეგრება მთავრობის მიერ მიწის ათვისების ნებართვის გაცემის ან ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის განვითარების გამო მიწის ღირებულების ზრდა, გადასახადები კაპიტალის აფასებაზე და ყველა სხვა სპეციალური გადასახადი კონკრეტული სახის ქონებაზე.

სხვა გადასახადები ქონებაზე* (1136)

ეს მუხლი მოიცავს ყველა სხვა გადასახადებს ქონებაზე, რომელიც არ მიეკუთვნება 1131, 1132 ან 1134 მუხლებს, კერძოდ გადასახადები პირად ქონებაზე, ძვირფასეულობაზე, მსხვილფეხა რქოსან პირუტყვზე, სხვა პირუტყვზე, სხვა კონკრეტული სახეობის ქონებაზე ან სიმდიდრის გარეგნულ ნიშნებზე. გადასახადები კონკრეტული სახის მოძრავი ქონების გამოყენებაზე, როგორცაა გადასახადები ავტომობილებზე და იარაღით სარგებლობაზე, კლასიფიცირებულია, როგორც გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე* (1145).

გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე (114)

ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება საქონლის წარმოება, რეალიზაცია (გაყიდვა), გადაცემა, მიწოდება, იჯარა ან ბუნებრივი რესურსების მოპოვება და მომსახურების გაწევა. აქვე შეიტანება გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე. გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე მოიცავს შემდეგ სახეობებს:

- დამატებული ღირებულების გადასახადს (11411);
- გადასახადს ვაჭრობაზე*, იმის მიუხედავად მათი გადახდევინება ხდება წარმოების, საბითუმო ვაჭრობის თუ საცალო ვაჭრობის ეტაპზე (11412);
- ბრუნვის გადასახადი*, რომლითაც საქონელი და მომსახურება იბეგრება ერთ ან მრავალეტაპად, სადაც სიტყვა „ეტაპი“ აღნიშნავს წარმოების, განაწილების ან მიწოდების ეტაპს (11413);
- აქციზს (1142);

- გადასახადებს, რომლითაც იბეგრება ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ან სხვა საქონლის გამოყენება* (11451);

- გადასახადებს, რომელთა გადახდევინება ხდება საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვის მისაღებად* (11452);

- გადასახადებს, სასარგებლო წიაღისეულის ან სხვა ბუნებრივი რესურსების მოპოვება, გადამუშავებასა და წარმოებაზე* (1146).

ეს კატეგორია არ მოიცავს გადასახადებს საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე (115), მაგრამ ამ მუხლით უნდა აღირიცხოს გადასახადები, რომელთა გადახდევინება ხდება საქონლის იმპორტის ან საზღვრის გადაკვეთისას და რომელთა გადახდის ვალდებულება არ წარმოიქმნება მხოლოდ იმ მიზეზით, რომ საქონელი კვეთს საზღვარს ანუ ის გადასახადები, რომლითაც ასევე იბეგრება ადგილობრივი წარმოების საქონელი ან ოპერაციები. გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე იყოფა ექვს კატეგორიად, რომლებიც ქვემოთ არის აღწერილი.

საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე (1141)

ეს მუხლი მოიცავს ყველა გადასახადს, რომლითაც იბეგრება ფართო სპექტრის საქონლის წარმოება, იჯარა, ტრანსპორტირება, რეალიზაცია, შექმნა ან საკუთრების სხვაგვარი ცვლილება და ფართო სპექტრის მომსახურების გაწევა, გარდა იმ გადასახადებისა, რომლებიც აღირიცხება მუხლით *იმპორტის გადასახადი* (1151) და *გადასახადები ექსპორტზე** (1152). ასეთი გადასახადებით, შეიძლება დაიბეგროს საქონელი და მომსახურება, იმისდა მიუხედავად, მისი წარმოება ხდება ადგილობრივი მწარმოებლების მიერ, თუ იგი არის იმპორტირებული, ასევე საქონლისა და მომსახურების დაბეგვრა ამ გადასახადებით შეიძლება განხორციელდეს წარმოებისა და მიწოდების ნებისმიერ ეტაპზე (სტადიაზე). აქვე უნდა აღირიცხოს იმპორტის დროს გადახდილი მსგავსი გადასახადებიც. ექსპორტის შემთხვევაში დაბრუნებული გადასახადები აღირიცხება ამავე კატეგორიაში, როგორც უარყოფითი შემოსავლები. თუ გადასახადებით იბეგრება საქონლისა და მომსახურების ცალკეული სახეობა და არა მათი ფართო სპექტრი, მაშინ ისინი უნდა აღირიცხოს *აქციზის* (1142) მუხლით. მისი ხასიათიდან გამომდინარე, თუ შეიძლება, რომ გადასახადი მიკუთვნებული იქნეს ორ სხვადასხვა კატეგორიას, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს იმ მუხლით, რომელიც ამ გადასახადის დომინანტ ნაწილს წარმოადგენს. ეს მუხლი იყოფა შემდეგ კატეგორიებად:

დამატებული ღირებულების გადასახადი (11411). დამატებული ღირებულების გადასახადი (დღგ) არის გადასახადი, რომლითაც ხდება საქონლისა და მომსახურების დაბეგვრა კასკადურად წარმოებისა და მიწოდების სხვადასხვა ეტაპზე და რომლის სრული მოცულობით გადახდა ხდება საბოლოო მომხმარებლის მიერ. ამ გადასახადს სხვაგვარად უწოდებენ გამოქვითვად გადასახადს, რადგან ჩვეულებრივ მწარმოებლებს არ მოეთხოვებათ, რომ მთავრობას გადაუხადონ გადასახადის სრული მოცულობა, რომელსაც ისინი გადაახდევინებენ მათ კლიენტებს, ისინი უფლებამოსილი არიან გადასახადის თანხიდან გამოქვითონ ის თანხები, რომლებიც მათ მიერ გადახდილ იქნა მომწოდებლებზე შუალედური მოხმარების საქონლის შექმნისას ან ძირითადი კაპიტალის (ფონდების) ფორმირებისას. ჩვეულებრივ, გადასახადის გაანგარიშება ხდება საქონლის ან მომსახურების ფასიდან, ამ საქონელსა და მომსახურებაზე დაწესებული ყველა სხვა გადასახადის გათვალისწინებით. იმპორტის გადასახადის გარდა შეიძლება დღგ გადახდევინებულ იქნეს საქონლისა და მომსახურების იმპორტის დროსაც.

აღნიშნული გადასახადი მოიცავს:

- საქართველოს ტერიტორიაზე რეალიზებული პროდუქციიდან და გაწეული მომსახურებიდან (114111);

- იმპორტირებული პროდუქციიდან (114112);

- სხვა არაკლასიფიცირებული დამატებული ღირებულების გადასახადი (114119).

ვაჭრობის გადასახადი* (11412). ეს კატეგორია მოიცავს ყველა გადასახადს, რომლის გადახდევინება ხდება ერთჯერადად წარმოების, საბითუმო ან საცალო ვაჭრობის ეტაპზე.

ბრუნვის გადასახადი და სხვა გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე* (11413). ამ კატეგორიით აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც საქონელი და მომსახურება იბეგრება მრავალ ეტაპად და ჯამურად, წინა ეტაპზე გადახდილი გადასახადის გამოქვითვის გარეშე. ამ მუხლით აღირიცხება ასევე, ყველა გადასახადი მოხმარებაზე, რომელშიც გაერთიანებულია დამატებული ღირებულების, ვაჭრობისა და სხვა მრავალსაფეხურიანი გადასახადების თვისებები.

აქციზი (1142)

აქციზით იბეგრება კონკრეტული დასახელების საქონელი და მომსახურება ან საქონლისა და მომსახურების ვიწრო ჯგუფი, რომელიც არ შეიძლება კლასიფიცირებულ იქნეს როგორც *საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე* (1141), *ფისკალური მონოპოლიების მოგება** (1143), *იმპორტის გადასახადი* (1151) ან *გადასახადები ექსპორტზე** (1152). აქციზით დაბეგვრა შეიძლება განხორციელდეს წარმოებისა და მიწოდების ნებისმიერ სტადიაზე და ჩვეულებრივ გაიანგარიშება საქონლის ღირებულების, წონის, კონცენტრაციის ან რაოდენობის მიხედვით. ეს გადასახადი მოიცავს სპეციალურ გადასახადებს კონკრეტულ პროდუქტებზე, მაგალითად: შაქარი, შაქრის ჭარხალი, ასანთი ან შოკოლადი, გადასახადებს, რომლითაც ცალკეული დასახელების საქონელი ან საქონლის ვიწრო ჯგუფი იბეგრება განსხვავებული განაკვეთით, და გადასახადებს, რომლითაც იბეგრება თამბაქოს ნაწარმი, სპირტიანი სასმელები, საავტომობილო საწვავი და ზეთები. თუ გადასახადით ძირითადად იბეგრება იმპორტირებული საქონელი, მაგრამ იგივე განაკვეთით იბეგრება ან დაიბეგრებოდა ადგილობრივი წარმოების საქონელი, მაშინ იგი მიეკუთვნება აქციზს და არა იმპორტის გადასახადს. იგივე წესი გამოიყენება თუ არ არსებობს ადგილობრივი წარმოების მსგავსი პროდუქტი ან მსგავსი პროდუქტის წარმოება ადგილობრივი მწარმოებლების მიერ შეუძლებელია. გადასახადები ელექტროენერგიაზე, გაზსა და სხვა ენერგომატარებლებზე მიკუთვნება აქციზს და არ უნდა აღირიცხოს როგორც *გადასახადები სპეციფიკურ მომსახურებაზე** (1144). აქციზური საქონელი კლასიფიცირებულია საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოებული და იმპორტირებული პროდუქციის სასაქონლო ჯგუფების მიხედვით.

აღნიშნული გადასახადი იყოფა შემდეგ ჯგუფებად:

- **აქციზი საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოებული პროდუქციის რეალიზაციიდან (11421),** რომელიც იყოფა შემდეგ ქვეჯგუფებად:

- აქციზი თამბაქოდან (114211). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-3 ნაწილით „თამბაქოს ნაწარმი (თამბაქოს ნედლეულის გარდა)“ და იყოფა ფიქსირებული გადასახადიდან (1142111) და ადვალური გადასახადიდან (1142112);

- აქციზი არაყიდან (114212). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-2 ნაწილით „ეთილის სპირტი და ალკოჰოლური სასმელები“ - არაყი (სეს ესნ კოდი 2208 60);

- აქციზი სპირტიანი სასმელებიდან (არყის გარდა) (114213). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-2 ნაწილით „ეთილის სპირტი და ალკოჰოლური სასმელები“, გარდა არყისა (სეს ესნ კოდი 2208 60);

- აქციზი ლუდიდან (114214). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის პირველი ნაწილით „ლუდი“ - ალაოს ლუდი (სეს ესნ კოდი 2203 00);

- აქციზი მობილური კავშირგაბმულობიდან (114215). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის მე-3 პუნქტით - მობილური საკომუნიკაციო მომსახურება და იყოფა ადგილობრივი ზარებიდან (1142151) და საერთაშორისო ზარებიდან (1142152);

- აქციზი ბუნებრივი აირიდან (114216). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-5 ნაწილით „ნავთობპროდუქტების აირები და ბუნებრივი აირი (გარდა მილსადენით გადაადგილებულისა)“, კერძოდ, ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისათვის განკუთვნილი ბუნებრივი აირი: აირის კონდენსატი ბუნებრივი (სეს ესნ კოდი 2709 00 100 00), ბუნებრივი აირი (გათხევადებული) (სეს ესნ კოდი 2711 11 000 00), ბუნებრივი აირი (აირისებრ მდგომარეობაში) (სეს ესნ კოდი 2711 21 000 00);

- სხვა არაკლასიფიცირებული პროდუქტიდან (1142110). ამ კოდზე აღირიცხება საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოებული სხვა დანარჩენი აქციზური პროდუქტის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით.

- **აქციზი იმპორტირებული პროდუქტიდან (11422)**, რომელიც იყოფა შემდეგ ქვეჯგუფებად:

- აქციზი თამბაქოდან (114221). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-3 ნაწილით „თამბაქოს ნაწარმი (თამბაქოს ნედლეულის გარდა)“ და იყოფა ფიქსირებული გადასახადიდან (1142211) და ადვალური გადასახადიდან (1142212);

- აქციზი არაყიდან (114222). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-2 ნაწილით „ეთილის სპირტი და ალკოჰოლური სასმელები“ - არაყი (სეს ესნ კოდი 2208 60);

- აქციზი ლუდიდან (114223). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-1 ნაწილით „ლუდი“ - ალაოს ლუდი (სეს ესნ კოდი 2203 00);

- აქციზი ბენზინიდან (114224). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-6 ნაწილით „ნავთობპროდუქტები, ნავთობის დისტილატები და ნამუშევარი ნავთობპროდუქტები“ - მსუბუქი დისტილატები და პროდუქტები (სეს ესნ კოდი 2710 12);

- აქციზი დიზელიდან (114225). ამ კოდზე აღირიცხება მძიმე დისტილატების დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-6 ნაწილით „ნავთობპროდუქტები, ნავთობის დისტილატები და ნამუშევარი ნავთობპროდუქტები“ - გადამუშავების სპეციფიკური პროცესებისათვის (სეს ესნ კოდი 2710 19 310 00), ქიმიური გარდაქმნებისათვის პროცესებში 2710 19 310 00 ქვესუბპოზიციაში მითითებულის გარდა (სეს ესნ კოდი 2710 19 350 00), გოგირდის შემცველობით არა უმეტეს 0,05 მას.%-ისა (სეს ესნ კოდი 2710 19 410 00), გოგირდის შემცველობით

0,05 მას.%-ზე მეტი, მაგრამ არა უმეტეს 0,2 მას.%-ისა (სეს ესნ კოდი 2710 19 450 00), გოგირდის შემცველობით 0,2 მას.%-ზე მეტი (სეს ესნ კოდი 2710 19 490 00), გოგირდის შემცველობით არა უმეტეს 0,05 მას.%-ისა (სეს ესნ კოდი 2710 20 110 00);

- აქციზი ნავთიდან (114226). ამ კოდზე აღირიცხება საშუალო დისტილატების დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-6 ნაწილით „ნავთობპროდუქტები, ნავთობის დისტილატები და ნამუშევარი ნავთობპროდუქტები“ - გადამუშავების სპეციფიკური პროცესებისათვის (სეს ესნ კოდი 2710 19 110 00), ქიმიური გარდაქმნებისათვის პროცესებში 2710 19 110 00 ქვესუბპოზიციაში მითითებულის გარდა (2710 19 150 00), რეაქტიული სათბობი (სეს ესნ კოდი 2710 19 210 00), დანარჩენი (სეს ესნ კოდი 2710 19 250 00), დანარჩენი (სეს ესნ კოდი 2710 19 290 00), გოგირდის შემცველობით 0,05 მას.%-ზე მეტი, მაგრამ არა უმეტეს 0,2 მას.%-ისა (სეს ესნ კოდი 2710 20 150 00), გოგირდის შემცველობით 0,2 მას.%-ზე მეტი (სეს ესნ კოდი 2710 20 190 00);

- აქციზი სხვა ნავთობპროდუქტებიდან (114227). ამ კოდზე აღირიცხება იმ ნავთობპროდუქტების დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-5 ნაწილით „ნავთობპროდუქტების აირები და ბუნებრივი აირი (გარდა მილსადენით გადაადგილებულისა)“ - პროპანი (სეს ესნ კოდი 2711 12), ბუტანები (სეს ესნ კოდი 2711 13), ეთილენი, პროპილენი, ბუტილენი და ბუტადიენი (სეს ესნ კოდი 271114 00000), დანარჩენი (სეს ესნ კოდი 271119 00000), მე-6 ნაწილით „ნავთობპროდუქტები, ნავთობის დისტილატები და ნამუშევარი ნავთობპროდუქტები“ - ყველა აქციზური საქონელი, გარდა მსუბუქი, საშუალო და მძიმე დისტილატებისა, კერძოდ: გადამუშავების სპეციფიკური პროცესებისათვის (სეს ესნ კოდი 2710 19 110 00), ქიმიური გარდაქმნებისათვის პროცესებში, 2710 19 110 00 ქვესუბპოზიციაში მითითებულის გარდა (სეს ესნ კოდი 2710 19 210 00), რეაქტიული სათბობი (სეს ესნ კოდი 2710 10 210 00), დანარჩენი (სეს ესნ კოდი 2710 19 250 00), დანარჩენი (სეს ესნ კოდი 2710 19 290 00), ცხრილის მე-7 ნაწილით „ბიოდიზელი“, ცხრილის მე-8 ნაწილით „პიროლიზის თხევადი პროდუქტი“, ცხრილის მე-9 ნაწილით „ზეთები და ქვანახშირის ფისებისაგან მაღალ ტემპერატურაზე გამოხდილი სხვა პროდუქტები“, ცხრილის მე-10 ნაწილით „მისართი, გამხსნელი, ანტიდეტონატორი“, ცხრილის მე-11 ნაწილით „საპოხი მასალები და საშუალებები“;

- აქციზი მსუბუქი ავტომობილებიდან (114228). ამ კოდზე აღირიცხება აქციზური საქონლის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 188-ე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ცხრილის მე-4 ნაწილით „მსუბუქი ავტომობილები (დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების წელსა და მსუბუქი ავტომობილის გამოშვების წელს შორის სხვაობის მიხედვით, ხოლო იმპორტის შემთხვევაში – საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის წელსა და მსუბუქი ავტომობილის გამოშვების წელს შორის სხვაობის მიხედვით), ძრავის მოცულობის 1 სმ³“ აღირიცხული მსუბუქი ავტომობილის იმპორტში მოქცევისას გადასახდელი აქციზი (სეს ესნ კოდი 8703);

- სხვა არაკლასიფიცირებული პროდუქტიიდან (1142210). ამ კოდზე აღირიცხება სხვა დანარჩენი იმპორტირებული აქციზური პროდუქციის დაბეგვრით მიღებული შემოსავალი, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით.

- სხვა არაკლასიფიცირებულ აქციზი (11429).

ფისკალური მონოპოლიების მოგება* (1143)

ეს მუხლი მოიცავს ფისკალური მონოპოლიების მოგების იმ ნაწილს, რომლის ჩარიცხვაც ხდება ბიუჯეტში. ფისკალური მონოპოლიები წარმოადგენენ ისეთ საწარმოებს, რომლებსაც ბაზარზე მონოპოლიური მდგომარეობის გამოყენებით, ცალკეული საქონლისა და მომსახურების

წარმოების ან განაწილების დროს მონოპოლიურად მაღალი ფასის დაწესებით, ფაქტობრივად გააჩნიათ გადასახადის დაწესებისა და აკრეფის უფლებამოსილება. ფისკალური მონოპოლიები იქმნება მთავრობის მიერ, შემოსავლების მიღების მიზნით, რომელიც სხვაგვარად შეიძლება მიღებული ყოფილიყო ამ საქონლის წარმოებით ან რეალიზაციით დასაქმებული კერძო სექტორის დაბეგვრის გზით. ტიპური საქონელი, რომლის წარმოება და რეალიზაციაც ხდება ფისკალური მონოპოლიის მიერ წარმოადგენს თამბაქოს პროდუქტები, ალკოჰოლიანი სასმელები, მარილი, ასანთი, ნავთობპროდუქტები და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქცია.

მიუხედავად იმისა, რომ გადასახადებად უნდა ჩაითვალოს მხოლოდ ფისკალური მონოპოლიების ზენორმატიული მოგება, ანუ მოგების მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც აჭარბებს ქვეყანაში არსებულ „ნორმალურ“ მოგების დონეს, იმის გამო, რომ ზენორმატიული მოგების გაანგარიშება რთულია, ამიტომ პრაქტიკული აღრიცხვისას საგადასახადო შემოსავლების მუხლით აღირიცხება ფისკალური მონოპოლიების მიერ ბიუჯეტში ფაქტობრივად ჩარიცხული თანხები. ფისკალური მონოპოლიების მოგების ის ნაწილი, რომელიც რჩება მათ განკარგულებაში, საგადასახადო შემოსავლებში არ შეიტანება.

გადასახადები სპეციფიკურ მომსახურებაზე* (1144)

ამ მუხლით აღირიცხება ყველა გადასახადი, რომლითაც იბეგრება ცალკეული სახეობის მომსახურება, ისეთი როგორცაა: სატრანსპორტო მომსახურება, სადაზღვევო პრემია, საბანკო მომსახურება, გართობა, რესტორნები და რეკლამა. ამავე მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება სათამაშო ბიზნესი, დოღისა და ფეხბურთის ტოტალიზატორები, ლატარია და სხვა. კაზინოებში შესვლის, დოღზე დასწრებისა და სხვა მსგავსი გადასახადები. ასევე, მიეკუთვნება გადასახადებს ცალკეული სახეობის მომსახურებაზე. ამავე დროს, ამ საქმიანობიდან მიღებული საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე აღირიცხება მუხლით (1141). გადასახადები, რომლითაც იბეგრება ფიზიკური პირის მიერ ტოტალიზატორში ან სხვა სახეობის თამაშით მოგებული თანხები კლასიფიცირებულ უნდა იქნეს, როგორც გადასახადები შემოსავალზე, მოგებასა და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე (111). სახელმწიფო ლატარიის ჩატარებიდან მოგების სახით ბიუჯეტში ჩარიცხული თანხები აღირიცხება, როგორც დივიდენდები (1412) ან კვაზი-კორპორაციებიდან მიღებული შემოსავლები* (1413). გადასახადები ჩეკების ან სხვა სახის ფასიანი ქაღალდების გამოშვება, გადაცემასა და დაფარვაზე კლასიფიცირდება, როგორც გადასახადები კაპიტალის და ფინანსურ ოპერაციებზე* (1134). საგერბო გადასახადი, რომელიც შეუძლებელია, რომ მიკუთვნებულ იქნეს გადასახადს, მომსახურებაზე ან სხვა ტრანსაქციაზე აღირიცხება სხვა გადასახადების (116) მუხლით. გადასახადები ელექტროენერგიაზე, გაზსა და სხვა ენერგომატარებლებზე აღირიცხება აქციზის (1142) მუხლით.

გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე* (1145)

მთავრობის ერთ-ერთ მარეგულირებელ ფუნქციას წარმოადგენს აკრძალოს ზოგიერთი დასახელების საქონლის საკუთრება ან გამოყენება ან შეზღუდოს ზოგიერთი სახეობის საქმიანობის განხორციელება სპეციალური ნებართვის გარეშე, რისთვისაც დადგენილი ოდენობის მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ გაიცემა ლიცენზია ან სხვა სახის სერტიფიკატი. თუ ასეთი ლიცენზიის გაცემა არ არის დაკავშირებული მთავრობის მიერ სპეციალური ქმედებების განხორციელებასთან ან საჭიროებს მცირე მოცულობის სამუშაოს შესრულებას, ხოლო ლიცენზია ავტომატურად გაიცემა მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, მაშინ ასეთი გადასახადები განიხილება, როგორც მხოლოდ შემოსავლის მიღების დამატებითი წყარო ანუ გადასახადი, მიუხედავად იმისა, რომ გადასახადის გადახდის სანაცვლოდ სახელმწიფო გასცემს სპეციალურ

სერტიფიკატს ან სხვა სახის ნებართვას. ამავე დროს, თუ მთავრობა გასცემს ლიცენზიებს მისი მარეგულირებელი ფუნქციების შესრულების მიზნით – მაგალითად, შესაბამისი პიროვნების კვალიფიკაციისა და კომპეტენციის დადგენა, მოწყობილობა-დანადგარის მუშაობის ეფექტიანობის ან უსაფრთხოების შემოწმება ან სხვა ზედამხედველობითი ფუნქციის შესრულება, რომელიც სხვა შემთხვევაში ვერ განხორციელდებოდა – მაშინ ლიცენზიის მისაღებად გადახდილი თანხები წარმოადგენს შემოსავლებს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან, თუ დაწესებული გადასახადი მნიშვნელოვნად არ აჭარბებს ამ მომსახურებაზე გაწეულ ხარჯებს. პრაქტიკულად ამ გადასახადსა და *ადმინისტრაციულ მოსაკრებლებსა და გადასახდელებს* (1422) შორის საზღვარი ხშირად არ არის ნათელი.

უფრო კონკრეტულად, შემდეგი სახეობის ადმინისტრაციული მოსაკრებლები წარმოადგენს გადასახადებს: ა) როდესაც გადამხდელი გადასახადის სანაცვლოდ არ იღებს კონკრეტულ სარგებელს, ისეთი როგორცაა მოსაკრებელი შინაური ცხოველების (ფრინველების) დაკვლის ნებართვისთვის, რომელიც ხმარდება სოფლის მეურნეობის განვითარებას; ბ) მოსაკრებელი, რომლის გადახდევინების სანაცვლოდ მთავრობა გადამხდელს არ უწევს სპეციფიკურ მომსახურებას, როგორცაა ნადირობის, თევზაობის ან იარაღის ტარების და გამოყენების ნებართვა, როდესაც იგი არ არის დაკავშირებული სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის გამოყენებასთან; გ) თუ მოსაკრებლის გადახდის სანაცვლოდ მხოლოდ გადამხდელი იღებს სარგებელს, მაგრამ მიღებული სარგებელი არ შეესაბამება გადასახადის ოდენობას, როგორცაა მოსაკრებელი რძის რეალიზაციის ნებართვაზე, საიდანაც მიღებული შემოსავლები იხარჯება რძის მოხმარების პროპაგანდაზე.

იმის მიუხედავად, რომ ამ კატეგორიაში აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება საქონლის გამოყენება და არა საკუთრება ან გადაცემა, საქონლის საკუთრების უფლების რეგისტრაციამ შესაძლოა გამოიწვიოს გადასახადის გადახდის ვალდებულება. მაგალითად, ცხოველის ან ავტომობილის საკუთრების რეგისტრაციამ შეიძლება წარმოქმნას მათ გამოყენებაზე გადასახადის გადახდის ვალდებულება. გადასახადი საქონლის გამოყენებაზე შეიძლება დაწესდეს ფუნქციონალურად უსარგებლო ნივთებზეც, კერძოდ ანტიკვარულ ავტომობილსა და იარაღზე.

როდესაც საქმიანობის განხორციელების ნებართვის გადასახადით იბეგრება შემოსავლის, ხელფასის ფონდისა და ბრუნვის კომბინირებული ბაზა, ხდება სხვა გადასახადებთან თანაკვეთა და ძნელდება მათ შორის საზღვრის გავლება. თუ შესაძლებელია, რომ შემოსავლები დაიყოს ცალკეული ბაზის მიხედვით, მაშინ იგი უნდა განაწილდეს ბაზის შესაბამისად. თუ ასეთი დაყოფა შეუძლებელია, მაგრამ ცნობილია, რომ გადასახადის მეტი წილი მიიღება ერთი ბაზიდან, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს ამ ბაზის შესაბამისად. კლასიფიკაციის მუხლების თანაკვეთის შემთხვევა შეიძლება წარმოიქმნას ქონების გამოყენებასა და საკუთრების შემთხვევას შორის, რომელიც შესაძლოა კლასიფიცირებულ იქნეს როგორც *გადასახადები უძრავ ქონებაზე* (1131), *გადასახადები წმინდა მატერიალურ ფასეულობებზე** (1132) ან *სხვა გადასახადები ქონებაზე** (1136). ამ კატეგორიაში აღრიცხული გადასახადებისგან განსხვავებით, გადასახადები, რომლებიც აღირიცხება 1131-ე მუხლით, ბეგრავს უძრავი ქონების საკუთრებას ან იჯარას და ჩვეულებრივ მათი გაანგარიშება ხდება ქონების ღირებულების მიხედვით. 1132 და 1136 კატეგორიას მიეკუთვნება გადასახადები, რომლითაც იბეგრება ქონების საკუთრება და არა გამოყენება, აქტივების ჯგუფი და არა კონკრეტული სახის საქონელი და მათ ბაზას წარმოადგენს ქონების ღირებულება.

ეს კატეგორია იყოფა გადასახადებად ავტომობილებზე და სხვა გადასახადებად საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე:

- **გადასახადები ავტომობილებზე* (11451).** ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები ავტომობილების გამოყენებაზე ან ავტომობილის გამოყენების ნებართვაზე. იგი არ მოიცავს გადასახადებს ავტომობილზე, როგორც საკუთრებაზე ან მატერიალურ ფასეულობაზე. ამ მუხლით არ უნდა აღირიცხოს, ასევე, მოსაკრებელი ან სხვა სახის გადასახდელი გზის, ხიდის ან გვირაბის გამოყენებისთვის.

- **სხვა გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე* (11452).** ამ მუხლით აღირიცხება სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების ან პროფესიული მოღვაწეობის ნებართვებიდან და ლიცენზიებიდან მიღებული შემოსავლები. ასეთ ლიცენზიებს შესაძლოა ჰქონდეს გადასახადის ხასიათი, რომლის გადახდევინებაც შეიძლება ხდებოდეს სამეწარმეო საქმიანობის ნებართვის მისაღებად ან პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას, როგორც საყოველთაოდ, ისე ცალკეული სახეობის საქმიანობაზე. ამ მუხლით უნდა აღირიცხოს სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების საერთო ხასიათის გადასახადები ან ლიცენზირებით მიღებული შემოსავლები, რომელიც დაწესებულია ფიქსირებული ოდენობით ან ცალკეული სახეობის სამეწარმეო საქმიანობისათვის განსაზღვრული გრაფიკით ან გაიანგარიშება სხვადასხვა მაჩვენებლების ბაზაზე, ისეთი როგორცაა საწარმოო ფართობი, დადგმული სიმძლავრე, კაპიტალი ან სატვირთო სატრანსპორტო საშუალებების ტონაჟი. ამ მუხლით არ აღირიცხება გადასახადები, რომლითაც მეწარმე იბეგრება რეალიზებული პროდუქციის მთლიანი ღირებულებიდან, რომელიც უნდა აღირიცხოს მუხლით *საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე* (1141). გადასახადები და ლიცენზიები კონკრეტული საქმიანობის განხორციელებაზე მოიცავს ნებართვებს საქონლის რეალიზაციასა და მომსახურების გაწევაზე. ამ გადასახადებით დაბეგვრა შეიძლება ხორციელდებოდეს რეგულარული ინტერვალებით, ერთჯერადად ან საქონლის გამოყენების ყოველი ცალკეული შემთხვევისას. ამ მუხლით აღირიცხება, ასევე, გადასახადები გარემოს დაბინძურებისთვის, რომლითაც იბეგრება მომწამლავი გაზების გამოფრქვევა, სითხის ჩაშვება ან სხვა საშიში ნივთიერებები.

ამ მუხლით აღირიცხული გადასახადები, გარდა სამეწარმეო და პროფესიული ლიცენზიებიდან მიღებული შემოსავლებისა, მოიცავს შემოსავლებს ნადირობის ან თევზაობის ნებართვებიდან და გადასახადებს შინაურ ცხოველებზე, თუ ამ საქმიანობის განხორციელების უფლება არ არის ნორმალური კომერციული საქმიანობის ნაწილი. ეს მუხლი, ასევე, მოიცავს შემოსავლებს რადიო და სატელევიზიო გადაცემების ლიცენზიებიდან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სახელმწიფო მთელი მოსახლეობისთვის აწყობს საერთო რადიო და სატელევიზიო გადაცემებს, რომელიც არის მომსახურების გაწევის საფასური და არა გადასახადი.

სხვა გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე* (1146)

ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები სასარგებლო წიაღისეულის, საწვავის და სხვა ამოწურვადი რესურსების მოპოვებაზე, რომელიც არის კერძო საკუთრებაში ან წამოადგენს ხელისუფლების სხვა ორგანოს საკუთრებას და ყველა სხვა გადასახადს საქონელსა და მომსახურებაზე, რომლებიც არ აღირიცხება 1141-ე მუხლიდან 1145-ე მუხლის ჩათვლით. ამოწურვადი რესურსების მოპოვების გადასახადით ჩვეულებრივ იბეგრება ბუნებრივი რესურსის ერთეული ან წონა, მაგრამ შესაძლოა, რომ გადასახადის ბაზას წარმოადგენდეს მისი ღირებულება. მთავრობის საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი რესურსების მოპოვებაზე გადახდევინებული გადასახდელი უნდა აღირიცხოს, როგორც *რენტა* (1415).

გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე (115)

იმპორტის გადასახადი (1151)

ეს კატეგორია მოიცავს იმპორტის გადასახადს, რომელიც გადაიხდევინება საქონლის მიერ ეკონომიკური საზღვრის გადმოკვეთის გამო. ეს გადასახადი შეიძლება დაწესებული იყოს

შემოსავლის მობილიზების ან შიდა ბაზრის დაცვის მიზნით და დაბეგვრა ხორციელდებოდა ადვალურად ან სპეციალური წესით, მაგრამ კანონმდებლობით იგი უნდა ვრცელდებოდა მხოლოდ იმპორტზე. გადასახადები, რომელთა გადახდევინება ხდება იმპორტის დროს იმიტომ რომ, ეს საქონელი და მომსახურება წარმოადგენს დასაბეგრი საქონლის საერთო ჯგუფის ნაირსახეობას აღირიცხება როგორც საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე (1141) ან აქციზი (1142).

გადასახადები ექსპორტზე* (1152)

ეს კატეგორია მოიცავს ყველა სახეობის გადასახადსა და სხვა გადასახდელს, რომელთა გადახდევინება ხდება მხოლოდ იმ მიზეზით, რომ საქონელი გატანილ იქნა საზღვარის გარეთ ან რეზიდენტი მოემსახურა არარეზიდენტს. ექსპორტის დროს დაბრუნებული თანხები, რომლებიც წარმოადგენს მოხმარებაზე საყოველთაო გადასახადის, აქციზის ან იმპორტის გადასახადის უკვე გადახდილი თანხის დაბრუნებას, აკლდება შესაბამის კატეგორიას და არ აღირიცხება ამ მუხლით.

ექსპორტიორი ან იმპორტიორი ფისკალური მონოპოლიების მოგება* (1153)

მთავრობამ დამატებითი შემოსავლების მიღების მიზნით შეიმღება დააფუძნოს კონკრეტული საქონლის ან მომსახურების ექსპორტის ან იმპორტის მონოპოლიური უფლებების მქონე საწარმო, საიდანაც მიღებული შემოსავალი, სხვა შემთხვევაში, შესაძლოა მიღებული ყოფილიყო გადასახადების დაწესებით იმპორტზე ან ექსპორტზე ან სავალუტო ოპერაციებზე. თუ ასეთი საწარმო არსებობს, მონოპოლიური საწარმოს ან სავაჭრო საბჭოს მიერ ბიუჯეტში ჩარიცხული მოგება განიხილება, როგორც გადასახადი. ასეთი საწარმოს მოგება შემოსავალში აღირიცხება იმ დროს, როდესაც იგი ჩარიცხება ბიუჯეტში და არ მოიცავს საწარმოს განვითარებისთვის მის განკარგულებაში დატოვებულ თანხებს. ექსპორტიორი ან იმპორტიორი ფისკალური საწარმოს ან სავაჭრო საბჭოს მიერ ბიუჯეტში ჩარიცხული მოგება, თუ ისინი არ არიან მონოპოლისტები, აღირიცხება როგორც შემოსავლები საკუთრებიდან (141). იმ მონოპოლიური ფისკალური საწარმოს ან სავაჭრო საბჭოს მიერ ბიუჯეტში ჩარიცხული მოგების ნაწილი, რომელიც არ მონაწილეობს საგარეო ვაჭრობაში და საქმიანობას ახორციელებს ადგილობრივ ბაზარზე, აღირიცხება როგორც შემოსავლები საკუთრებიდან (141) ან ფისკალური მონოპოლიების მოგება* (1143).

ვალუტის გადამცვლელი ფისკალური მონოპოლიის მოგება* (1154)

როდესაც მთავრობის ან ფულად-საკრედიტო ორგანოების მონოპოლიური ძალაუფლება გამოიყენება ვალუტის შესყიდვისა და გაყიდვის ფასთაშორისი სხვაობით შემოსავლების მისაღებად, რომელიც აჭარბებს ადმინისტრაციულ ხარჯებს, მაშინ ასეთი შემოსავალი წარმოადგენს სავალდებულო გადასახდელს, გადახდილს როგორც ვალუტის მყიდველის, ისე გამყიდველის მიერ. ასეთი შემოსავლები ექსპორტის და იმპორტის ან უცხოური ვალუტის შეძენისა და გაყიდვის გადასახადების ეკვივალენტურია. ექსპორტიორი ან იმპორტიორი ფისკალური მონოპოლიების მსგავსად, შემოსავლები მიიღება სახელმწიფოს მიერ მონოპოლიური ძალაუფლების გამოყენების შედეგად და აღირიცხება საგადასახადო შემოსავლებში მაშინ, როდესაც მთავრობა იღებს ასეთ შემოსავლებს. ამ მუხლით არ აღირიცხება ისეთი შემოსავლები, რომლებიც მოგების სახით მიღებულია სავალუტო ოპერაციებიდან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მოგება მიიღება უცხოური ვალუტის შესყიდვისა და გაყიდვის კურსთაშორისი სხვაობის შენარჩუნების გზით.

გადასახადები ვალუტის გადაცვლაზე* (1155)

ეს კატეგორია მოიცავს გადასახადებს, რომლითაც იბეგრება უცხოური ვალუტის შეძენა ან გაყიდვა, იმისდა მიუხედავად ქვეყანაში სავალუტო კურსი არის უნიფიცირებული თუ დიფერენცირებული. აქვე უნდა აღირიცხოს გადასახადები, რომლითაც იბეგრება უცხოური

ვალუტის ქვეყნის გარეთ გატანა (გადარიცხვა), თუ ასეთი გადასახადის გადახდევინება ხდება ვალუტის შეძენის მომენტში. თუ გადასახადი რომლითაც იბეგრება უცხოური ვალუტის ქვეყნის გარეთ გატანა (გადარიცხვა) არ გაიხდევინება ვალუტის შეძენისას, მაშინ იგი აღირიცხება მუხლით *სხვა გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე** (1156).

სხვა გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე (1156)*

ამ მუხლით აღირიცხება სხვა გადასახადები, რომლითაც იბეგრება საგარეო ვაჭრობისა და საგარეო-ეკონომიკური ურთიერთობების სხვადასხვა ასპექტები, ისეთი როგორცაა, სპეციალური გადასახადები უცხოეთში მგზავრობაზე, გადასახადები უცხოურ ინვესტიციებზე, გადასახადები საერთაშორისო სადაზღვევო ოპერაციებზე და გადასახადები ვალუტის უცხოეთში გატანაზე (გადარიცხვაზე), თუ მისი გადახდევინება არ ხდება ვალუტის შეძენის მომენტში, რომელიც აღირიცხება მუხლით *გადასახადები ვალუტის გადაცვლაზე** (1155).

სხვა გადასახადები (116)

ამ მუხლით აღირიცხება გადასახადები, რომლის დასაბეგრი ბაზა განსხვავდება ზემოთ მოცემული გადასახადების ბაზისგან. აქვე აღირიცხება ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი გადასახადები, გაუქმებული გადასახადების საგადასახადო დავალიანებები და ისეთი გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლები, რომელთა საგადასახადო ბაზის იდენტიფიცირება შეუძლებელია და ასევე, გადასახადის გადაუხდელობაზე ან დაგვიანებით გადახდაზე დარიცხული ის ჯარიმები, სანქციები, საურავები და პროცენტები, რომელთა მიკუთვნება კონკრეტული სახეობის გადასახადზე შეუძლებელია. ეს მუხლი დაყოფილია ორ კატეგორიად: **სხვა გადასახადები მეწარმე სუბიექტებიდან** (1161) და **სხვა გადასახადები არამეწარმე სუბიექტებიდან ან რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია** (1162). ამ მუხლით აღირიცხება ფიზიკური პირის მიერ გადახდილი გადასახადები, რომლის დასაბეგრი ბაზაც არ არის ფაქტობრივი ან პრეზუმციული შემოსავალი და რომელთაც ხშირად უწოდებენ გადასახადებს სულადობაზე. ფიზიკური პირის მიერ გადახდილი გადასახადები, რომლის დასაბეგრი ბაზას წარმოადგენს ფაქტობრივი ან პრეზუმციული შემოსავალი აღირიცხება მუხლით **გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე** (111). აქვე აღირიცხება ისეთი საგერბო გადასახადები, რომელთა მიკუთვნება სხვა კონკრეტული სახის გადასახადზე შეუძლებელია. მაგალითად, ისეთი მარკების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლები, რომელთა დაწესება სავალდებულოა ხელშეკრულებაზე ან ჩეკზე. შემოსავლები ისეთი მარკების რეალიზაციიდან, რომელთა მიკუთვნება სხვა კონკრეტულ კატეგორიაზე შესაძლებელია, ისეთი როგორცაა თამბაქო ან სპირტიანი სასმელები, უნდა აღირიცხოს როგორც გადასახადები ამ კონკრეტულ პროდუქციაზე, მუხლით *აქციზი* (1142) ან *გადასახადები სპეციფიკურ მომსახურებაზე** (1144). გარდა ამისა, ამ მუხლით აღირიცხება არაპირდაპირი გადასახადები ხარჯებზე, რომლის გადახდევინება ხდება შეძენის დროს, მაგრამ, რომლის პერსონიფიცირება ხდება ინდივიდუალური შეღავათების საფუძველზე და ასევე, გადასახადები რომლითაც ერთდროულად იბეგრება რამდენიმე საგადასახადო ბაზა და საიდანაც მიღებული შემოსავლების მიკუთვნება რომელიმე ძირითად საგადასახადო ბაზაზე შეუძლებელია. კერძოდ, აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

სხვა გადასახადები მეწარმე სუბიექტებიდან (1161), რომელიც იყოფა შემდეგ ჯგუფებად:

- ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი გადასახადები (11611);
- გაუქმებული გადასახადები (11612);
- ჯარიმები საგადასახადო და საბაჟო სამართალდარღვევის გამო (11613);
- ჯარიმები საგადასახადო სამართალდარღვევის გამო (116131), რომელიც იყოფა შემდეგ

ქვეჯგუფებად:

- ჯარიმა დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისათვის (1161311);
- ჯარიმა დეკლარაციაში გადასახადის შემცირებისათვის (1161312);
- ჯარიმა საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენების წესის დარღვევისათვის (1161313);
- ჯარიმა საქონლის დოკუმენტების გარეშე ტრანსპორტირებაზე, რეალიზაციაზე და აღურიცხაობაზე (1161314);
- ჯარიმა დღგ-სათვის გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევაზე (1161315);
- სხვა არაკლასიფიცირებული ჯარიმები საგადასახადო სამართალდარღვევის გამო (1161316);
- ჯარიმები საბაჟო სამართალდარღვევის გამო (116132);
- საურავი (11614);

სხვა გადასახადები არამეწარმე სუბიექტებიდან ან რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია (1162)

სხვა არაკლასიფიცირებული გადასახადები (1163).

სოციალური შენატანი (12)

სოციალური შენატანი არის ფაქტობრივი ან, დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის შემთხვევაში, დარიცხული შემოსულობა, რომელიც მიღებულია ან დამსაქმებლისგან, მისი დასაქმებულების მაგივრად, ან დასაქმებულისგან, თვითდასაქმებულისგან ან უმუშევარი პირისგან და რომელიც შენატანების განმახორციელებელ ან მასზე დამოკიდებულ პირს ან მეურვეს აძლევს სოციალური დაზღვევის სქემაში მონაწილეობის გარანტირებულ უფლებას. შენატანი შესაძლოა იყოს სავალდებულო ან ნებაყოფლობითი.

სოციალური შენატანის ბაზა არის ხელფასი, შრომის ანაზღაურება ან დასაქმებულთა რაოდენობა. თუ მთლიანი ხელფასის ნაცვლად გამოიყენება შემოსავალი, მაგალითად თვითდასაქმებულთათვის, მაშინ ასეთი შემოსულობები აღირიცხება სოციალური შენატანების მუხლით. სავალდებულო გადასახდელები, რომლის დასაბეგრი ბაზა განსხვავებულია, ხოლო მიღებული შემოსავლები მიზნობრივად მიემართება სოციალური დაზღვევის სქემის დასაფინანსებლად განიხილება, როგორც გადასახადები.

სოციალური შენატანები იყოფა **სოციალური დაზღვევის შენატანებად (121)** და **სხვა სოციალურ შენატანებად (122)**, იმისდა მიხედვით, თუ რა ტიპის სქემით ხდება სოციალური დაზღვევა. სოციალური შენატანი ფონდირებულ (დაგროვებად) ავტონომიურ საპენსიო ან სადაზღვევო ფონდში არ განიხილება, როგორც შემოსავალი და აღირიცხება როგორც ტრანსაქციები ფინანსური აქტივებით და ვალდებულებით.

სოციალური დაზღვევის შენატანები (121) კლასიფიცირდება შენატანის წყაროს მიხედვით.

დასაქმებულის შენატანების (1211) გადახდა ხორციელდება ან დასაქმებულის მიერ, ან აკლდება დასაქმებულის ხელფასს და შრომის ანაზღაურებას და დასაქმებულის მაგიერ გადაირიცხება დამსაქმებლის მიერ.

დამსაქმებლის შენატანების (1212) გადახდა ხორციელდება დამსაქმებლის მიერ დასაქმებულის ნაცვლად. მთავრობის მიერ განხორციელებული შენატანები არ ექვემდებარება კონსოლიდაციას, რადგან სოციალური შენატანი, რომელსაც იხდის მთავრობა არ განიხილება როგორც მთავრობის მიერ განხორციელებული შენატანი, არამედ ასეთი შენატანი განიხილება როგორც საოჯახო მეურნეობის მიერ განხორციელებული შენატანი, რომლის ფაქტობრივი ჩარიცხვა ხდება მთავრობის მიერ.

თვითდასაქმებულის ან არადასაქმებულის პირის შენატანები (1213) წარმოადგენს ისეთ შენატანებს, რომლებიც ხორციელდება არადაქირავებული პირისაგან.

სოციალური დაზღვევის შენატანები, რომელთა კლასიფიცირება შეუძლებელია (1214) ამ მუხლით აღირიცხება ისეთი შენატანები, რომლის წყაროს იდენტიფიცირება შეუძლებელია.

ნებაყოფლობითი სოციალური შენატანები დამატებით აღირიცხება მემორანდუმის მუხლებში, რათა ასეთი შემოსავლები გაბათილდეს ფისკალური ტვირთის გაანგარიშებისას.

სხვა სოციალური შენატანები* (122) მოიცავს ფაქტობრივ ან დარიცხულ (მხოლოდ დარიცხვის მეთოდის შემთხვევაში) შენატანებს, რომელიც ხორციელდება ისეთი სოციალური უზრუნველყოფის სქემის დასაფინანსებლად, რომელიც ფუნქციონირებს მთავრობის მიერ, ფინანსდება დასაქმებულის ან დამსაქმებლის მიერ მისი დასაქმებულების სახელით, ახდენს სახელმწიფო მოხელეთა სოციალურ უზრუნველყოფას და არ არის განკუთვნილი პენსიების გასაცემად. სოციალური დაზღვევის სქემისგან განსხვავებით, სოციალური უზრუნველყოფის სქემის შესაბამისად განხორციელებული დახმარების ოდენობა მიბმულია შენატანებზე და ჩვეულებრივ განკუთვნილია მხოლოდ მთავრობის მიერ დასაქმებული პირებისთვის, მაგრამ ასეთი სქემა შეიძლება ფუნქციონირებდეს ერთი დონის მთავრობაში და განკუთვნილი იყოს სხვა დონის მთავრობაში დასაქმებულ პირთათვისაც.

დასაქმებულის შენატანების (1221) გადახდა ხორციელდება ან დასაქმებულის მიერ, ან აკლდება დასაქმებულის ხელფასს და შრომის ანაზღაურებას და დასაქმებულის ნაცვლად გადაირიცხება დამსაქმებლის მიერ.

დამსაქმებლის შენატანების (1222) გადახდა ხორციელდება დამსაქმებლის მიერ დასაქმებულის ნაცვლად. მთავრობის მიერ განხორციელებული შენატანები არ ექვემდებარება კონსოლიდაციას, რადგან სოციალური შენატანი, რომელსაც იხდის მთავრობა არ განიხილება როგორც მთავრობის მიერ განხორციელებული შენატანი, არამედ ასეთი შენატანი განიხილება, როგორც საოჯახო მეურნეობის მიერ განხორციელებული შენატანი, რომლის ფაქტობრივი ჩარიცხვა ხდება მთავრობის მიერ.

დარიცხული შენატანები*(1223) (მხოლოდ დარიცხვის მეთოდით) წარმოიქმნება მაშინ, როდესაც მთავრობა ახდენს მისი დასაქმებულების, ყოფილი დასაქმებულების ან მათზე დამოკიდებული პირების სოციალურ უზრუნველყოფას პირდაპირ, სადაზღვევო საწარმოს ან ავტონომიური ან არაავტონომიური საპენსიო ფონდის შექმნის გარეშე. ამ დროს მთავრობაში დასაქმებული პირები დაზღვეული არიან სხვადასხვაგვარი სოციალური რისკებისგან, იმისდა მიუხედავად, რომ არ ხდება არავითარი სადაზღვევო შენატანის გადახდა. ამ შემთხვევაში შემოსავლებში უნდა მოხდეს იმ ოდენობით სოციალური შენატანების დარიცხვა, რომელიც საჭირო იქნება მათი მომავალი სოციალური დაზღვევის გადახდების განსახორციელებლად.

გრანტები (13) არის არასავალდებულო ტრანსფერი, რომელსაც სახელმწიფო ერთეული იღებს სხვა სახელმწიფო ერთეულიდან, სხვა ქვეყნის მთავრობიდან, ან საერთაშორისო ორგანიზაციიდან.

გრანტები იყოფა: საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები (131), უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები (132) და სხვა სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები (133).

გრანტების კლასიფიცირება ხდება კაპიტალურ და მიმდინარე გრანტებად და შეიძლება მიღებულ იქნეს, როგორც ფულადი, ისე ნატურალური ფორმით.

მიმდინარე გრანტები არის ისეთი გრანტები, რომლებიც განკუთვნილია მიმდინარე ხარჯების დასაფინანსებლად და არ არის განკუთვნილი აქტივების შესაძენად. კაპიტალური გრანტები არის ისეთი გრანტები, რომლებიც გრანტის პირობის თანახმად მიმღებმა უნდა გამოიყენოს აქტივების შესაძენად (საბრუნავი საშუალებების გარდა). კაპიტალურ გრანტებს წარმოადგენს აქტივების გადაცემა (ფულისა და საბრუნავი საშუალებების გარდა) და ორმხრივი ან

მრავალმხრივი ხელშეკრულების საფუძველზე დებიტორსა და კრედიტორს შორის ვალდებულებების გაუქმება (ჩამოწერა). თუ ვერ ხერხდება გრანტის ხასიათის დადგენა, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს მიმდინარე გრანტების მუხლით.

ნაერთი სტატისტიკის შედგენისას (სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი, საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი, ავტონომიური რესპუბლიკის ნაერთი ბიუჯეტი, ცენტრალური ბიუჯეტი, ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტი, ერთიანი ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტი და ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიანი ბიუჯეტი) სხვა სახელმწიფო ერთეულიდან მიღებული გრანტები ექვემდებარება კონსოლიდაციას (გაბათილებას), ანგარიშის შედგენაში მონაწილე სახელმწიფო ერთეულების გათვალისწინებით, რის გამოც ნაერთ ანგარიშში დარჩება მხოლოდ სხვა ქვეყნის მთავრობებიდან და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები.

სხვა შემოსავლები (14)

საგადასახადო შემოსავლების, სოციალური შენატანების და გრანტების გარდა შემოსავლები მოიცავს შემოსავლებს საკუთრებიდან, საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას და სხვა შერეულ შემოსავლებს.

შემოსავლები საკუთრებიდან (141)

შემოსავლები საკუთრებიდან მოიცავს სხვადასხვა სახის შემოსავლებს, რომელსაც სახელმწიფო ერთეული მიიღებს მის საკუთრებაში არსებული ფინანსური ან არაწარმოებული აქტივის სხვა ერთეულზე სარგებლობაში გადაცემით. ასეთი შემოსავლები მოიცავს პროცენტებს, დივიდენდებს, კვაზი-კორპორაციებიდან მიღებულ შემოსავლებს, შემოსავლებს სადაზღვევო პოლისების ფლობიდან და რენტას.

პროცენტი (1411) არის შემოსავლი, რომელიც მიიღება სახელმწიფო ერთეულის მიერ ცალკეული ხასიათის ფინანსური აქტივებიდან, კერძოდ დეპოზიტებიდან, ფასიანი ქაღალდებიდან აქციების გარდა, სესხებიდან და დებიტორული დავალიანებებიდან. ასეთი ხასიათის ფინანსური აქტივები წარმოიქმნება მაშინ, როდესაც მთავრობა ფულად რესურსებს დროებით სარგებლობაში გადასცემს სხვა ეკონომიკურ ერთეულს. საპროცენტო განაკვეთი, რომლითაც ხდება პროცენტის დარიცხვა, შეიძლება იყოს დაუფარავი ძირითადი თანხის პროცენტი, თანხა წინასწარ განსაზღვრული ოდენობით, ან ორივე.

აღნიშნული თავი ითვალისწინებს:

- ხელისუფლების სხვა დონის ორგანოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებულ პროცენტს (სარგებელი) (14111);

- საფინანსო ინსტიტუტებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებულ პროცენტს (სარგებელი) (14112);

- სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებულ პროცენტს (სარგებელი) (14113);

- კერძო საწარმოებზე გაცემული სესხებიდან (კრედიტებიდან) მიღებულ პროცენტს (სარგებელი) (14114);

- დეპოზიტებზე და ანგარიშებზე დარიცხულ პროცენტებს (14115);

- სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავალი პროცენტებიდან (14119).

დივიდენდები (1412)

სახელმწიფო ერთეული შესაძლოა იყოს საწარმოს აქციონერი ან წილის მფლობელი და საწარმოში განთავსებული ფინანსური რესურსების სანაცვლოდ იღებდეს დივიდენდებს. საწარმოს აქციები და წილი მათ მფლობელებს არ უზრუნველყოფს წინასწარ განსაზღვრული შემოსავლით. გასანაწილებელი მოგების განსაზღვრა ხდება აქციონერთა ან მონაწილეთა კრების მიერ.

მთავრობამ დივიდენდები შესაძლოა მიიღოს საწარმოებისგან, სადაც მოგების განაწილება შესაძლოა ხდებოდეს არარეგულარულად და ასეთი თანხები შეიძლება ზუსტად არ შეესაბამებოდეს დივიდენდის განმარტებას. მიუხედავად ამისა დივიდენდებში აღირიცხება საწარმოების საწესდებო კაპიტალში მონაწილეობიდან მიღებული ყველა შემოსავალი, ცენტრალური ბანკის მოგების იმ ნაწილის, რომელიც ირიცხება ბიუჯეტში, ცენტრალური ბანკის გარეთ მონეტარული ფუნქციების შესრულებისთვის განხორციელებული ოპერაციებიდან და სახელმწიფო ლატარიის ჩატარებიდან მიღებული მოგების ჩათვლით. *ფისკალური მონოპოლიის მოგებისა* (1143)* და *ექსპორტიორი ან იმპორტიორი ფისკალური მონოპოლიების მოგების* (1153)* სახით მიღებული საბიუჯეტო შემოსავლები არ მიეკუთვნება ამ მუხლს და იგი აღირიცხება როგორც გადასახადები.

ზოგჯერ გართულებულია იმის გარკვევა საწარმოებიდან მიღებული შემოსავალი წარმოადგენს დივიდენდს, თუ იგი არის საწარმოში მთავრობის წილის შემცირება. დივიდენდი არის საწარმოს მიმდინარე შემოსავლებიდან გადახდილი თანხები, რომელიც მიღებულია საანგარიშო პერიოდის საწარმოო საქმიანობიდან. საწარმო შესაძლოა ახდენდეს სხვადასხვა პერიოდში გადახდილი დივიდენდების გამოთანაბრებას და ზოგიერთ პერიოდში გადახდილი თანხები აჭარბებდეს მიმდინარე საწარმოო საქმიანობიდან მიღებულ შემოსავლებს. ასეთი შემოსავლები წარმოადგენს დივიდენდებს, მაგრამ საწარმოს მიერ პრივატიზების შედეგად ან აქტივების გაყიდვით მიღებული სახსრების და წინა წლების მოგებიდან დაგროვილი რეზერვების ან ქონების აფასების ხარჯზე ბიუჯეტში დიდი ოდენობით ერთჯერადი თანხების ჩარიცხვა წარმოადგენს საწარმოში სახელმწიფო წილის შემცირებას, არ აღირიცხება დივიდენდების მუხლით და წარმოადგენს ტრანსაქციებს ფინანსური აქტივებით.

აღნიშნული ჯგუფი ითვალისწინებს:

- სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მოგებიდან მიღებულ დივიდენდებს (14121);

- შემოსავალს ეროვნული ბანკის მოგებიდან (14122);

- შემოსავალს სხვა არაკლასიფიცირებული დივიდენდებიდან (14129).

კვაზი-კორპორაციებიდან მიღებული შემოსავლები* (1413)

კვაზი-კორპორაცია, მისი განმარტებიდან გამომდინარე, ვერ მოახდენს დივიდენდების განაწილებას, მაგრამ მესაკუთრის გადაწყვეტილებით მისავე სასარგებლოდ შესაძლოა მან გადაიხადოს მიმდინარე შემოსავლის ნაწილი. კვაზი-კორპორაციების მიერ გადახდილი თანხები განხილულ უნდა იქნეს დივიდენდების მსგავსად და უნდა აღირიცხოს ამ მუხლით.

ისევე როგორც დივიდენდების შემთხვევაში, კვაზი-კორპორაციებიდან მიღებული შემოსავლები არ მოიცავს თანხებს, რომლებიც მიღებულია მისი აქტივების რეალიზაციით. კვაზი-კორპორაციის აქტივების რეალიზაციიდან ბიუჯეტში ჩარიცხული თანხები კორპორაციაში მთავრობის წილის შემცირების ეკვივალენტურია. ამ მუხლით არ აღირიცხება ასევე, კვაზი-კორპორაციის მიერ წინა წლებში დიდი ოდენობით დაგროვილი სარეზერვო ფონდების ბიუჯეტში ჩარიცხვა, რაც ასევე, განხილულ უნდა იქნეს, როგორც კორპორაციაში წილის შემცირება.

შემოსავლები სადაზღვევო პოლისების ფლობიდან* (1414)

სადაზღვევო კომპანიები ფლობენ ტექნიკურ რეზერვებს, რომლებიც შექმნილია სადაზღვევო და წინასწარი შენატანებით და განკუთვნილია, როგორც რეზერვები ვადადამდგარი მოთხოვნებისთვის და სიცოცხლის დაზღვევის შემთხვევაში სადაზღვევო რეზერვებად მიმდინარე რისკების უზრუნველსაყოფისათვის. აღნიშნული რეზერვები არის სადაზღვევო პოლისის მფლობელის აქტივი, სახელმწიფო ერთეულის ჩათვლით, თუ იგი ფლობს სადაზღვევო პოლისს, და სადაზღვევო კომპანიის ვალდებულება (პასივი). შემოსავლები, რომლებსაც სადაზღვევო

კომპანია მიიღებს სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვების ინვესტირებიდან, წარმოადგენს პოლისის მფლობელების შემოსავალს და უნდა მიეკუთვნოს შემოსავლებს სადაზღვევო პოლისების ფლობიდან. ასეთი სახის შემოსავლები მთავრობისთვის არ არის ტიპური, არის უმნიშვნელო და არა აქვს რეგულარული ხასიათი.

რენტა (1415)

რენტა არის საკუთრებიდან შემოსავლები, რომელიც მიიღება არაწარმოებული (ბუნებრივად შექმნილი) აქტივების (მიწის, სასარგებლო წიაღისეულის და სხვა ბუნებრივი რესურსების) იჯარით ან გაქირავებით. სხვა სახის იჯარა, მათ შორის, ელექტრომაგნიტური სპექტრით სარგებლობის გრძელვადიანი იჯარა, განხილულ უნდა იქნეს, როგორც *არამატერიალური ძირითადი* აქტივების რეალიზაცია.

მთავრობა შესაძლოა ფლობდეს სასარგებლო წიაღისეულის მარაგებს, რომელიც წიაღისეულის მოპოვების უფლებით მთავრობამ შესაძლოა განსაზღვრული პერიოდით გასცეს იჯარით ან სხვა სახით და მოითხოვოს საიჯარო ან სხვა ხასიათის გადასახდელი, რომლის გადახდაც განხორციელდება ერთჯერადად ან თანდათანობით საიჯარო, ლიცენზიის ან ნებართვის პერიოდის განმავლობაში. ასეთ გადასახადს ზოგჯერ “როიალტს” უწოდებენ, მაგრამ იგი ფაქტობრივად არის რენტა, რომელიც მიიღება მესაკუთრის მიერ მის საკუთრებაში არსებული ქონების სხვა პირზე განსაზღვრული პერიოდით სარგებლობით გადაცემის სანაცვლოდ. რენტის გადახდა შეიძლება ხდებოდეს პერიოდული ფიქსირებული გადასახდელებით, რომელიც არ არის დამოკიდებული მოპოვებული ბუნებრივი რესურსის მოცულობაზე, ან ჩვეულებრივ, რენტის გაანგარიშება ხდება მოპოვებული წიაღისეულის რაოდენობის, მოცულობის ან ღირებულების მიხედვით. საწარმო სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე გეოლოგიური კვლევის უფლების მოპოვების სანაცვლოდ შეიძლება იხდიდეს გადასახდელებს და ახორციელებდეს მხოლოდ საცდელ ბურღვას ან სხვა ხასიათის კვლევით სამუშაოს სასარგებლო წიაღისეულის ოდენობის დადგენის მიზნით. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი სამუშაოების შესრულებისას არ ხდება წიაღისეულის მოპოვება, სამუშაოების ნებართვის მისაღებად გადახდილი გადასახდელები წარმოადგენს რენტას.

რენტის სხვა სახეობა არის გადასახდელი, რომლის გადახდევინება ხდება სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფ მიწის ნაკვეთზე არსებული ხის მასალის მოჭრის ნებართვის მისაღებად, ასევე გადასახდელი ბუნებრივი (არამართული) წყლის რესურსების რეკრეაციული ან კომერციული მიზნებით გამოყენების ნებართვის მისაღებად, თევზაობის ნებართვის ჩათვლით და გადასახდელი სახელმწიფო მიწის საძოვრად გამოყენების ნებართვის მისაღებად.

არ უნდა მოხდეს რენტის აღრევა ბუნებრივი რესურსების სარგებლობის გადასახადში, საწარმოს ლიცენზიებში და სხვა გადასახდელებში. ბუნებრივი რესურსების გადასახადით იბეგრება ისეთი ბუნებრივი რესურსების მოპოვება, რომელიც წარმოადგენს კერძო ან სხვა დონის მთავრობის საკუთრებას. თუ გადასახდელის გაანგარიშება ხდება მიღებული მოგების შესაბამისად, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს როგორც *გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულებების ნაზრდზე (111)*. თუ გადასახდელები გაიანგარიშება წარმოების მთლიანი მოცულობის შესაბამისად, მაშინ იგი აღირიცხება როგორც *სხვა გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე* (1146)*. გადასახდელები სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების საქმიანობის განხორციელების ლიცენზიის ან ნებართვის მისაღებად კლასიფიცირებულ უნდა იქნეს როგორც *გადასახადები საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე* (1145)*.

არ უნდა მოხდეს რენტის აღრევა, ასევე, წარმოებული აქტივების (ძირითადი საშუალებების) იჯარიდან მიღებულ შემოსავლებში, რომელიც აღირიცხება საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციის (142) მუხლით. განსხვავება გამოწვეულია იმით, რომ წარმოებული აქტივების იჯარა განიხილება როგორც წარმოების პროცესი, რომელშიც ჩართული არიან როგორც იჯარის გამცემი, ასევე მიმღები, რადგან ხშირად იჯარით გამცემს ევალება ძირითადი საშუალების მიმდინარე და კაპიტალური რემონტი ან მისი ნორმალური ფუნქციონირებისთვის საჭირო სხვა ხარჯების გაწევა. მეორე მხრივ, მთავრობის საკუთრებაში არსებული მიწის, სასარგებლო წიაღისეულის ან ელექტრომაგნიტური სპექტრის იჯარით ან სარგებლობის უფლებით გაცემისას მესაკუთრე არ განიხილება, როგორც წარმოების პროცესის მონაწილე. საცხოვრებელი სახლის საიჯარო გადასახდელი არის საბინაო მომსახურების გაწევის საფასური, რასაც ვერ ვიტყვით არაწარმოებული აქტივების იჯარიდან მიღებულ შემოსავლებზე.

ერთი ტრანსაქცია შეიძლება ერთდროულად მოიცავდეს რენტას და საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას. ასეთი შემთხვევა შეიძლება მოხდეს, როდესაც ერთი კონტრაქტით იჯარით გაიცემა მიწა და მასზე მდებარე შენობა-ნაგებობა, სადაც კონტრაქტით ცალ-ცალკე არ არის განსაზღვრული მიწის და შენობა-ნაგებობის საიჯარო გადასახდელის მოცულობა. თუ არ არსებობს საკმარისი ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც გადასახდელი გაიყოფა მიწის რენტად და შენობის იჯარად, მაშინ მთელი შემოსავალი აღირიცხება რენტად, თუ მთლიან გადასახდელში მიწის იჯარის წილი უფრო მეტია, წინააღმდეგ შემთხვევაში შემოსავლები უნდა აღირიცხოს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციის მუხლით.

მოსაკრებელი ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის (14151)

- მოსაკრებელი წიაღით სარგებლობისათვის (141511);
- მოსაკრებელი სახელმწიფო ტყის ფონდის მერქნული რესურსებით სარგებლობისათვის (141512);
- მოსაკრებელი გარემოდან ამოღებული ტყის არამერქნული რესურსებით და ტყის მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებით სარგებლობისათვის (141513);
- მოსაკრებელი წყლის რესურსებით სარგებლობისათვის (141514);
- მოსაკრებელი ცხოველთა სამყაროს რესურსებით სარგებლობისათვის (141515);
- მოსაკრებელი გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე (141516);
- სხვა არაკლასიფიცირებული ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისათვის მოსაკრებელი (141519).

- მოსაკრებელი თევზჭერის ლიცენზირებიდან (14152):

- მოსაკრებელი ნადირობის ნებართვაზე (14153):

- შემოსავალი მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზუფერუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან (14154):

- სარგებლობის ლიცენზიის გაცემის საფასურით მიღებული შემოსავლები (14155):

- სხვა არაკლასიფიცირებული რენტა (14159)

საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია (142)

საბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება (1421). საბაზრო დაწესებულება არის საწარმოს ნაწილი, რომელიც განთავსებულია განცალკევებულ ადგილას, ეწევა ერთ საწარმოო საქმიანობას და მის მიერ შექმნილ დამატებულ ღირებულებაში უპირატესია ძირითადი საქმიანობის წილი. მთავრობის საბაზრო დაწესებულება არის ისეთი დაწესებულება, რომელიც ყიდის ან სხვაგვარად განკარგავს მის მიერ წარმოებული პროდუქციის დიდ წილს ან მთელ მოცულობას, ფასით, რომელიც ეკონომიკურად მნიშვნელოვანია. ეს კატეგორია მოიცავს ყველა საბაზრო დაწესებულებას, ვისთვისაც ხდება სტატისტიკური ანგარიშის შედგენა. თუ

სტატისტიკური ანგარიში მოიცავს სახელმწიფო კორპორაციებსაც, მაშინ სახელმწიფო კორპორაციების ყველა საბაზრო დაწესებულების მიერ რეალიზებული საქონლიდან მიღებული შემოსავლები უნდა აღირიცხოს ამ მუხლით. საბაზრო დაწესებულების მიერ ძირითადი საშუალების იჯარით მიღებული შემოსავალი წარმოადგენს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას და აღირიცხება ამ მუხლით. არაფინანსური აქტივების, მათ შორის, ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია, არ წარმოადგენს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას. ძირითადი საშუალებების გაყიდვა არ არის შემოსავალი, იგი აღირიცხება ტრანსაქციებში არაფინანსური აქტივებით.

ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები (1422). ეს მუხლი მოიცავს სავალდებულო სალიცენზიო და სანებართვო მოსაკრებლებს და სხვა ადმინისტრაციულ გადასახდელებს, რომელიც თავისი შინაარსით წარმოადგენს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციას. ადმინისტრაციული მოსაკრებლების მაგალითებია ავტომობილის მართვის მოწმობის, პასპორტის, სასამართლო, ტელევიზორისა და რადიოს მოსაკრებლები, თუ ტელე-რადიო გადაცემები ეწყობა სახელმწიფო ერთეულის მიერ. იმისთვის, რომ მოსაკრებელი ჩაითვალოს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციად, საჭიროა, რომ მთავრობა ახორციელებდეს მარეგულირებელ ფუნქციას, მაგალითად, ამოწმებდეს ფიზიკური პირის კომპეტენციას, მანქანა-დანადგარის ეფექტურ და უსაფრთხო ფუნქციონირებას ან ახორციელებდეს ზედამხედველობას სხვა ფორმით, რომელიც სხვაგვარად ბაზრის მიერ არ იქნებოდა უზრუნველყოფილი. თუ მოსაკრებლის ოდენობა მნიშვნელოვნად აჭარბებს მთავრობის მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯებს, მაშინ იგი კლასიფიცირებულ უნდა იქნეს, როგორც გადასახადი საქონლის გამოყენებაზე და საქონლის გამოყენების ან საქმიანობის განხორციელების ნებართვაზე* (1145). თუ ლიცენზიის მოქმედების ვადა არის 10 წელი და ზევით, მაშინ იგი აღირიცხება როგორც არამატერიალური ძირითადი აქტივების (31132) რეალიზაცია.

აღნიშნულ თავში გათვალისწინებულია:

საბაჟო მოსაკრებელი** (14221)

სალიცენზიო მოსაკრებლები (14222)

- მოსაკრებელი ჩვილ ბავშვთა კვებისა და ბავშვთა კვების პროდუქტების წარმოება-დაფასოების ლიცენზირებიდან (142221);
- მოსაკრებელი ბიოლოგიური პესტიციდების წარმოების ლიცენზირებიდან (142222);
- მოსაკრებელი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზირებიდან (142223);
- მოსაკრებელი სამხედრო-საბრძოლო და კონკრეტული სახეობის იარაღთან დაკავშირებული საქმიანობის (მათ შორის, ვაჭრობის) გენერალური ან სპეციალური ლიცენზირებიდან (142224);
- მოსაკრებელი დაკვირვების ელექტრონული საშუალებების დამზადების, შექმნის, იმპორტისა და ექსპორტის ლიცენზირებიდან (142225);
- მოსაკრებელი კერძო და სათემო მაუწყებლობის ლიცენზირებიდან (142226);
- მოსაკრებელი ბუნებრივი გაზის დამუშავების, ნავთობის გადამუშავებისა და ტრანსპორტირების ლიცენზირებიდან (142227);
- მოსაკრებელი საგანმანათლებლო საქმიანობის გენერალური, სპეციალური და სხვა ლიცენზირებიდან (142228);
- მოსაკრებელი სიცოცხლის დაზღვევის, დაზღვევის (არა სიცოცხლისა) და გადაზღვევის ლიცენზირებიდან (142229);
- მოსაკრებელი საბანკო საქმიანობის, არასაბანკო-სადეპოზიტო – საკრედიტო საქმიანობის, ფასიანი ქაღალდების რეგისტრატორის, საბროკერო საქმიანობის, საფონდო ბირჟის, ცენტრალური

დეპოზიტარის, აქტივების მმართველის საქმიანობის და სპეციალიზებული დეპოზიტარის ლიცენზირებიდან (1422210);

- მოსაკრებელი სამედიცინო საქმიანობის გენერალური, სპეციალური და სხვა ლიცენზირებიდან (1422211);

- მოსაკრებელი ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ან ნავთობისა და გაზის ძებნა-ძიების და ნავთობისა და გაზის მოპოვების სპეციალური ლიცენზირებიდან (1422212);

- მოსაკრებელი ტყით სარგებლობის გენერალური ან ხე-ტყის დამზადებისა და სამონადირეო მეურნეობის სპეციალური, აგრეთვე სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების და მიწისქვეშა სივრცის გამოყენების ლიცენზირებიდან (1422213);

- მოსაკრებელი ექსპორტის მიზნით სოჭის გირჩითა და გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით სარგებლობის ლიცენზირებიდან (1422214);

- მოსაკრებელი რეგულარული საერთაშორისო საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვის ლიცენზირებიდან (1422215);

- მოსაკრებელი ნუმერაციის რესურსით სარგებლობის ლიცენზირებიდან (1422216);

- სხვა არაკლასიფიცირებული სალიცენზიო მოსაკრებელი (1422299).

სანებართვო მოსაკრებლები (14223)

- მოსაკრებელი ვეტერინარულ და ფიტოსანიტარიულ კონტროლს დაქვემდებარებული პროდუქციის ტრანზიტის და/ან იმპორტის ნებართვაზე (142231);

- მოსაკრებელი გარემოზე ზემოქმედების ნებართვაზე (142232);

- მოსაკრებელი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყალაღებისა და ობიექტში წყალჩაშვების ნებართვაზე (142233);

- მოსაკრებელი შეზღუდულად ბრუნვადი მასალების წარმოების, ტრანსპორტირების, იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის ან ტრანზიტის ნებართვაზე (142234);

- მოსაკრებელი სამრეწველო დანიშნულების ფეთქებადი მასალების გამოყენების ნებართვაზე (142235);

- მოსაკრებელი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვაზე (142236);

- მოსაკრებელი გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვაზე (142237);

- მოსაკრებელი იარაღისა, საბრძოლო მასალის, სამხედრო-საბრძოლო იარაღის იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტისა და ტრანზიტის, ეკონომიკურ ტერიტორიაზე და საქართველოს ტერიტორიის გარეთ გადამუშავებისა და დროებითი შემოტანის ან/და გატანის ნებართვაზე (142238);

- მოსაკრებელი იარაღისა და საბრძოლო მასალის გადატანა-გადაზიდვისა და გადაზავნის, იარაღის ერთი სახეობის ცალკეული ეგზემპლარების საქართველოში შემოტანისა და საქართველოდან გატანის, იარაღის შეძენის ნებართვაზე (142239);

- მოსაკრებელი უცხო ქვეყნის და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა, აგრეთვე სხვა მნიშვნელოვან პირთა ვიზიტის დროს მათ თანმხლებ პირთა მიერ იარაღისა და საბრძოლო მასალის საქართველოში შემოტანისა და საქართველოდან გატანის ნებართვაზე (1422310);

- მოსაკრებელი იარაღის კოლექციონირებისა და ექსპონირების ნებართვაზე (1422311);

- მოსაკრებელი მშენებლობის (გარდა განსაკუთრებული მნიშვნელობის, რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობისა) ნებართვაზე (1422312);

- მოსაკრებელი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების, მათ შორის რადიაციული ან ბირთვული ობიექტების მშენებლობის ნებართვაზე (1422313);
- მოსაკრებელი საშიში საწარმოო ობიექტების ექსპლოატაციის ნებართვაზე** (1422314);
- მოსაკრებელი საერთაშორისო სავტომობილო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანისა და სატვირთო გადაზიდვის ნებართვაზე (1422315);
- მოსაკრებელი ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ტრანზიტის ნებართვაზე (1422316);
- მოსაკრებელი საავიაციო სამუშაოების წარმოებისა და არარეგულარული საერთაშორისო საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვის ნებართვაზე (1422317);
- მოსაკრებელი უბაჟო საცალო ვაჭრობის ობიექტების, საწყობის (ღია ან/და დახურული), დროებითი შენახვის საწყობის (ღია ან/და დახურული) საქმიანობის ნებართვაზე (1422318);
- მოსაკრებელი სამორინეს, სათამაშო აპარატების სალონის, ტოტალიზატორის, ლოტოს, ბინგოს და წამახალისებელი გათამაშების მოწყობის ნებართვაზე (1422319);
- მოსაკრებელი სამკურნალო საშუალებების ექსპორტისა და იმპორტის, ფარმაცოლოგიური საშუალებების კლინიკური კვლევის და ფარმაცევტული წარმოების, I, II ჯგუფის აფთიაქების და სააფთიაქო პუნქტის საქმიანობების ნებართვაზე (1422320);
- მოსაკრებელი არაიოდირებული მარილის იმპორტის ნებართვაზე (1422321);
- მოსაკრებელი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სამუშაოების, არქეოლოგიური სამუშაოებისა და საქართველოს კულტურულ ფასეულობათა საქართველოდან გატანის ნებართვაზე (1422322);
- სხვა არაკლასიფიცირებული სანებართვო მოსაკრებელი (1422399).

სახელმწიფო სერტიფიკატის მოსაკრებლები (14224)

- მოსაკრებელი სამშენებლო პროდუქციისა და მომსახურების შესაბამისობის სერტიფიცირებისათვის (142241);
- საქართველოში მიღებული განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის აუთენტურობის შესახებ და საზღვარგარეთ მიღებული განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის საქართველოში ცნობის შესახებ გაცემული ცნობის მოსაკრებელი (142242);
- ექიმისა და ფარმაცევტის სერტიფიცირების მოსაკრებელი (142243);
- ობიექტისა და პროდუქციის ჰიგიენური სერტიფიცირების მოსაკრებლები (142244);
- აუდიტორთა სავალიფიკაციო სერტიფიცირების მოსაკრებელი (142245);
- ალკოჰოლიანი სასმელების წარმოშობისა და ყურძნის ღვინოების, ეთილის სპირტის და სპირტიანი სასმელების შესაბამისობის სერტიფიცირების მოსაკრებელი (142246);
- ვაზის სამყობი და სარგავი მასალების (ნამყენი ნერგი) შესაბამისობის სერტიფიცირების მოსაკრებელი (142247);
- ვეტერინარული მოწმობის (ფორმა №1 და ფორმა №2) გაცემისათვის მოსაკრებელი (142248);
- ჯიშინი პირუტყვის სერტიფიკატის (სანაშენე მოწმობის) მოსაკრებელი (142249);
- სერტიფიცირების მოსაკრებელი თესლის თესვითი ხარისხის განსაზღვრისათვის (1422410);
- სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო სერტიფიკატის მოსაკრებელი (1422499).

სარეგისტრაციო მოსაკრებლები (14225)

- ფასიანი ქაღალდებისა და შეთავაზებების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142251);
- საერთაშორისო, საქართველოს და ადგილობრივი შემოქმედებითი კავშირების, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების სარეგისტრაციო, აგრეთვე მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანაზე მოსაკრებელი (142252);

- არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის, საქართველოში რეგისტრირებული და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალის სარეგისტრაციო და მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანაზე მოსაკრებელი** (142253);

- სატრანსპორტო საშუალებების მარის, კაბინის ან ჩარჩოს, ძრავისა და მისაბმელის გადაფორმების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142254);

- საზღვარგარეთ გასატან კულტურულ ფასეულობათა სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142255);

- საწარმოო წესით დამზადებული ცხოველთა საკვების და საკვებდანამატების, პესტიციდების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142256);

- სამედიცინო სამკურნალო საშუალებების, მასალების, ნაკეთობების და სხვა საგნების სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142257);

- ბიოლოგიურად აქტიური დანამატის სარეგისტრაციო და ხელახალი რეგისტრაციის მოსაკრებელი (142258);

- საწარმოს, საწარმოს ფილიალის რეგისტრაციისთვის, მათ წესდებაში ან დებულებაში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანის, საქმიანობის შეწყვეტის, ლიკვიდაციისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის შეცვლის სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (142259);

- სხვა არაკლასიფიცირებული სარეგისტრაციო მოსაკრებელი (1422599).

სახელმწიფო საექსპერტიზო მოსაკრებელი (14226)

- მოსაკრებელი სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ განხორციელებული ექსპერტიზისათვის (142261);

- მოსაკრებელი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ განხორციელებული ექსპერტიზისათვის (142262);

- მოსაკრებელი საწარმოო და სამოქალაქო დანიშნულების ობიექტების მშენებლობის პროექტების სახელმწიფო კომპლექსური და ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტაციის ექსპერტიზისათვის (142263);

- მოსაკრებელი მოძრავი ძეგლების, ქალაქებისა და სხვა დასახლებების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვით ზონებში და ისტორიულ დასახლებებში შენობა-ნაგებობების რეკონსტრუქციის, სარესტავრაციო სამუშაოებისა და ახალი მშენებლობების პროექტების ექსპერტიზისათვის (142264);

- მოსაკრებელი ტექნიკური ზედამხედველობის სფეროში ექსპერტიზისათვის (142265);

- მოსაკრებელი საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ განხორციელებული სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზისათვის (142266);

- სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო საექსპერტიზო მოსაკრებელი (142269).

სახელმწიფო ბაჟი (14227)

- სახელმწიფო ბაჟი სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე (142271);

- სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე მოქალაქეობისა და პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების გაცემისათვის, მოქალაქეთა მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციისათვის** (142272);

- სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე მოქალაქეობისა და ემიგრაცია-იმიგრაციის საკითხების განხილვისათვის (142273);

- სახელმწიფო ბაჟი საქართველოს ტერიტორიაზე გაცემული ოფიციალური დოკუმენტების აპოსტოლით დამოწმებისათვის (142274);

- საქართველოს ბაჟი სახელმწიფო სასაზღვრო-გამტარ პუნქტებში საქართველოს ორდინალური ვიზის გაცემისათვის (142275);
- სახელმწიფო ბაჟი დოკუმენტების გამოთხოვისათვის (142276);
- სახელმწიფო ბაჟი დოკუმენტების ლეგალიზაციისათვის (142277);
- სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო ბაჟი (142279);

საკონსულო მოსაკრებელი (14228)

- მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული საკონსულო მოქმედებებისათვის (142281);
- მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული სანოტარო მოქმედებებისათვის (142282);
- მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ დოკუმენტების გამოთხოვისათვის (142283);
- მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ დოკუმენტების ლეგალიზაციისათვის (142284);
- მოსაკრებელი საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულო დაწესებულებების მიერ შესრულებული საზღვაო და საჰაერო ხომალდების საკონსულო მომსახურებისათვის (142285);
- სხვა არაკლასიფიცირებული საკონსულო მოსაკრებელი (142289);

საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებელი (14229)

სატენდერო მოსაკრებელი** (142210)

სააღსრულებო მოსაკრებელი** (142211)

სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი (142212)

სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი (142213)

- კაზინოების (სამორინეების) სათამაშო მაგიდიდან (1422131);
- სათამაშო აპარატებიდან (1422132);
- ტოტალიზატორის, ბინგოს, ლოტოს სალაროებიდან (1422133);
- წამახალისებელი გათამაშებიდან (1422134);
- სისტემურ-ელექტრონული ფორმის თამაშობიდან (1422135);
- ლატარიების მოწყობაზე (1422136);
- სხვა არაკლასიფიცირებული სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებელი (1422139)

მოსაკრებელი დასახლებული ტერიტორიის დასუფთავებისათვის (142214)

კულტურული მემკვიდრეობის სარეაბილიტაციო არეალის ინფრასტრუქტურის მოსაკრებელი (142215)

მოსაკრებელი სპეციალური (ზონალური) შეთანხმების გაცემისათვის (142216)

პრობაციის მოსაკრებელი** (142217)

სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი (142299) (აქ შეიტანება ყველა ის მოსაკრებელი, რომელსაც არ მოიცავს ზემოთ აღნიშნული კლასიფიკაცია)

არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება (1423)

ამ მუხლით აღირიცხება მთავრობის მიერ არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლისა და მომსახურებიდან მიღებული შემოსავალი, ადმინისტრაციული მოსაკრებლების და გადასახდელების გარდა. ეს მუხლი ჩვეულებრივ მოიცავს მთავრობის სოციალური ან საზოგადოებრივი საქმიანობის პროცესში წარმოებული პროდუქციისა და მომსახურების არასაბაზრო წესით გაყიდვებით მიღებულ შემოსავლებს, როგორცაა საზაფხულო სკოლებში წარმოებული პროდუქციის, ექსპერიმენტულ ფერმებში შექმნილი სათესლე მასალის, საფოსტო

მარკების რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი, მუზეუმების მიერ ხელოვნების ნიმუშების ასლების გაყიდვით მიღებული შემოსავალი, სახელმწიფო სასწავლებლებში სწავლის საფასური, სახელმწიფო საავადმყოფოებისა და კლინიკებში მკურნალობის საფასური, სახელმწიფო მუზეუმის, პარკის, კულტურულ-გასართობი დაწესებულების მიერ გაყიდული ბილეთებიდან მიღებული შემოსავალი, თუ ეს დაწესებულება ორგანიზაციული ფორმით არ მიეკუთვნება სახელმწიფო კორპორაციებს.

აღნიშნულ თავში გათვალისწინებულია:

- **შემოსავლები საქონლის რეალიზაციიდან (14231):**

- აქციზური მარკების ნომინალური ღირებულებიდან მიღებული შემოსავლები (142311);

- სხვა არაკლასიფიცირებული საქონლის რეალიზაციიდან (142319);

- **შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან (14232):**

- შემოსავალი შენობებისა და ნაგებობების იჯარაში ან მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან (142321);

- შემოსავალი მანქანა-დანადგარებისა და მოწყობილობების იჯარაში ან მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან (142322);

- შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სახელმწიფო ქონების იჯარაში ან მართვაში (უზურფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან (142323);

- შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული მომსახურების გაწევიდან (142329).

- **სხვა შემოსავლები არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონლიდან და მომსახურებიდან (14233).**

საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციის დარიცხვა* (1424) (გამოიყენება მხოლოდ დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის შემთხვევაში). როდესაც სახელმწიფო ერთეული ნატურალური ფორმით დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურებისთვის შემდგომში გამოყენების მიზნით აწარმოებს საქონელსა და მომსახურებას. ამ დროს იგი მოქმედებს ორი მიმართულებით: ერთი, როგორც დამსაქმებელი და მეორე, როგორც საქონლისა და მომსახურების მწარმოებელი. დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურების სწორად და სრულად ასახვის მიზნით საჭიროა, რომ ნატურალური ფორმით გაცემული შრომის ანაზღაურება აისახოს ხელფასისა და შრომის ანაზღაურების მუხლით, ისევე როგორც ფულადი სახით გაცემული შრომის ანაზღაურება, რომელიც შემდგომში დასაქმებულის მიერ გამოყენებულ იქნა დამსაქმებლისაგან საქონლისა და მომსახურების შეძენის მიზნით. ეს მუხლი მოიცავს ყველა ტრანსაქციას, რომლითაც ფაქტობრივად ხდება საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია არაფულადი ფორმით და საჭიროებს რეალიზებული საქონლისა და მომსახურების დარიცხვას.

სანქციები (ჯარიმები და საურავები) (143)

სანქციები (ჯარიმები და საურავები) წარმოადგენს სავალდებულო მიმდინარე ტრანსფერებს, რომლის დაკისრებაც ხდება სასამართლოს ან სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ კანონმდებლობის ან სხვა ადმინისტრაციული პროცედურების დარღვევისთვის. აქვე აღირიცხება სასამართლოს გარეშე დაკისრებული სანქციები (ჯარიმები და საურავები).

სანქციები (ჯარიმები და საურავები), რომელთა დაკისრებაც ხდება კონკრეტული გადასახდის გადაუხდელობაზე ან სხვა დარღვევაზე, უნდა აღირიცხოს ამ კონკრეტულ გადასახადთან ერთად. სხვა სანქციები (ჯარიმები და საურავები), რომელთა დაკისრება ხდება საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის და რომელთა იდენტიფიცირება კონკრეტულ გადასახადთან შეუძლებელია, აღირიცხება როგორც *სხვა გადასახადები* (116).

აღნიშნული მუხლი მოიცავს შემდეგ კატეგორიებს:

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო (1431)

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროებში (14311);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სახელმწიფო საკუთრების ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო (14312);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო გარემოს დაცვის, ბუნებათსარგებლობის სფეროში (14313);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის, განათლებისა და აღზრდის სფეროში (14314);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მრეწველობის, ელექტრო- და თბოენერჯის გამოყენებისა და წყალმომარაგების დარგში (14315);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო სოფლის მეურნეობაში, ვეტერინალურ-სანიტარული წესების დარღვევა (14316);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ტრანსპორტზე საგზაო მეურნეობისა და კავშირგაბმულობის დარგში (14317), რომელიც იყოფა:

- საგზაო მოძრაობის წესების დარღვევის გამო (143171);

- დედაქალაქის ტერიტორიაზე ავტოტრანსპორტის პარკირების წესების დარღვევის გამო (143172);

- უბილეთო მგზავრობის გამო (143173);

- საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის პირობების დარღვევის გამო (143174);

- სხვა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ტრანსპორტზე საგზაო მეურნეობისა და კავშირგაბმულობის დარგში (143179);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო ვაჭრობისა და ფინანსების დარგში (14318);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საზოგადოებრივი წესრიგის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო (14319);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) მმართველობის დადგენილი წესის ხელმყოფი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო (143110);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მოქალაქეთა საბინაო უფლებების, საბინაო-კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარგში (143111), რომელიც იყოფა:

- დასუფთავების წესების დარღვევის გამო (1431111);

- თვითმმართველი ერთეულის ტერიტორიის კეთილმოწყობის წესების დარღვევის გამო (1431112);

- თვითმმართველი ერთეულის იერსახის დამახინჯების გამო (1431113);

- სხვა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო მოქალაქეთა საბინაო უფლებების, საბინაო-კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარგში (1431119);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს საქმიანობასთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა გამო (143112);

- შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო (143199);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) საზღვრის უკანონოდ დარღვევის გამო (1432);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) გაცემული სესხების დაფარვის ვადების დარღვევის გამო (1433);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) არქიტექტურულ-სამშენებლო საქმიანობაში გამოვლენილი დარღვევის გამო (1434);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული სამართალდარღვევის გამო (1435);

- შემოსავალი სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) სათამაშო ბიზნესის სფეროში სანებართვო პირობების დარღვევის გამო (1436);

- შემოსავალი სხვა არაკლასიფიცირებული სანქციებიდან (ჯარიმები და საურავები) (1439).

ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა (144)

ეს კატეგორია მოიცავს ფულად შემოწირულობებს (დარიცხვის მეთოდის შემთხვევაში კი არაფულად საჩუქრებს) და სხვა ნებაყოფლობით ტრანსფერებს, რომლებსაც ფიზიკური პირები, კერძო არამომგებიანი ორგანიზაციები, არასამთავრობო ფონდები და ორგანიზაციები, საწარმოები და კორპორაციები (მთავრობისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების გარდა) გადასცემენ სახელმწიფოს.

მიმდინარე ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა (1441) მოიცავს, მაგალითად, ჰუმანიტარული მიზნით მთავრობაზე გადაცემულ ფულად რესურსებს (დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვისას კი საკვებ პროდუქტებს, ადიალებს, წამლებს ან ფულად სახსრებსაც), რომლებიც არ არის განკუთვნილი კაპიტალური ხასიათის ხარჯების გასაწევად.

კაპიტალური ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა (1442) მოიცავს სკოლის, საავადმყოფოს, მუზეუმის, თეატრის ან კულტურული ცენტრების მშენებლობის ან შექმნის მიზნით განხორციელებულ ფულად ტრანსფერებს ან დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის შემთხვევაში მიწის, შენობა-ნაგებობის ან არამატერიალური აქტივის, როგორცაა პატენტი ან საავტორო უფლება, საჩუქრის სახით მთავრობაზე გადაცემას. როდესაც გაურკვეველია რომელ სახეობას უნდა მიეკუთვნოს ტრანსფერი, მიმდინარეს თუ კაპიტალურს, მაშინ იგი უნდა აღირიცხოს მიმდინარე ტრანსფერებში.

შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები (145)

ამ მუხლით აღირიცხება შემოსავლები, რომლებიც არ მიეკუთვნება ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ კატეგორიას. შემოსავლები, რომლებიც ამ კატეგორიაში შეიძლება მოხვდეს, არის ყოფილი სამხედრო დანიშნულების ისეთი ქონების რეალიზაცია, რომელიც არ ექვემდებარება ძირითად საშუალებებში აღრიცხვას, ნარჩენების რეალიზაცია, მოთხოვნები სადაზღვევო კომპანიებისადმი, რომლებიც არ უკავშირდება სიცოცხლის დაზღვევას, სადაზღვევო პრემია, რომელიც არ უკავშირდება სიცოცხლის დაზღვევას, იმ პროგრამებიდან, რომლებიც ხორციელდება მთავრობის მიერ, სახელმწიფოზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურება, გარდა სასამართლო გადაწყვეტილების შედეგად ამოღებული თანხებისა და ყველა სხვა შემოსავალი, რომელზეც არ არსებობს საკმარისი ინფორმაცია, რათა იგი კლასიფიცირებულ იქნეს სხვა ზემოთ მოყვანილი

მუხლების შესაბამისად. აქვე აღირიცხება ლატარიის ჩატარებისას რეალიზებული ბილეთების ჯამური ღირებულების პროცენტი, რომლის გადახდევინება ხდება ბიუჯეტის სასარგებლოდ, და შემოსულობა ადგილობრივი საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვაზე, ასევე წინა წლების გამოუყენებელი საბიუჯეტო სახსრების დაბრუნების შედეგად მიღებული სახსრები, ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხული გაურკვეველი თანხები, რომლებიც დაზუსტების შემდგომ მიიმართება დანიშნულებით და სხვა.

- სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის არასასოფლო-სამეურნეო მიზნით გამოყოფისას სანაცვლო მიწის ათვისების ღირებულებისა და მიყენებული ზიანის ანაზღაურებიდან მიღებული შემოსავალი (1451);
- შემოსულობა გარე რეკლამის განთავსების ნებართვის გაცემიდან (1452);
- სახაზინო თავდებობიდან მიღებული შემოსავალი (1453);
- ავტოსატრანსპორტო საშუალებების პარკირების რეგულირების უფლების გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი (1454);
- სხვა მართვის უფლების გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი (1455);
- შემოსავალი რეალიზებული ლატარიის ბილეთების ჯამური ღირებულების წილიდან (1456);
- შემოსულობა ადგილობრივი საქალაქო რეგულარული სამგზავრო გადაყვანის ნებართვაზე (1457);
- გზათსარგებლობის საფასურით მიღებული შემოსავალი (1458);
- შავი ან/და ფერადი ლითონების ჯართის ექსპორტის მომსახურების ტარიფიდან მიღებული შემოსავალი (1460);
- სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები (1459).

შენიშვნა:

* არ არის განსაზღვრული საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით ან გამოიყენება მხოლოდ დარიცხვის მეთოდის დროს

** გაუქმებულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით ან სხვა კანონქვემდებარე აქტებით

თავი IV ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაცია

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაცია წარმოადგენს ბიუჯეტის ხარჯების ფინანსური ოპერაციების დაჯგუფებას ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით.

ცხრილში მოცემულია ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლები:

კოდი							დასახელება
2							ხარჯები
2	1						შრომის ანაზღაურება
2	1	1					ხელფასები

2	1	1	1			ხელფასები ფულადი ფორმით
2	1	1	1	1		თანამდებობრივი სარგო
2	1	1	1	2		წოდებრივი სარგო
2	1	1	1	3		პრემია
2	1	1	1	4		დანამატი
2	1	1	1	5		ჰონორარი
2	1	1	1	6		კომპენსაცია
2	1	1	2			ხელფასები სასაქონლო ფორმით
2	1	2				სოციალური შენატანები
2	2					საქონელი და მომსახურება
2	2	1				შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება
2	2	2				მივლინება
2	2	2	1			მივლინება ქვეყნის შიგნით
2	2	2	2			მივლინება ქვეყნის გარეთ
2	2	3				ოფისის ხარჯები
2	2	3	1			საკანცელარიო, საწერ-სახაზავი ქაღალდის, საბუღალტრო ბლანკების, ბიულეტენების, საკანცელარიო წიგნების და სხვა ანალოგიური მასალების შეძენა
2	2	3	2			კომპიუტერული პროგრამების შეძენის და განახლების ხარჯი
2	2	3	3			ნორმატიული აქტების, საცნობარო და სპეციალური ლიტერატურის, ჟურნალ-გაზეთების შეძენა და ყველა სახის საგამომცემლო-სასტამბო (არამირითადი საქმიანობის) ხარჯი
2	2	3	4			მცირეფასიანი საოფისე ტექნიკის შეძენა და დამონტაჟების/დემონტაჟის ხარჯი
2	2	3	4	1		ტელევიზორი
2	2	3	4	2		მაცივარი
2	2	3	4	3		კომპიუტერული ტექნიკა
2	2	3	4	4		ასლგადამღები
2	2	3	4	5		კარტრიჯების შეძენა და დატუმბვა
2	2	3	4	6		ფოტო-ვიდეო-აუდიო აპარატურა
2	2	3	4	7		მობილური ტელეფონი
2	2	3	4	8		ტელეფონის, ფაქსის აპარატი
2	2	3	4	9		მუსიკალური ინსტრუმენტი
2	2	3	4	10		გამათბობელი და გამაგრილებელი ტექნიკა
2	2	3	4	11		სხვა მცირეფასიანი საოფისე ტექნიკის შეძენასა და დამონტაჟებასთან/დემონტაჟთან დაკავშირებული ხარჯი

2	2	3	5			საოფისე ინვენტარის შექმნა და დამონტაჟების ხარჯი
2	2	3	5	1		საოფისე ავეჯი
2	2	3	5	2		რბილი ავეჯი
2	2	3	5	3		სხვა საოფისე მცირეფასიანი ინვენტარის შექმნასა და დამონტაჟებასთან დაკავშირებული ხარჯი
2	2	3	6			ოფისისათვის საჭირო საგნებისა და მასალების შექმნის ხარჯი
2	2	3	7			რეცხვის, ქიშქმუნდის და სანიტარიული საგნების შექმნის ხარჯი
2	2	3	8			შენობა-ნაგებობების და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მიმდინარე რემონტის ხარჯი
2	2	3	9			საოფისე ტექნიკის, ინვენტარის, მანქანა-დანადგარების მოვლა-შენახვის, ექსპლუატაციისა და მიმდინარე რემონტის ხარჯი
2	2	3	10			კავშირგაბმულობის ხარჯი
2	2	3	11			საფოსტო მომსახურების ხარჯი
2	2	3	12			კომუნალური ხარჯი
2	2	3	12	1		ელექტროენერჯის ხარჯი
2	2	3	12	2		წყლის ხარჯი
2	2	3	12	3		ბუნებრივი და თხევადი აირის ხარჯი
2	2	3	12	4		კანალიზაციისა და ასინილიზაციის ხარჯი
2	2	3	12	5		გათბობისა და გათბობის მიზნით სხვა საწვავისა და ნედლეულის, ასევე გენერატორის საწვავის შექმნის ხარჯი
2	2	3	12	6		შენობა-ნაგებობების და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მოვლა/დასუფთავების ხარჯი
2	2	3	12	7		სამსახურებრივ მოვალეობასთან დაკავშირებული ბინით სარგებლობის კომუნალური ხარჯი
2	2	3	13			სამსახურებრივი ცხოველების მოვლა-შენახვასთან და აღკაზმულობასთან დაკავშირებული ხარჯი
2	2	3	14			ოფისის ხარჯი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული
2	2	4				წარმომადგენლობითი ხარჯები
2	2	5				კვების ხარჯები
2	2	6				სამედიცინო ხარჯები
2	2	7				რბილი ინვენტარისა და უნიფორმის შექმნის და პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებული ხარჯები
2	2	8				ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები
2	2	8	1			საწვავ/საპოხი მასალების შექმნის ხარჯი

2	2	8	2				მიმდინარე რემონტის ხარჯი
2	2	8	3				ექსპლუატაციის, მოვლა-შენახვის და სათადარიგო ნაწილების შეძენის ხარჯი
2	2	8	4				ტრანსპორტის დაქირავების (გადაზიდვა-გადაყვანის) ხარჯი
2	2	8	5				მცირეფასიანი ინსტრუმენტებისა და ხელსაწყოების შეძენა შენახვის ხარჯი
2	2	8	6				ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციის და მოვლა-შენახვის არაკლასიფიცირებული ხარჯები
2	2	9					სამხედრო ტექნიკისა და ტყვია-წამლის შეძენის ხარჯები
2	2	10					სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება
2	2	10	1				ბანკის მომსახურების ხარჯი
2	2	10	2				დიპლომატიური დაწესებულებების შენახვისა და ატაშატის ხარჯი
2	2	10	3				ექსპერტიზის და შემოწმებების ხარჯი
2	2	10	4				კადრების მომზადება-გადამზადებასთან, კვალიფიკაციის ამაღლებასა და სტაჟირებასთან დაკავშირებული ხარჯი
2	2	10	5				რეკლამის ხარჯი
2	2	10	6				სესიების, კონფერენციების, ყრილობების, სემინარების და სხვა სამუშაო შეხვედრების ორგანიზების ხარჯი
2	2	10	7				საკონსულტაციო, სანოტარო, თარჯიმნის და თარგმნის მომსახურების ხარჯი
2	2	10	8				აუდიტორიული მომსახურების ხარჯი
2	2	10	9				საარქივო მომსახურების ხარჯი
2	2	10	10				შენობა-ნაგებობების დაცვის ხარჯი
2	2	10	11				ბინის ქირა
2	2	10	12				კულტურული, სპორტული, საგანმანათლებლო და საგამოფენო ღონისძიებების ხარჯები
2	2	10	13				მაუწყებლობის ხარჯები
2	2	10	14				სხვა დანარჩენი საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული დანარჩენი ხარჯი
2	3						ძირითადი კაპიტალის მოხმარება*
2	4						პროცენტი
2	4	1					საგარეო ვალდებულებებზე
2	4	1	1				ორმხრივ კრედიტორებზე
2	4	1	2				მრავალმხრივ კრედიტორებზე

2	4	1	3				კომერციულ ორგანიზაციებზე
2	4	1	4				სხვა საგარეო ვალდებულებებზე
2	4	2					საშინაო ერთეულებზე გარდა სახელმწიფო ერთეულებისა
2	4	3					სახელმწიფო ერთეულებიდან აღებულ საშინაო ვალდებულებებზე
2	5						სუბსიდიები
2	6						გრანტები
2	6	1					გრანტები უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებს
2	6	1	1				მიმდინარე
2	6	1	2				კაპიტალური
2	6	2					გრანტები საერთაშორისო ორგანიზაციებს
2	6	2	1				მიმდინარე
2	6	2	2				კაპიტალური
2	6	3					გრანტები სხვა სახელმწიფო ერთეულებს
2	6	3	1				მიმდინარე
2	6	3	2				კაპიტალური
2	6	3	1				გრანტები ცენტრალურ ბიუჯეტს
2	6	3	1	1			გრანტები სახელმწიფო ბიუჯეტს
2	6	3	1	1	1		მიმდინარე
2	6	3	1	1	2		კაპიტალური
2	6	3	1	2			გრანტები ცენტრალური ბიუჯეტის სსიპ(ებ)-ს/ა(ა)იპ(ებ)-ს
2	6	3	1	2	1		მიმდინარე
2	6	3	1	2	2		კაპიტალური
2	6	3	2				გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიან ბიუჯეტს
2	6	3	2	1			გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტს
2	6	3	2	1	1		მიმდინარე
2	6	3	2	1	1	1	სპეციალური ტრანსფერი
2	6	3	2	1	1	2	სხვა
2	6	3	2	1	2		კაპიტალური
2	6	3	2	1	2	1	სპეციალური ტრანსფერი
2	6	3	2	1	2	2	კაპიტალური ტრანსფერი
2	6	3	2	1	2	2	სხვა
2	6	3	2	2			გრანტები ავტონომიური რესპუბლიკის სსიპ(ებ)-ს/ა(ა)იპ(ბ)-ს
2	6	3	2	2	1		მიმდინარე
2	6	3	2	2	2		კაპიტალური

2	6	3	3				გრანტები ერთიან მუნიციპალურ ბიუჯეტს
2	6	3	3	1			გრანტები თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტს
2	6	3	3	1	1		მიმდინარე
2	6	3	3	1	1	1	გათანაბრებითი ტრანსფერი
2	6	3	3	1	1	1	მიზნობრივი ტრანსფერი
2	6	3	3	1	1	3	სპეციალური ტრანსფერი
2	6	3	3	1	1	4	სხვა
2	6	3	3	1	2		კაპიტალური
2	6	3	3	1	2	1	სპეციალური ტრანსფერი
2	6	3	3	1	2	2	კაპიტალური ტრანსფერი
2	6	3	3	1	2	2	სხვა
2	6	3	3	2			გრანტები თვითმმართველი ერთეულის სსიპ(ებ)-ს/ა(ა)იპ(ბ)-ს
2	6	3	3	2	1		მიმდინარე
2	6	3	3	2	2		კაპიტალური
2	7						სოციალური უზრუნველყოფა
2	7	1					სოციალური დაზღვევა
2	7	1	1				ფულადი ფორმით
2	7	1	2				სასაქონლო ფორმით
2	7	2					სოციალური დახმარება
2	7	2	1				ფულადი ფორმით
2	7	2	2				სასაქონლო ფორმით
2	7	3					დამქირავებლის მიერ გაწეული სოციალური დახმარება
2	7	3	1				ფულადი ფორმით
2	7	3	2				სასაქონლო ფორმით
2	8						სხვა ხარჯები
2	8	1					ქონებასთან დაკავშირებული ხარჯები, გარდა პროცენტისა
2	8	2					სხვადასხვა ხარჯები
2	8	2	1				სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯები
2	8	2	1	1			სასამართლოებისა და სხვა კვაზი-სასამართლო ორგანოების გადაწყვეტილებით დაკისრებული სააღსრულებო ხარჯი
2	8	2	1	2			შენობა-ნაგებობის დაზღვევის ხარჯი
2	8	2	1	3			დანადგარების დაზღვევის ხარჯი
2	8	2	1	4			სატრანსპორტო საშუალებების დაზღვევის ხარჯი
2	8	2	1	5			პერსონალის დაზღვევის ხარჯი
2	8	2	1	6			დაზღვევის სხვა ხარჯები
2	8	2	1	7			მოსწავლეთა ვაუჩერების ხარჯი

2	8	2	1	8		სახელმწიფო სასწავლო გრანტების ხარჯი
2	8	2	1	9		სახელმწიფო სასწავლო სტიპენდიების ხარჯი
2	8	2	1	10		პრეზიდენტის სახელობის გრანტების ხარჯი
2	8	2	1	11		პრეზიდენტის სახელობის სტიპენდიების ხარჯი
2	8	2	1	12		პრეზიდენტის სახელობის სამეცნიერო გრანტების ხარჯი
2	8	2	1	13		სხვა სახელობის სტიპენდიებისა და გრანტების ხარჯი
2	8	2	1	14		სტიქიური უბედურებების შედეგად მიყენებული ზიანის ხარჯი
2	8	2	1	15		გადასახადები (გარდა საშემომოსავლო და საქონლის ღირებულებაში აღრიცხული დღგ-ის)
2	8	2	1	16		მოსაკრებლები
2	8	2	1	17		საკომისიოები
2	8	2	1	18		სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯების სხვა დანარჩენი მიმდინარე ხარჯი
2	8	2	2			სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯები

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაცია მეთოდური განმარტებები

ხ ა რ ჯ ე ბ ი (2)

წინამდებარე კლასიფიკაციის მიხედვით ხარჯები იყოფა 8 ძირითად ჯგუფად, კერძოდ: შრომის ანაზღაურება, საქონელი და მომსახურება, ძირითადი კაპიტალის მოხმარება, პროცენტი, სუბსიდიები, გრანტები, სოციალური უზრუნველყოფა და სხვა ხარჯები.

შენიშვნა: საკუთარი კაპიტალის ფორმირებასთან დაკავშირებული ოპერაციები არ განიხილება როგორც ხარჯები.

შრომის ანაზღაურება (21)

შრომის ანაზღაურება გულისხმობს დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს ღირებულების ასანაზღაურებლად ფულადი ან სასაქონლო ფორმით გაცემულ კომპენსაციებს. შრომის ანაზღაურება მოიცავს ხელფასებს (როგორც ფულადი, ისე სასაქონლო ფორმით) (211) და სოციალურ შენატანებს (212).

შრომის ანაზღაურება (21) არ ითვალისწინებს კონტრაქტორების, თვითდასაქმებული პირების თუ სხვა სახის მომუშავეთათვის გადახდილ თანხებს, რომლებიც სახელმწიფო ერთეულის სამტატო რიცხოვნობაში არ შედიან. ნებისმიერი ამგვარი გადახდა აისახება როგორც საქონელი და მომსახურება (22).

ხელფასები (211)

ხელფასი გულისხმობს შესრულებული სამუშაოს საზღაურს ფულადი ან სასაქონლო ფორმით, აგრეთვე კუთვნილი შვებულების საზღაურს.

ხელფასი ფულადი ფორმით (2111)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს შესრულებული სამუშაოს და კუთვნილი შვებულების ფულად ანაზღაურებას.

თანამდებობრივი სარგო (2111)

აღნიშნულ კატეგორიაში ერთიანდება ნომინალური თვიური ხელფასის ოდენობა, რომელიც დადგენილია მუშაკისათვის მისი დაკავებული თანამდებობის შესაბამისად. აგრეთვე, კუთვნილი შვებულების საზღაური. სარგო წესდება საშტატო განრიგის და თანამდებობრივი კატეგორიის შესაბამისად.

წოდებრივი სარგო (2112)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს მინიჭებული წოდებისათვის დადგენილ სარგოს.

პრემია (2113)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ყველა სახის ფულად წახალისებას, გარდა „სხვა ხარჯებში“ ასახულ სახელმწიფო ჯილდოებზე და შესაბამისი სამართლებრივი აქტით განსაზღვრულ სხვა სახის ჯილდოებზე დაწესებული ფულადი პრემიებისა.

დანამატი (2114)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს არასამუშაო საათებში, ღამის ცვლაში, სადღესასწაულო და დასვენების დღეებში მუშაობისათვის განკუთვნილ დამატებით საზღაურს და კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნებისმიერ სხვა დანამატს.

ჰონორარი (2115)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ფულად ანაზღაურებას, რომელსაც უხდიან ლიტერატურული და მუსიკალური ნაწარმოებების, მეცნიერული ნაშრომებისა და გამოგონებების ავტორებს ნაწარმოებების პუბლიკაციისა და გამოყენებისათვის და სხვა, გარდა „სხვა ხარჯებში“ და „სოციალურ უზრუნველყოფაში“ ასახული კომპენსაციებისა.

კომპენსაცია (2116)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს დაქირავებულისათვის ნორმატიული აქტით განსაზღვრულ ყველა სახის ფულად კომპენსაციას, გარდა „სოციალური უზრუნველყოფის“ (27) და „სხვა ხარჯების“ (28) მუხლებით გათვალისწინებული კომპენსაციებისა.

ხელფასი სასაქონლო ფორმით (2112)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს „ხელფასი ფულადი ფორმით“ (2111) კატეგორიაში წარმოდგენილ ყველა გასაცემელსა და საზღაურს სასაქონლო ფორმით.

სოციალური შენატანები (212)*

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს სახელმწიფო სადაზღვევო სქემის არსებობისას განხორციელებულ სოციალურ შენატანებთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

საქონელი და მომსახურება (22)*

შენიშვნა: სხვა მატერიალური მარაგების შექმნაზე გაწეული საკასო ხარჯი (გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც მატერიალური მარაგების შექმნა ეკონომიკური კლასიფიკაციით გათვალისწინებულ სხვა ხარჯვით კატეგორიებში ან არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციის შესაბამის კატეგორიებში აღირიცხება) საქონლისა და მომსახურების შესყიდვად განიხილება და აღრიცხვაში არაფინანსურ აქტივებში აისახება. სხვა მატერიალური მარაგების ფაქტობრივი გამოყენების შემთხვევაში ისინი ფაქტობრივ ხარჯებში ჩამოიწერება, რაც თავის მხრივ საქონლისა და მომსახურების გამოყენებად განიხილება.

შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება (221)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ხელშეკრულებით დაქირავებულ შტატგარეშე მომუშავეთათვის ფულადი ან სასაქონლო ფორმით გაცემულ კომპენსაციას.

მივლინება (222)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ქვეყნის შიგნით (2221) და ქვეყნის გარეთ (2222) მივლინების დროს მგზავრობის, საცხოვრებელი ადგილის, დღიური ნორმის და მივლინებასთან დაკავშირებული კავშირგაბმულობის ხარჯებს; მივლინების დროს წარმომადგენლობით ხარჯებს; ქვეყნის გარეთ მივლინებისათვის მივლინებული მუშაკის სავალდებულო დაზღვევის ხარჯებს, პასპორტის ღირებულებისა და სხვა დოკუმენტების (მათ შორის, ვიზის) გაფორმებასთან, აგრეთვე მივლინებასთან დაკავშირებულ სხვა ხარჯებს.

ოფისის ხარჯები (223)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ხარჯებს მცირეფასიან და მრავალჯერადი მოხმარების საგნებზე, მათ შორის, მცირეფასიან აქტივებზე, რომელთაც გააჩნიათ რეგულარული გამოყენების ხასიათი; ასევე ძირითადი აქტივების, ფასეულობების და არაწარმოებული აქტივების მოვლა-შენახვის (ექსპლუატაციის) და დაზიანების შემთხვევაში შეკეთების მიზნით გაწეულ ხარჯებს, რომელიც არ ზრდის მათ ღირებულებას. მიმდინარე შეკეთების, ექსპლუატაციის და მოვლა-შენახვის ხარჯი წარმოადგენს ისეთ ღონისძიებებს, რომელთა პერიოდული განხორციელებაც ევალებათ აქტივების მფლობელებს ან მომხმარებლებს, რათა შესაძლებელი იყოს ამ აქტივების გამოყენება მათთვის განსაზღვრული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში და ისინი არ ცვლიან აქტივების საექსპლუატაციო თვისებებს, უბრალოდ ინახავენ მათ მუშა მდგომარეობაში ან დაზიანების შემთხვევაში აღადგენენ მათ საწყის მდგომარეობას.

ოფისის ხარჯები (223) მოიცავს:

საკანცელარიო, საწერ-სახაზავი ქაღალდის, საბუღალტრო ბლანკების, ბიულეტენების, საკანცელარიო წიგნების და სხვა ანალოგიური მასაძლების შექმნას (2231);

კომპიუტერული პროგრამების შექმნის და განახლების ხარჯს (2232), როგორცაა მცირეფასიანი და ხშირ შემთხვევაში ერთწლიანი გამოყენების კომპიუტერული პროგრამების შექმნის და განახლების ხარჯები;

ნორმატიული აქტების, საცნობარო და სპეციალური ლიტერატურის, ჟურნალ-გაზეთების შექმნისა და ყველა სახის საგამომცემლო-სასტამბო (არაძირითადი საქმიანობის) ხარჯს (2233);

მცირეფასიანი საოფისე ტექნიკის შეძენისა და დამონტაჟების/დემონტაჟის ხარჯს (2234); ტელევიზორი (22341), მაცივარი (22342), კომპიუტერული ტექნიკა (22343) (კომპიუტერი, პრინტერი, სკანერი, უწყვეტი კვების წყარო, კომპიუტერული ტექნიკის აქსესუარები), ასლგადამღები (22344), კარტრიჯების შეძენა და დატუმბვა (22345), ფოტო-ვიდეო-აუდიო აპარატურა (22346) (ფოტოაპარატი, ხმის ჩამწერი აპარატურა, აუდიო-ვიდეო აპარატურა), მობილური ტელეფონი (22347), ტელეფონის, ფაქსის აპარატი (22348), მუსიკალური ინსტრუმენტი (22349), გამათბობელი და გამაგრილებელი ტექნიკა (223410), სხვა მცირეფასიანი საოფისე ტექნიკის შეძენისა და დამონტაჟებასთან/დემონტაჟთან დაკავშირებული ხარჯი (223411);

საოფისე ინვენტარის შეძენისა და დამონტაჟების ხარჯებს (2235), როგორცაა საოფისე ავეჯი (22351), რბილი ავეჯი (22352), სხვა საოფისე მცირეფასიანი ინვენტარის (სამზარეულოს ინვენტარი, ტანსაცმლის საკიდი, ბეჭედი/შტამპი, მაგიდის სანათი, სურათი და სურათის ჩარჩო, საათი, ცეცხლგამძლე კარადა (სეიფი) და სხვა საოფისე ინვენტარი) შეძენასა და დამონტაჟებასთან დაკავშირებული ხარჯი (22353);

ოფისისთვის საჭირო საგნებისა და მასალების შეძენის ხარჯებს (2236), რაც გულისხმობს ოფისის ფუნქციონირებისათვის საჭირო სამეურნეო დანიშნულების საგნების და მასალების შეძენის ხარჯს;

რეცხვის, ქიმიშენდის და სანიტარიული საგნების ხარჯებს (2237);

შენობა-ნაგებობების და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მიმდინარე რემონტის ხარჯებს (2238);

საოფისე ტექნიკის, ინვენტარის, მანქანა-დანადგარების მოვლა-შენახვის, (ექსპლუატაციისა) და მიმდინარე რემონტის ხარჯებს (2239);

კავშირგაბმულობის ხარჯებს (22310), როგორცაა შიდასაქალაქო სატელეფონო მომსახურების, საქალაქთაშორისო სატელეფონო მომსახურების, მობილური ტელეფონის, სატელევიზიო არხებით სარგებლობის, ინტერნეტით სარგებლობის, სპეციალური კავშირის და კავშირგაბმულობისთან დაკავშირებული სხვა დანარჩენი ხარჯები;

საფოსტო მომსახურების ხარჯებს (22311), რომელიც გულისხმობს ყოველგვარ საფოსტო, მათ შორის ამანათების, დეპეშების, რადიოგრამების, ფულადი და სხვა სახის გზავნილების ხარჯებს;

კომუნალურ ხარჯებს (22312), როგორცაა ელექტროენერგიის (223121), წყლის (223122), ბუნებრივი და თხევადი აირის (223123), კანალიზაციისა და ასინილიზაციის (223124), გათბობისა და გათბობის მიზნით სხვა საწვავისა და ნედლეულის, ასევე გენერატორის საწვავის შეძენის (223125), შენობა-ნაგებობების და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მოვლა/დასუფთავების (223126), სამსახურებრივ მოვალეობასთან დაკავშირებული ბინით სარგებლობის კომუნალური ხარჯები (223127). ამასთან, (223126) კოდი არ მოიცავს შენობა-ნაგებობების და მათი მიმდებარე ტერიტორიების მოვლა-დასუფთავების ხარჯებს, თუ აღნიშნული დაკავშირებულია შენობა-ნაგებობების მშენებლობასთან, ხოლო (223127) კოდი არ მოიცავს იმ კომუნალურ ხარჯებს, რომელიც შედის ბინის ქირაში და აღირიცხება (221011) კოდში;

სამსახურებრივი ცხოველების მოვლა-შენახვასთან და ადკაზმულობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს (22313). ამასთან, აღნიშნული კოდი არ მოიცავს სამსახურებრივი ცხოველების კვების ხარჯებს, რომელიც მიეკუთვნება კვების ხარჯებს (225);

ოფისის ხარჯებს, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული (22314) სხვა დანარჩენ კატეგორიებში;

წარმომადგენლობითი ხარჯები (224) გულისხმობს როგორც საქართველოს მოქალაქეებზე გაწეულ წარმომადგენლობით ხარჯებს, აგრეთვე, იმავე ღონისძიებების ფარგლებში უცხოელ სტუმრებზე გაწეულ ხარჯებსაც.

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს მიღებისა და ოფიციალური სადილის, წვეულებისა და სხვა ღონისძიებების, საექსკურსიო და კულტურულ-სანახაობითი ღონისძიების, სუვენირების შექმნის/დამზადების, აეროპორტში დახვედრის და გაცილების, (VIP დარბაზის მომსახურება), სატრანსპორტო მომსახურების და მგზავრობის, სასტუმროს მომსახურების (ადგილების დაჯავშნა, ცხოვრების ღირებულება და სხვა), საკონსულო მომსახურების (ვიზების გაფორმება, გაგრძელება), მაჟორიტარ დეპუტატთა ბიუროს და სხვა დანარჩენ წარმომადგენლობით ხარჯებს.

კვების ხარჯები (225)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ბაგა-ბაღებში, საბავშვო სახლებში, საგანმანათლებლო და სხვა დაწესებულებებში კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სამხედრო მოსამსახურეთა და პოლიციელთა კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში და წინასწარი დაკავების იზოლაციონებში კვებასთან დაკავშირებული ხარჯებს, შრომის მავნე პირობებში სამუშაოებისათვის სპეციალურ კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მაღალმთიან და მწველადმისადგომ ადგილებში მომუშავეთა სპეციალურ კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სისხლის დონორების, სპორტული შეჯიბრებების და შეკრებების მონაწილეთა კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სამსახურებრივი ძალების და ცხენების და საცდელი ცხოველების კვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სამედიცინო დაწესებულებებში და კვებასთან დაკავშირებულ სხვა ხარჯებს. ამასთან, აღნიშნული კატეგორია არ მოიცავს 21116 კოდით გათვალისწინებულ კვების კომპენსაციის ხარჯებს.

სამედიცინო ხარჯები (226)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს მედიკამენტის და სხვა სამკურნალო საშუალებების, სამედიცინო ინსტრუმენტის, მათ შორის, ოპტიკური საშუალებების შექმნის ხარჯებს, სამედიცინო დეზინფექცია-დერატიზაციის და სამედიცინო ნარჩენების უტილიზაციის ხარჯებს, საერთო ხასიათის სამედიცინო მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, ლაბორატორიების/კაბინეტებისათვის სამედიცინო დანიშნულების მასალების შექმნის ხარჯებს, სისხლის და პლაზმის შექმნის და სხვა სამედიცინო ხარჯებს.

რბილი ინვენტარისა და უნიფორმის შექმნის და პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებული ხარჯები (227)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ტანსაცმლის, მათ შორის, პირადი ჰიგიენისთვის განკუთვნილი თეთრეულისა და ფეხსაცმლის შექმნისა და შენახვის ხარჯებს, ლოგინის თეთრეულის, ლეიბების, საბნების, ბალიშების შექმნისა და შენახვის ხარჯებს, პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სამხედრო და სხვა მოსამსახურეთა უნიფიცირებული ფორმის შექმნისა და შენახვის ხარჯებს, სპორტული უნიფორმის და შესაბამისი სპეციალური საშუალებების შექმნისა და შენახვის ხარჯებს, ხალიჩების, ფარდაგების, ფარდების, ფარდა-ჟალუზების და სხვა ანალოგიური საქონლის შექმნის, შენახვის, შეკერვისა და გადაკეთების და სხვა მსგავს ხარჯებს.

ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები (228)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციასთან და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, კერძოდ:

საწვავ/საპოხი მასალების შექმნის ხარჯებს (2281), რომელიც მოიცავს ბენზინის, დიზელისა და სხვა საწვავ/საპოხი მასალების შექმნის ხარჯებს;

მიმდინარე რემონტის ხარჯებს (2282);

ექსპლუატაციის, მოვლა-შენახვის და სათადარიგო ნაწილების შეძენის ხარჯს (2283);
ტრანსპორტის დაქირავების (გადაზიდვა-გადაყვანის) ხარჯებს (2284);
მცირეფასიანი ინსტრუმენტებისა და ხელსაწყოების შეძენა-შენახვის ხარჯებს (2285);
ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციის და მოვლა-შენახვის არაკლასიფიცირებულ ხარჯებს (2286);

სამხედრო ტექნიკისა და ტყვია-წამლის შეძენის ხარჯები (229)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს სამხედრო უწყებების მიერ იარაღის (მაგალითად, რაკეტები, ჭურვები და სხვა) და ამ იარაღის ამოქმედებისათვის საჭირო ტექნიკისა და აღჭურვილობის (მაგალითად რაკეტის გასაშვები საშუალება, საბრძოლო გემები, წყალქვეშა ნაგები, ტანკები, თვითმფრინავები და სხვა), შეიარაღებული სატრანსპორტო საშუალებების, ტყვია-წამლის, მცირეფასიანი აქსესუარების შეძენისა და სხვა მსგავს ხარჯებს. ამასთან, სამხედრო ტექნიკისა და ტყვია-წამლის შეძენის ხარჯები აგრეთვე მოიცავს ზემოაღნიშნული ტექნიკური საშუალებების კაპიტალური შეკეთების ხარჯებს.

პოლიციისა და შინაგანი უსაფრთხოების სამსახურების მიერ ზემოაღნიშნული ტიპის აღჭურვილობების (გარდა ტყვია-წამლისა და მცირეფასიანი აქსესუარებისა) შესაძენად გაწეული ხარჯები აღირიცხება როგორც ძირითადი აქტივების შეძენა.

სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება (2210)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს:

ბანკის მომსახურების ხარჯებს (22101);
დიპლომატიური დაწესებულებების შენახვისა და ატამატის ხარჯებს (22102);
ექსპერტიზის და შემოწმებების ხარჯებს (22103);
კადრების მომზადება-გადამზადებასთან, კვალიფიკაციის ამაღლებასა და სტაჟირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს (22104);
რეკლამის ხარჯებს (22105);
სესიების, კონფერენციების, ყრილობების, სემინარების და სხვა სამუშაო შეხვედრების ორგანიზების ხარჯებს (22106);
საკონსულტაციო, სანოტარო, თარჯიმნის და თარგმნის მომსახურების ხარჯებს (22107);
აუდიტორიული მომსახურების ხარჯებს (22108);
საარქივო მომსახურების ხარჯებს (22109);
შენობა-ნაგებობების დაცვის ხარჯებს (221010);
ბინის ქირას (221011);
კულტურული, სპორტული, საგანმანათლებლო და საგამოფენო ღონისძიებების ხარჯები (221012);

მაუწყებლობის ხარჯები, რაც გულისხმობს სხვადასხვა მოვლენების გაშუქების, პირდაპირი ჩართვების, და მათთან დაკავშირებული სამაუწყებლო ხარჯებს გარდა ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის სხვა მუხლებში გათვალისწინებული ხარჯებისა (221013);

„სხვა დანარჩენ საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული დანარჩენი ხარჯი (221014), რომელიც თავის მხრივ მოიცავს: ალუმუმთან, სასწავლო და სამხედრო წვრთნებთან და მანევრებთან დაკავშირებულ ხარჯებს; ექსტრადაციისა და ბადრაგირების ხარჯებს; კვლევების, განვითარების და სხვა მსგავსი ღონისძიებების დაფინანსების მიზნით გაწეულ ხარჯებს; მისაღები გამოცდების საორგანიზაციო ხარჯებს; ორდენების, სიგელების, სუვენირების (გარდა წარმომადგენლობითი

ხარჯების მუხლით გათვალისწინებული სუვენირების ხარჯებისა), მედლების და სხვა ფასიანი საჩუქრების შეძენასა და გაცემასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; საგასტროლო ხარჯებს; საველე პირობებში შესრულებული სამუშაოების ხარჯებს; სამგზავრო ბილეთების შესყიდვის ხარჯებს; სამეცნიერო ხარჯებს, მათ შორის: საცდელი მაკეტებისა და ლაბორატორიული სტანდარტების, რეაქტივების, ქიმიკატების, ქაღალდების, ჭურჭლის, მედიკამენტების და სამეცნიერო მიზნით სხვა საქონლის შეძენას; აგრეთვე, სამეცნიერო შრომების და გრიფირებული სახელმძღვანელოების გამოცემის, რუკების, სქემების, დიაგრამების, ესკიზების, მაკეტების და სხვა მცირეფასიანი სამეცნიერო ხასიათის საგნების შეძენის ხარჯებს; სასწავლო-სამეცნიერო მიზნით ცხოველების შეძენისა და შენახვის ხარჯებს (გარდა, მათი კვებისა); სასწავლო და საწარმოო პრაქტიკასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; სასწავლო მიზნით საჭირო ნივთების და მასალების, სასწავლო-მეთოდური ლიტერატურისა და სასწავლო პროგრამების მასალების, სასწავლო-მეთოდური ლიტერატურისა და სასწავლო პროგრამების საგამოცდო და სასტამბო, ბლანკების, მოწმობების, დიპლომების, სასკოლო ჟურნალების, სტუდენტთა ბილეთების, ჩათვლის წიგნაკების და სხვა სასწავლო დოკუმენტების შეძენის ხარჯებს; ექსპედიციების ხარჯებს; სტანდარტიზაციასთან და სერტიფიკაციასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; ტენდერის ხარჯებს; ტექნიკურ და შრომის უსაფრთხოების დაცვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; სახანძრო დაცვის მომსახურების ხარჯებს; შენობის პასპორტიზაციასთან და ინვენტარიზაციასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; ძეგლებისა და მემორიალების მოვლა-შენახვის ხარჯებს; სასაფლაოების მოწყობისა და მოვლის ხარჯებს, აგრეთვე საქართველოს პარლამენტის წევრის გარდაცვალების შემთხვევაში მის დაკრძალვასთან და სასაფლაოს მოწყობასთან დაკავშირებული ყველა ღონისძიების ხარჯებს; წარმოებული აქტივების (ძირითადი აქტივების და ფასეულობების) იჯარასა და ქირასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარდა ბინის ქირაში (221011) გათვალისწინებული ხარჯებისა; აქტივების გასვლის შემთხვევაში საკუთრების გადაცემასთან დაკავშირებულ ხარჯებს (შემფასებელთა, აუქციონერთა და დილერების მომსახურებისათვის გაწეულ ხარჯებს და სხვა); ეროვნული ვალუტის მონეტისა და ბანკნოტების დამზადებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; ამასთან, მონეტების და ბანკნოტების მიმოქცევაში გაშვება არის ფინანსური ოპერაცია, რომელიც არ არის დაკავშირებული არც შემოსავლებთან და არც ხარჯებთან; „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებების ხარჯებს, გარდა „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის სხვა მუხლების ფარგლებში გაწეული გადასახდელებისა; ასევე მოიცავს ძალოვანი სტრუქტურებისა და სპეცსამსახურების გადასახდელებს, რომლებიც მოქმედი კანონმდებლობით მიეკუთვნება სახელმწიფო საიდუმლოებას; საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეულ სხვა დანარჩენ ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება „საქონლისა და მომსახურების“ (22) დანარჩენ მუხლებში.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2016 წლის 15 აპრილის ბრძანება №78 - ვებგვერდი, 18.04.2016წ.

ძირითადი კაპიტალის მოხმარება (23) *

ძირითადი კაპიტალის მოხმარება წარმოადგენს საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში, ფიზიკური ცვეთის, მორალური ცვეთისა და ჩვეულებრივი შემთხვევითი დაზიანების შედეგად, სახელმწიფო ერთეულის მფლობელობაში არსებული და მის მიერ გამოყენებული ძირითადი აქტივების ღირებულების შემცირებას. მისი ღირებულებითი შეფასება ხორციელდება მოცემული პერიოდის საშუალო ფასებით. ძირითადი კაპიტალის მოხმარება პერსპექტიულ მაჩვენებელს წარმოადგენს და იგი შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს სახელმწიფოს ფინანსურ ჩანაწერებში ასახული ცვეთის (ამორტიზაციის) სიდიდისაგან, რომელიც ჩვეულებრივ ძირითადი აქტივების საწყისი ღირებულების გამოყენებით დაანგარიშდება.

* შენიშვნა: აღნიშნული მუხლი მოქმედებს მხოლოდ დარიცხვის მეთოდის დროს

პროცენტი (24)

პროცენტი წარმოადგენს გადასახდელს, რომელიც გამომდინარეობს ფინანსური მოთხოვნების გარკვეული სახეებიდან, კერძოდ, დეპოზიტებიდან, ფასიანი ქაღალდებიდან (გარდა აქციებისა), სესხებიდან და კრედიტორული დავალიანებიდან. სასესხო ვალდებულებები წარმოიქმნება მაშინ, როდესაც ერთი ერთეული (დებიტორი) სესხს იღებს მეორე ერთეულისაგან (კრედიტორისაგან). პროცენტი წარმოადგენს გადასახდელს, რომელსაც უხდის დებიტორი კრედიტორს, კრედიტორის მიერ უზრუნველყოფილი ეკონომიკური ღირებულების გამოყენებისათვის.

თუ სახელმწიფო ერთეული მოქმედებს როგორც გარანტორი (შემდგომში – გარანტორი) სხვა ერთეულების სესხებსა და სხვა საპროცენტო ვალდებულებებზე და იგი ახორციელებს საპროცენტო გადახდებს, აღნიშნული გადახდები არ უნდა კლასიფიცირდეს როგორც პროცენტები, გარანტორის მიერ ვალდებულების აღიარებამდე. თუ გარანტორი არ აღიარებს ვალდებულებას, შესაძლებელია ორი სახის ოპერაცია:

- თუ გარანტორი არ მიიღებს მეორე მხარის (სესხის მიმღების) ფინანსურ ვალდებულებას, ან მოსალოდნელია, რომ ეს ვალდებულება მეორე მხარის მიერ შემდგომში რეალურად არ იქნება დაფარული, ეს ოპერაცია უნდა აისახოს:

- „სუბსიდიების“ (25) მუხლში, თუკი მეორე მხარე საწარმო ან ორგანიზაციაა;
- „გრანტების“ (26) მუხლში, თუკი მეორე მხარე სხვა სახელმწიფო ერთეულია;
- „სხვა ხარჯების“ (28) მუხლში, თუკი მეორე მხარე საოჯახო მეურნეობაა, ან ასეთი მეურნეობის მომსახურე არამომგებიანი ორგანიზაცია.

- თუ გარანტორი მიიღებს მეორე მხარის (სესხის მიმღების) ფინანსურ ვალდებულებას და იგი მეორე მხარის მიერ შემდგომში რეალურად იქნება დაფარული, აღნიშნული ოპერაცია აღირიცხება ფინანსური აქტივების (32) მუხლში.

სუბსიდიები (25)

სუბსიდიები წარმოადგენს საწარმოებსა და ორგანიზაციებზე სახელმწიფო ერთეულის მიერ მიმდინარე მიზნებისათვის უსასყიდლოდ, დაუბრუნებლად გაცემულ ტრანსფერს. ამ მუხლში არ აღირიცხება იმ საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისათვის/არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირებისათვის გადასაცემი თანხები, რომელიც შემდგომ გამოიყენება მოსწავლეთა ვაუჩერული სისტემის დასაფინანსებლად, სტუდენტთა გრანტებისა და სტიპენდიების გასაცემად.

ამ მუხლით აღირიცხება საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებზე/არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირებზე და სხვა სახელმწიფო არაფინანსურ საწარმოებზე მიმდინარე და საოპერაციო ხარჯების დასაფინანსებლად გადაცემული თანხები. საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისათვის/არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირებისათვის გადაცემული კაპიტალური ტრანსფერი, რომელიც ზრდის აღნიშნული იურიდიული პირის აქტივებს, აღირიცხება არაფინანსურ აქტივებში, ხოლო თუ კაპიტალური ტრანსფერი არ ზრდის მის აქტივებს, მაშინ სხვადასხვა კაპიტალურ ხარჯებში (2822). საწარმოებზე გადაცემული კაპიტალური ტრანსფერი აღირიცხება სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯების (2822) მუხლში. უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში გასაცემი სახსრები აგრეთვე აღირიცხება სუბსიდიის მუხლში, გარდა „სხვა ხარჯებში“, „არაფინანსურ აქტივებსა“ და

„ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებში“ ასახული სახსრებისა. ამასთან, საჯარო სამართლის იურიდიული პირისათვის/არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირისათვის მიმდინარე და საოპერაციო მიზნებისათვის გადასაცემი სახსრები ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით შესაძლებელია გადანაწილდეს შესაბამის მუხლებში.

სუბსიდია შეიძლება გაიცეს გაწეული ხარჯების კომპენსაციისათვის, წარმოების დონესა და პროდუქციის სარეალიზაციო ფასზე ზემოქმედებისათვის. ამასთან, სუბსიდია ასევე ითვალისწინებს საწარმოების სახელით განხორციელებულ საპროცენტო გადახდებს. საწარმოებისათვის სესხად გაცემული სახსრები აღირიცხება როგორც ფინანსური აქტივები და არა როგორც სუბსიდია.

სუბსიდიების გადახდა ხდება მხოლოდ მწარმოებლებისათვის და არა საბოლოო მომხმარებლებისათვის. სუბსიდიები წარმოადგენს მხოლოდ მიმდინარე და არა კაპიტალურ ტრანსფერებს. სახელმწიფო ერთეულების მიერ საოჯახო მეურნეობებისათვის ან მათი მომსახურე არაკომერციული ორგანიზაციებისათვის გაწეული ტრანსფერები, მათი დანიშნულების მიხედვით კლასიფიცირდება როგორც „სოციალური უზრუნველყოფა“ (27) ან „სხვადასხვა ხარჯები“ (282). სხვა სახელმწიფო ერთეულებისათვის გადაცემული ტრანსფერების უმრავლესობა კლასიფიცირდება როგორც სხვადასხვა ხარჯები (282).

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

გრანტები (26) *

* შენიშვნა: ამ კლასიფიკაციის მიზნებისთვის გრანტის შინაარსი არ ემთხვევა „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ განმარტებას და ხარჯების კლასიფიკაციაში გამოყენებული ტერმინი „გრანტი“ გამოიყენება მხოლოდ ამ კლასიფიკაციის მიზნებისათვის.

გრანტები წარმოადგენს მიმდინარე ან კაპიტალური დანიშნულების ტრანსფერებს ერთი სახელმწიფო ერთეულიდან სხვა სახელმწიფო ერთეულზე, საერთაშორისო ორგანიზაციაზე ან სხვა ქვეყნის მთავრობაზე. გრანტი კლასიფიცირდება გრანტის მიმღები ერთეულის ტიპის მიხედვით. სხვა სახელმწიფო ერთეულზე გადასაცემი გრანტების მუხლით აღირიცხება ტერიტორიული ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერი. ამასთან, მიზნობრივი და სპეციალური ტრანსფერი შეიძლება აღირიცხულ იქნეს როგორც მიმდინარე გრანტების, ასევე კაპიტალური გრანტების მუხლში, ხოლო გათანაბრებითი ტრანსფერი მხოლოდ მიმდინარე გრანტების მუხლში, თუმცა აღნიშნულიდან შესაძლებელია კაპიტალური დანიშნულების ხარჯების გაწევაც. კაპიტალური ტრანსფერი აღირიცხება კაპიტალური ტრანსფერის მუხლში. ამასთან, ერთი სახელმწიფო ერთეულიდან სხვა სახელმწიფო ერთეულზე სესხის სახით გადაცემული ტრანსფერი აღირიცხება როგორც ფინანსური აქტივები და არა როგორც გრანტები.

მიმდინარე დანიშნულებით გაცემულ გრანტებს განეკუთვნება ის გრანტები, რომლებიც გამოყოფილია მიმდინარე ხარჯების დასაფარად და არ არის დაკავშირებული გრანტის მიმღების მიერ აქტივის შექმნასთან. კაპიტალური დანიშნულებით გრანტების გაცემა ითვალისწინებს გრანტის მიმღების მიერ აქტივების შექმნას და შესაძლოა ფულადი სახსრების ტრანსფერსაც მოიცავდეს, რომელიც გრანტის მიმღებმა შეიძლება გამოიყენოს, ან მოეთხოვებოდეს, რომ გამოიყენოს აქტივისა თუ აქტივების შესაძენად (მატერიალური მარაგების გარდა), აქტივის ტრანსფერს (მატერიალური მარაგებისა და ფულადი სახსრების გარდა), დებიტორსა და კრედიტორს შორის მიღწეული ორმხრივი შეთანხმების საფუძველზე ვალდებულების გაუქმებას, ან სხვა ერთეულის ვალის აღიარებას. თუკი გრანტის მახასიათებელთან მიმართებაში არსებობს გარკვეული ეჭვი, მაშინ იგი უნდა კლასიფიცირდეს, როგორც მიმდინარე გრანტი.

ნაერთი სტატისტიკის შედგენისას (სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი, საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი, ავტონომიური რესპუბლიკის ნაერთი ბიუჯეტი, ცენტრალური ბიუჯეტი, ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტი, ერთიანი ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტი და ავტონომიური რესპუბლიკის ერთიანი ბიუჯეტი) სხვა სახელმწიფო ერთეულისათვის გადაცემული გრანტები ექვემდებარება კონსოლიდაციას (გაბათილებას), ანგარიშის შედგენაში მონაწილე სახელმწიფო ერთეულების გათვალისწინებით, რის გამოც ნაერთ ანგარიშში დარჩება მხოლოდ სხვა ქვეყნის მთავრობებიდან და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

სოციალური უზრუნველყოფა (27)

სოციალური უზრუნველყოფა არის ტრანსფერი ფულადი ან სასაქონლო ფორმით, რომელიც ხორციელდება მთელი მოსახლეობის ან მისი გარკვეული ნაწილის სოციალური რისკებისგან დაცვის მიზნით.

სოციალური უზრუნველყოფის მუხლი მოიცავს:

სოციალურ დაზღვევას (271)*, რომელიც გულისხმობს სოციალური დახმარებების (272) კატეგორიაში გათვალისწინებულ იმ სოციალურ ტრანსფერებს, რომლებიც შეიძლება განხორციელდეს სადაზღვევო სქემაში მონაწილეობით.

* შენიშვნა: აღნიშნული გამოიყენება მხოლოდ სადაზღვევო სქემის არსებობისას.

სოციალურ დახმარებას (272), რომელშიც შედის: სახელმწიფო პენსიები, სახელმწიფო კომპენსაციები და სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდიები, ინვალიდთა პენსიები, დახმარება უმუშევრობის დროს, ლტოლვილთა და დევნილთა შემწეობები; ძალადობის მსხვერპლთა და დაზარალებულთა კომპენსაცია, უმწეო მდგომარეობაში მყოფი საოჯახო მეურნეობების სოციალური დახმარებები, სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი მოსახლეობის დახმარებები; მონეტიზაციის პროგრამით გათვალისწინებული დახმარებები, დახმარება ორსულობის, მშობიარობის და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო, ჯანმრთელობის დაცვაზე გაწეული ხარჯები (გარდა სამედიცინო დაწესებულებების რეაბილიტაციაზე გაწეული და „საქონლისა და მომსახურების“ (22) მუხლით გათვალისწინებული სამედიცინო ხარჯებისა) და სხვა.

დამქირავებლის მიერ გაწეული სოციალური დახმარება (273), რომელშიც შედის: სამსახურიდან დათხოვნის კომპენსაციები, სრული ან ნაწილობრივი ოდენობის ხელფასი, რაც გადახდილი იყო მოსამსახურის ავადმყოფობისა და შემთხვევითი დაზიანების გამო სამსახურში არყოფნის დროს, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მოსამსახურის დაღუპვის ან დასახიჩრების შემთხვევაში გასაცემი თანხები, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, ასევე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო სახელმწიფოს მიერ გაცემული სოციალური დახმარების ზევით გაცემული სოციალური დახმარება (კომპენსაცია) და სხვა. აგრეთვე, სოციალური დახმარებების (272) კატეგორიაში გათვალისწინებული ის სოციალური ტრანსფერები, რომლებიც შეიძლება გადახდილ იქნეს დამქირავებლის მიერ.

ამასთან, იმ შემთხვევაში, თუ სოციალური ტრანსფერის მიმღებს წარმოადგენს დასაქმებული, რომელიც თავისი შემოსავლიდან ახორციელებს შენატანებს (სოციალური გადასახადის სახით) და, შესაბამისად, ავტომატურად ხდება სადაზღვევო სქემის მონაწილე, მაშინ აღნიშნული ტრანსფერი წარმოადგენს სოციალურ დაზღვევას. ხოლო ყველა ის სოციალური ტრანსფერი, რომელიც

სადაზღვევო სქემაში მონაწილეობის გარეშე გაიცემა ბენეფიციარებზე, განიხილება როგორც სოციალური დახმარება.

სხვა ხარჯები (28)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს:

ქონებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარდა პროცენტისა (281), რომელიც თავის მხრივ 4 ძირითად ჯგუფად იყოფა: დივიდენდები, კვაზი-კორპორაციების შემოსავლიდან ამოღებული თანხები, ქონებასთან დაკავშირებული ხარჯები, რომლებიც სადაზღვევო პოლისის მფლობელებზე ვრცელდება და რენტა. ამასთან, ქონებასთან დაკავშირებული ხარჯი წარმოადგენს სახელმწიფო ერთეულის მიერ არაწარმოებული აქტივის გამოყენებისათვის აქტივების მფლობელისათვის გადასახდელ თანხას და იგი არ მოიცავს ქონებასთან დაკავშირებული ხარჯის ერთ-ერთ სახეობას – პროცენტს. ვინაიდან იგი ცალკე მუხლად არის კლასიფიცირებული (იხ. *პროცენტი (24)*).

სხვადასხვა ხარჯებს (282), რომელიც გულისხმობს სხვადასხვა მიზნით განხორციელებული ტრანსფერების რამდენიმე სახეს და აგრეთვე იმ ხარჯვით ოპერაციებს, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული. ამასთან, უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში გაწეულ მიმდინარე ხარჯებს, იმ შემთხვევაში, თუ პროექტის განმახორციელებელი არ არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი.

282 სხვადასხვა ხარჯები თავის მხრივ იყოფა:

2821 სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯებად;

2822 სხვადასხვა კაპიტალურ ხარჯებად.

სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯები მოიცავს (2821):

სასამართლოებისა და სხვა კვაზი-სასამართლო ორგანოების გადაწყვეტილებით დაკისრებულ სააღსრულებო ხარჯს (28211), რაც გულისხმობს სასამართლოებისა და სხვა კვაზი-სასამართლო (არბიტრაჟი და სხვა) ორგანოების გადაწყვეტილებებით დაკისრებულ თანხებს, იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო გადაწყვეტილების ძალაში შესვლა და აღნიშნული თანხების დაფარვა ხორციელდება მიმდინარე პერიოდში (ერთი და იმავე საანგარიშო წელს), ხოლო აღნიშნული გადასახდელები აღირიცხება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციაში, თუ სასამართლო გადაწყვეტილების ძალაში შესვლა და მისი აღსრულება ხდება სხვადასხვა წლებში. იმ შემთხვევაში, როდესაც სასამართლოს გადაწყვეტილება ეხება იმ გადასახდელებს, რომლებიც ორგანიზაციის მიერ აღრიცხულია ბალანსში, მათი დაფარვა აღირიცხება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციაში;

შენობა-ნაგებობების დაზღვევის ხარჯს (28212);

დანადგარების დაზღვევის ხარჯს (28213);

სატრანსპორტო საშუალებების დაზღვევის ხარჯს (28214);

პერსონალის დაზღვევის ხარჯს (28215);

დაზღვევის სხვა ხარჯებს (28216);

მოსწავლეთა ვაუჩერების ხარჯს (28217);

სახელმწიფო სასწავლო გრანტების ხარჯს (28218);

სახელმწიფო სასწავლო სტიპენდიების ხარჯს (28219);

პრეზიდენტის სახელობის გრანტების ხარჯს (282110);

პრეზიდენტის სახელობის სტიპენდიების ხარჯს (282111);
პრეზიდენტის სახელობის სამეცნიერო გრანტების ხარჯს (282112);
სხვა სახელობის სტიპენდიებისა და გრანტების ხარჯს (282113);
სტიქიური უბედურებების შედეგად მიყენებული ზიანის ხარჯს (282114);

გადასახადებს (გარდა საშემომოსავლო და საქონლის ღირებულებაში აღრიცხული დღგ-ის), რაც გულისხმობს კანონმდებლობით დადგენილ ყველა სახის გადასახადებს, საურავებს, ჯარიმებს, მოსაკრებლებს, საკომისიოებსა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა გადასახდელებს, გარდა საშემოსავლო გადასახადის და საქონლის ღირებულებაში აღრიცხული დამატებული ღირებულების გადასახადისა (282115);

მოსაკრებლებს (282116);

საკომისიოებს (282117);

სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯების სხვა დანარჩენ მიმდინარე ხარჯს (282118), რაც გულისხმობს: სახელმწიფო ერთეულების მიზეზით ფიზიკური პირების ტრავმირებისა თუ ქონებრივი ზარალის ასანაზღაურებლად, აგრეთვე დაღუპვის შემთხვევაში გადახდილ კომპენსაციებს. ასეთი გადახდები შეიძლება იყოს სავალდებულო სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე ან ნებაყოფილობითი სასამართლოს გარეთ მიღწეული შეთანხმების საფუძველზე. სწავლის საფასურს; ობოლ და მშობელთა მზრუნველობამოკლებულ მოსწავლეთა/სტუდენტთა სწავლის საფასურს; სტიქიური უბედურებების შედეგად მიღებული ტრავმების კომპენსირების მიზნით განხორციელებულ გადახდებს; საბაზრო წესით მწარმოებლებიდან საქონლისა და მომსახურების შესყიდვას, რომელიც პირდაპირ საოჯახო მეურნეობებზე გადანაწილდება საბოლოო მოხმარებისათვის, გარდა სოციალური დახმარებებისა; სახელმწიფო ჯილდოებზე დაწესებულ ფულად პრემიებს, შესაბამისი სამართლებრივი აქტით განსაზღვრულ სხვა სახის ჯილდოებზე დაწესებულს ფულად პრემიებს; უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციოს პროექტების ფარგლებში მიმდინარე დანიშნულებით გასაცემ სახსრებს იმ შემთხვევაში, თუ პროექტის განმახორციელებელი არ არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი და სხვა არაკლასიფიცირებულ ხარჯებს.

სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯები (2822) მოიცავს: საოჯახო მეურნეობებზე გაცემულ ფულადი/სასაქონლო ფორმის კაპიტალურ ტრანსფერს, საოჯახო მეურნეობებზე ან მათ მომსახურე საბაზრო საწარმოებზე გაცემული ფულადი/სასაქონლო ფორმის კაპიტალურ ტრანსფერს, არამომგებიანი დაწესებულებებისთვის გაცემულ ფულადი/სასაქონლო ფორმის კაპიტალურ ტრანსფერს, საწარმოების მიერ კაპიტალის ფორმირების მიზნით სახელმწიფო ერთეულის მიერ განხორციელებულ გადახდებს, საწარმოებისა და ორგანიზაციების არაფინანსური აქტივების დაზიანების კომპენსაციის ხარჯს და სხვადასხვა არაკლასიფიცირებულ კაპიტალურ ხარჯებს.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

თავი V

არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაცია

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაცია წარმოადგენს არაფინანსური აქტივების შეძენისა და გასვლის ოპერაციების და არაფინანსური აქტივების დაჯგუფებას სახეების მიხედვით.

ცხრილში მოცემულია არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციის მუხლები:

კოდები					აქტივების კოდები					დასახელება
31					61					არაფინანსური აქტივები
31	1				61	1				ძირითადი აქტივები
31	1	1			61	1	1			შენობა-ნაგებობები
31	1	1	1		61	1	1	1		საცხოვრებელი შენობები
31	1	1	2		61	1	1	2		არასაცხოვრებელი შენობები
31	1	1	3		61	1	1	3		საგზაო მაგისტრალები
31	1	1	4		61	1	1	4		ქუჩები
31	1	1	5		61	1	1	5		გზები
31	1	1	6		61	1	1	6		ხიდები
31	1	1	7		61	1	1	7		გვირაბები
31	1	1	8		61	1	1	8		საკანალიზაციო და წყლის მომარაგების სისტემები
31	1	1	9		61	1	1	9		ელექტროგადამცემი ხაზები
31	1	1	10		61	1	1	10		მილსადენები
31	1	1	11		61	1	1	11		სხვა შენობა-ნაგებობები
31	1	2			61	1	2			მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი
31	1	2	1		61	1	2	1		სატრანსპორტო საშუალებები
31	1	2	1	1	61	1	2	1	1	სატვირთო ავტომობილი
31	1	2	1	2	61	1	2	1	2	მალალი გამავლობის მსუბუქი ავტომობილი
31	1	2	1	3	61	1	2	1	3	მსუბუქი ავტომობილი
31	1	2	1	4	61	1	2	1	4	ტრაქტორები, კომბაინები და სხვა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა
31	1	2	1	5	61	1	2	1	5	ბულდოზერები და სხვა დანარჩენი სპეციალური ტექნიკა
31	1	2	1	6	61	1	2	1	6	სხვა სატრანსპორტო საშუალებები
31	1	2	2		61	1	2	2		სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი
31	1	2	2	1	61	1	2	2	1	ტელევიზორი
31	1	2	2	2	61	1	2	2	2	მაცივარი
31	1	2	2	3	61	1	2	2	3	კომპიუტერი
31	1	2	2	4	61	1	2	2	4	მობილური ტელეფონი
31	1	2	2	5	61	1	2	2	5	პრინტერი, სკანერი, ასლგადამღები
31	1	2	2	6	61	1	2	2	6	უწყვეტი კვების წყარო
31	1	2	2	7	61	1	2	2	7	ხმის ჩამწერი აპარატურა
31	1	2	2	8	61	1	2	2	8	ფოტოაპარატი
31	1	2	2	9	61	1	2	2	9	ვიდეო-აუდიო აპარატურა
31	1	2	2	10	61	1	2	2	10	ტელეფონის, ფაქსის აპარატი
31	1	2	2	11	61	1	2	2	11	მუსიკალური ინსტრუმენტი
31	1	2	2	12	61	1	2	2	12	სამედიცინო აპარატურა და ხელსაწყოები
31	1	2	2	13	61	1	2	2	13	ოპტიკური ხელსაწყო
31	1	2	2	14	61	1	2	2	14	ავეჯი
31	1	2	2	15	61	1	2	2	15	რბილი ავეჯი

კოდები					აქტივების კოდები					დასახელება
31	1	2	2	16	61	1	2	2	16	მაჯის და სხვა ტიპის საათი
31	1	2	2	17	61	1	2	2	17	სპორტული საქონელი
31	1	2	2	18	61	1	2	2	18	ნახატი, ქანდაკება, ხელოვნების სხვა ნიმუშები, ანტიკვარიატი და ძვირადღირებული კოლექციები
31	1	2	2	19	61	1	2	2	19	კოსტიუმები
31	1	2	2	20	61	1	2	2	20	სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული
31	1	3			61	1	3			სხვა ძირითადი აქტივები
31	1	3	1		61	1	3	1		კულტივირებული აქტივები
31	1	3	2		61	1	3	2		არამატერიალური ძირითადი აქტივები
31	1	3	2	1	61	1	3	2	1	ლიცენზიები
31	1	3	2	2	61	1	3	2	2	სხვა არამატერიალური ძირითადი აქტივები
31	2				61	2				მატერიალური მარაგები
31	2	1			61	2	1			სტრატეგიული მარაგები
31	2	2			61	2	2			სხვა მატერიალური მარაგები
31	2	2	1		61	2	2	1		ნედლეული და მასალები
31	2	2	2		61	2	2	2		დაუმთავრებელი წარმოება
31	2	2	3		61	2	2	3		მზა პროდუქცია
31	2	2	4		61	2	2	4		შემდგომი რეალიზაციისათვის შექმნილი საქონელი
31	3				61	3				ფასეულობები
31	4				61	4				არაწარმოებული აქტივები
31	4	1			61	4	1			მიწა
31	4	2			61	4	2			წიაღისეული
31	4	3			61	4	3			სხვა ბუნებრივი აქტივები
31	4	3	1		61	4	3	1		რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია
31	4	3	2		61	4	3	2		სხვა დანარჩენი ბუნებრივი აქტივები
31	4	4			61	4	4			არაწარმოებული არამატერიალური აქტივები

**არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციის
მეთოდური განმარტებები**

არაფინანსური აქტივები (31)

წინამდებარე კლასიფიკაციის მიხედვით არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაცია იყოფა 4 ძირითად ჯგუფად, კერძოდ: ძირითადი აქტივები (311); მატერიალური მარაგები (312); ფასეულობები (313); არაწარმოებული აქტივები (314).

შენიშვნა: აქტივების შეძენა მოიცავს ამ აქტივების შექმნასთან დაკავშირებულ ყველა სახის ხარჯს, როგორცაა: ტრანსპორტირების ხარჯები, შემფასებელთა, აუქციონერთა და დილერების მომსახურებისათვის გაწეული ხარჯები, ასევე პროექტის მომზადების/პროექტირების ხარჯებს, აქტივის შექმნასთან დაკავშირებული მონტაჟის და დემონტაჟის ხარჯები და სხვა. ხოლო

აქტივების გასვლის შემთხვევაში, საკუთრების გადაცემასთან დაკავშირებული ხარჯები აღირიცხება „საქონლისა და მომსახურების“ მუხლში.

I. ძირითადი აქტივები (311)

ძირითადი აქტივები არის წარმოებული აქტივები, რომლებიც ერთ წელზე მეტი დროის განმავლობაში მრავალჯერადად ან განუწყვეტლივ გამოიყენება წარმოების ან მომსახურების პროცესში და რომელთა ღირებულებაც შეადგენს 500 ლარს და მეტს. ისეთი საგნები, რომლებსაც ხანგრძლივი სასიცოცხლო ციკლი გააჩნიათ, მაგრამ განკუთვნილი არ არიან მრავალჯერადი გამოყენებისათვის, არ შეიძლება კლასიფიცირდებოდეს, როგორც ძირითადი აქტივები (მაგალითად საწვავად გამოყენებადი ნახშირი).

არსებული აქტივების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება, რაც ზრდის მათ საწარმოო სიმძლავრეს, ახანგრძლივებს სასიცოცხლო ციკლს ან ორივეს ერთად, წარმოადგენს კაპიტალურ შეკეთებას და აღირიცხება, როგორც ძირითადი აქტივების შეძენა. კაპიტალურ შეკეთებაში იგულისხმება აქტივის განახლება, რეკონსტრუქცია და გაფართოება, რომელიც წარმოადგენს გაანალიზებულ საინვესტიციო გადაწყვეტილებას და იგი ზრდის აქტივის საექსპლუატაციო თვისებებს, სიმძლავრეს ან ახანგრძლივებს აქტივის წინასწარ განსაზღვრულ სასარგებლო მომსახურების პერიოდს. ამასთან, ძირითადი აქტივების სამუშაო მდგომარეობაში შენახვისა და მიმდინარე შეკეთების ხარჯები, რაც გავლენას არ ახდენს მათ საწარმოო სიმძლავრესა და სასიცოცხლო ციკლზე, აღირიცხება როგორც „საქონელი და მომსახურება“ (22).

პოლიციისა და შინაგანი უსაფრთხოების სამსახურების მიერ იარაღისა (მაგალითად, რაკეტები, ჭურვები) და ამ იარაღის ამოქმედებისათვის საჭირო ტექნიკური აღჭურვილობის (მაგალითად, რაკეტის გასაშვები საშუალება, საბრძოლო გემები, წყალქვეშა ნავები, ტანკები, თვითმფრინავები), აგრეთვე, შეიარაღებული სატრანსპორტო საშუალების შეძენა განიხილება ძირითად აქტივებად. ამასთან, სამხედრო უწყებების მიერ მსგავსი სახის აღჭურვილობების შეძენა აღირიცხება „საქონლისა და მომსახურების“ (22) მუხლში. აგრეთვე, უნდა აღინიშნოს, რომ ისეთი საშუალებების შეძენა, რომელიც გამოსადეგია როგორც სამხედრო, ასევე სამოქალაქო მიზნებისთვის (მაგალითად, სამხედრო აეროდრომი, ნავსადგური, საავადმყოფოები, საოფისე ინვენტარი) განიხილება როგორც ძირითადი აქტივების შეძენა. ამასთან, უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში კაპიტალური დანიშნულებით გაცემული სახსრები, რომელიც გამოიყენება როგორც პროექტის განმახორციელებლის, აგრეთვე სახელმწიფოს (გამონაკლისს წარმოადგენს სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულზე გადასაცემად შეძენილი არაფინანსური აქტივები) არაფინანსური აქტივების შესაქმნელად, აღირიცხება არაფინანსურ აქტივებში.

ძირითადი აქტივები მოიცავს:

შენობა-ნაგებობებს (311);

მანქანა-დანადგარებსა და ინვენტარს (3112);

სხვა ძირითად აქტივებს (3113).

შენობა-ნაგებობები (3111)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს შენობა-ნაგებობების, მათ შორის, ახლად აშენებული შენობა-ნაგებობების ღირებულებას, ასევე შენობა-ნაგებობების ასაშენებლად შემოგარენის დასუფთავებისა

და მომზადების ხარჯებს. აგრეთვე, ყველა მოწყობილობის, აპარატურისა და ხელსაწყოების ხარჯებს, რომლებიც ამ შენობა-ნაგებობის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენენ.

ამასთან, შენობა-ნაგებობები მოიცავს სამხედრო მოსამსახურეებისათვის ან/და სამხედრო მიზნებისათვის შექმნილ/აშენებულ შენობა-ნაგებობებს, თუ ისინი სამოქალაქო შენობა-ნაგებობების მსგავსია და მათი გამოყენება იმავე წესითაა შესაძლებელი.

შენობა-ნაგებობები თავის მხრივ მოიცავს:

საცხოვრებელი შენობებს (31111)

საცხოვრებელ შენობებს მიეკუთვნება ის შენობები, რომლებიც მთლიანად ან უმთავრესად საცხოვრებელი მიზნებისათვის გამოიყენება (ავტოფარეხებსა და საცხოვრებელთან დაკავშირებული სხვა ნაგებობების ჩათვლით). ამავე კატეგორიაში შედის მცურავი სახლები, ბარჟები, საცხოვრებელი ფურგონები და ავტომისაბმელები, რომლებიც ძირითად საცხოვრებელ ადგილად გამოიყენება.

არასაცხოვრებელი შენობებს (31112)

არასაცხოვრებელ შენობებს მიეკუთვნება ყველა შენობა, გარდა საცხოვრებელი შენობებისა. შენობების მოცემულ კატეგორიაში გაერთიანებული შენობების მაგალითს წარმოადგენს საოფისე, ადმინისტრაციული შენობები, სკოლები, საავადმყოფოები, საზოგადოებრივი გართობის შენობები, საწყობები, საწარმოო შენობები, სავაჭრო შენობები, სასტუმროები და რესტორნები.

საგზაო მაგისტრალებს (31113);

ქუჩებს (31114);

გზებს (31115);

ხიდებს (31116);

გვირაბებს (31117);

საკანალიზაციო და წყლის მომარაგების სისტემებს (31118);

ელექტრო გადაამცემ ხაზებს (31119);

მილსადენებს (311110)

სხვა შენობა-ნაგებობებს (311111)

ეს მუხლი მოიცავს ყველა იმ ნაგებობას, რომელიც არ განეკუთვნება შენობა-ნაგებობის ზემოაღნიშნულ კატეგორიებს, კერძოდ:

- რკინიგზა, მეტრო, აეროდრომის ასაფრენი ბილიკები,
- ნავსადგურები, დამბა და სხვა ჰიდროტექნიკური ნაგებობები;
- შახტები და წიაღისეულის მოპოვებასთან დაკავშირებული სხვა ნაგებობები;
- საკომუნიკაციო საშუალებები;
- სკორტული დარბაზები/მოედნები და სხვა დასასვენებელი ნაგებობები;
- და სხვა შენობა-ნაგებობები.

მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი (3112)

შენიშვნა*: მანქანა-დანადგარები, რომლებიც შეადგენენ შენობების და სხვა ნაგებობის განუყოფელ ნაწილს, შედიან ამ შენობების ან ნაგებობის ღირებულებაში და არ მიეკუთვნებიან მანქანა-დანადგარების კატეგორიას.

შენიშვნა**: ისეთი მცირეფასიანი და ხანგრძლივი მოხმარების საგნების შემენა, რომელთა შემენა ხორციელდება რეგულარულად და სტაბილური მოცულობით, არ ითვლება ძირითად აქტივებად.

მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი (3112) მოიცავს:

სატრანსპორტო საშუალებებს (31121)

სხვა მანქანა-დანადგარებსა და ინვენტარს (31122)

სატრანსპორტო საშუალებები (31121)

აღნიშნულ კატეგორიაში აღირიცხება ყველა სახის მიმოსვლის საშუალება, რომელიც განკუთვნილია ხალხის გადასაყვანად, ტვირთის გადასაზიდად, ასევე სპეციალური ტექნიკა, რომელიც გამოიყენება სოფლის მეურნეობაში, მშენებლობაში და ა.შ. და იგი მოიცავს:

სატვირთო ავტომობილებს (311211)

მაღალი გამავლობის მსუბუქ ავტომობილებს (311212)

მსუბუქ ავტომობილებს (311213)

ტრაქტორებს, კომბაინებს და სხვა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკას (31214)

ბულდოზერებს და სხვა დანარჩენ სპეციალურ ტექნიკას (31215)

სხვა სატრანსპორტო საშუალებებს (31216). აღნიშნულ კატეგორიაში აღირიცხება ყველა სხვა სატრანსპორტო საშუალება, რომელსაც არ მოიცავს ზემოაღნიშნული მუხლები, კერძოდ: რკინიგზის, წყლის, საჰაერო და საავტომობილო ტრანსპორტის მოძრავი შემადგენლობა, მათ შორის, სპორტული და სპეციალური ტრანსპორტი – ელმავლები, თბომავლები, ორთქლმავლები, სასამსახურე-დამხმარე და მაშველი ნაგებობები და გემები, კატარლები, ტივტივა ნავსადგომები, სატვირთო და მსუბუქი ავტომობილები, სახანძრო მანქანები, მოტოციკლები, ველოსიპედები, ავტობუსები, თვითმფრინავები, ვერტმფრენები (შვეულმფრენები) და სხვა.

სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი (31122)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ყველა სახის მანქანა-დანადგარებსა და ინვენტარს, გარდა სატრანსპორტო საშუალებებისა. აღნიშნული მუხლი მოიცავს – საერთო და სპეციალური მოხმარების მანქანებს; საოფისე, საბუღალტრო და კომპიუტერულ მოწყობილობებს და სხვა მანქანა-დანადგარებს და ინვენტარს;

ამასთან, თუ სახელმწიფო მუზეუმებისა და სხვა მსგავსი ტიპის ორგანიზაციების მფლობელობაში არსებულ ნახატები, ქანდაკებები, კოსტიუმები, ხელოვნების სხვა ნიმუშები და ანტიკვარიატი, აგრეთვე სხვადასხვა სახის ძვირადღირებულ კოლექციები და სხვა დანარჩენი ინვენტარი არ გამოიყენება არც საბაზრო და არც არასაბაზრო წესით მომსახურების გასაწევად, ასეთ შემთხვევაში ისინი კლასიფიცირდებიან, როგორც ფასეულობები (313).

სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი (31122) მოიცავს შემდეგ კატეგორიებს:

ტელევიზორი (311221)

მაცივარი (311222)
 კომპიუტერი (311223)
 მობილური ტელეფონი (311224)
 პრინტერი, სკანერი, ასლგადამღები (311225)
 უწყვეტი კვების წყარო (311226)
 ხმის ჩამწერი აპარატურა (311227)
 ფოტოაპარატი (311228)
 ვიდეო-აუდიო აპარატურა (311229)
 ტელეფონის, ფაქსის აპარატი (3112210)
 მუსიკალური ინსტრუმენტი (3112211)
 სამედიცინო აპარატურა და ხელსაწყოები (3112212)
 ოპტიკური ხელსაწყო (3112213)
 ავეჯი (3112214)
 რბილი ავეჯი (3112215)
 მაჯის და სხვა ტიპის საათი (3112216)
 სპორტული საქონელი (3112217)
 ნახატი, ქანდაკება, ხელოვნების სხვა ნიმუშები, ანტიკვარიატი და ძვირადღირებული
 კოლექციები (3112218)
 კოსტიუმები (3112219)
 სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული (3112220).

სხვა ძირითადი აქტივები (3113)

კულტივირებული აქტივები (31131)

კულტივირებულ აქტივებს განეკუთვნება ცხოველები და მცენარეები, რომლებიც გამოიყენება მრავალჯერადად ან განუწყვეტლივ ერთ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში, სხვა საქონლისა და მომსახურების საწარმოებლად, მათ შორის, სამსახურებრივი დანიშნულების ცხოველები. კულტივირებულ აქტივებს განეკუთვნება მხოლოდ სახელმწიფო ერთეულების ზედამხედველობის, კონტროლისა და მმართველობის ქვეშ მყოფი კულტივირებული ცხოველები და მცენარეები. სხვა დანარჩენი ცხოველები და მცენარეები კლასიფიცირდება როგორც არაწარმოებული აქტივები ან საერთოდ არ განეკუთვნებიან ეკონომიკურ აქტივებს.

ამ კატეგორიაში გაერთიანებულ ცხოველებს განეკუთვნებიან: გასამრავლებელი საქონელი (თევზულისა და შინაური ფრინველების ჩათვლით); მეწველი საქონელი; საჯიშე პირუტყვი; ცხვრები ან სხვა ცხოველები, რომლებიც გამოიყენება შალის საწარმოებლად; აგრეთვე ტრანსპორტირებისათვის და დოღში გამოსაყენებელი საქონელი და სხვა.

ამ კატეგორიაში გაერთიანებულ მცენარეებს განეკუთვნებიან: ხეები, ვენახები და ბუჩქნარები, რომლებიც კულტივირდება ხილის, თხილის, ფისისა და მერქნის მოსაყვანად და სხვა.

კულტივირებული აქტივების გასვლა ითვალისწინებს ცხოველებისა და მცენარეების რეალიზაციას ან სხვა სახით მათ გასავალს, რაც მოიცავს დასაკლავად გაყიდულ ცხოველებს ან მათი მესაკუთრების მიერ დაკლულ ცხოველებს და სასიცოცხლო ციკლის გასვლამდე მოჭრილ მცენარეებს.

ამასთან, თუ აღნიშნული მცენარეები და ცხოველები ერთჯერადი გამოყენებისაა, როგორცაა წინასწარ განსაზღვრული დასაკლავი საქონელი და შეშად გამოსაყენებელი ხეები, აღნიშნული

კლასიფიცირდება, როგორც მატერიალური მარაგები (312) და არა როგორც ძირითადი აქტივები (311).

კულტივირებული აქტივების გასვლა არ მოიცავს ცხოველებისა თუ მცენარეების ეპიდემიების გავრცელებით, დაბინძურებით, გვალვით, შიმშილობითა თუ სხვა სახის სტიქიური უბედურებებით გამოწვეულ დანაკარგებს. ცხოველებისა და მცენარეების ბუნებრივი მიზეზებით გამოწვეულ დანაკარგებს, აგრეთვე ცხოველებისა და მცენარეების ხანდაზმულობის გამო მათი ღირებულების შემცირებას ძირითადი კაპიტალის მოხმარება ითვალისწინებს.

არამატერიალური ძირითადი აქტივები (31132)

ლიცენზიები (311321)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს ლიცენზიებს 10 წლის და მეტი ვადით გამოყენების უფლებით, გარდა რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზიისა (31431), რომელიც განიხილება როგორც „სხვა ბუნებრივი აქტივები“ (3143).

სხვა არამატერიალური ძირითადი აქტივები (311322)

აღნიშნული კატეგორია მოიცავს, ისეთი ტიპის ობიექტებს, რომლებიც წარმოებაში ერთ წელზე მეტი ხნით გამოიყენება და მათი მოხმარებელია მხოლოდ მათზე საკუთრების ან ლიცენზიის მქონე სუბიექტი. აღნიშნულ კატეგორიას განეკუთვნება:

სასარგებლო წიაღისეულის ძიებასთან დაკავშირებულ ხარჯები, როგორცაა: საცდელი ფაქტობრივი გაბურღვის ხარჯები, აგრეთვე ტესტირების ჩასატარებლად, კერძოდ, საჭაერო დაზვერვასა თუ ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ხარჯები;

კომპიუტერების პროგრამული უზრუნველყოფა. აღნიშნული ითვალისწინებს პროგრამებს, მათ აღწერილობებსა და დამხმარე მასალებს როგორც სისტემური, ასევე გამოყენებითი პროგრამებისთვის, რომელთა მოხმარებაც ერთ წელზე მეტი ხანგრძლივობით არის მოსალოდნელი; აღნიშნული ასევე მოიცავს ფართო მონაცემთა ბაზის შემუშავებას ან შესყიდვას;

სხვადასხვა ჟანრის გასართობი ნაწარმოებები, როგორცაა: ფილმები, ხმის ჩანაწერები, ხელნაწერები, რადიო და სატელევიზო პროგრამები, მუსიკალური ნაწარმოები, სპორტული მოვლენები, ლიტერატურისა თუ ხელოვნების ნაწარმოებები და სხვა.

ამასთან, მიუხედავად იმისა, რომ სამეცნიერო კვლევები, ბაზრის გამოკვლევები და მსგავსი ღონისძიებები შეიძლება მომავალში იყოს ეკონომიკური სარგებლის მომტანი, მათთან დაკავშირებული ხარჯები განიხილება როგორც „სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება“ (2210) და არა როგორც არამატერიალური ძირითადი აქტივები.

II. მატერიალური მარაგები (312)

მატერიალური მარაგები მოიცავს საქონელს, რომელიც ინახება შემდგომი გაყიდვის, საწარმოო პროცესში გამოყენების ან მომავალში მოხმარების მიზნით.

შენიშვნა: მატერიალური მარაგების გასვლა აისახება მაშინ, როდესაც ადგილი აქვს საქონლის გაყიდვას, წარმოებაში გამოყენებას, აგრეთვე მატერიალური მარაგების სხვა კატეგორიაში გადატანას.

სტრატეგიული მარაგები (3121)

სტრატეგიულ მარაგებს მიეკუთვნება: საქონელი, რომელიც ინახება სტრატეგიული მიზნებისათვის და საგანგებო შემთხვევებისათვის; საქონელი, რომელიც ინახება ბაზრის მარეგულირებელი ორგანოების მიერ; და საქონელი, რომელსაც აქვს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ქვეყნისათვის (მაგალითად, ხორბალი და ნავთობი).

სხვა მატერიალური მარაგები (3122)

ნედლეული და მასალები (31221)

ნედლეული და მასალები შედგება ყველა იმ ბუნებრივი რესურსისა და მასალებისგან, რომლებიც ინახება წარმოების პროცესში გამოსაყენებელი რესურსების სახით.

დაუმთავრებელი წარმოება (31222)

დაუმთავრებელ წარმოებას მიეკუთვნება პროდუქცია, რომელიც ნაწილობრივად დამუშავებული ან წარმოებული მწარმოებლის მიერ, და მათი წარმოება დასრულდება მომავალში იმავე მწარმოებლის მიერ, მაგრამ, როგორც წესი, ისინი არ ექვემდებარება გაყიდვას, მიწოდებას ან გადაცემას სხვა მხარისათვის შემდგომი დამუშავების გარეშე.

მზა პროდუქცია (31223)

მზა პროდუქცია მოიცავს საქონელს, რომელიც წარმოების პროცესის შედეგს წარმოადგენს, ჯერ კიდევ ინახება მისი მწარმოებლის მიერ და სხვა ერთეულებზე მიწოდებამდე არ ექვემდებარება შემდგომ დამუშავებას. სახელმწიფო ერთეულებს მზა პროდუქცია შეიძლება ჰქონდეთ მხოლოდ მაშინ, თუ საქონელს აწარმოებენ გასაყიდად ან სხვა ერთეულებისათვის გადასაცემად.

შემდგომი რეალიზაციისათვის შექმნილი საქონელი (31224)

ეს მუხლი მოიცავს შემდგომი გაყიდვის ან სხვა ერთეულზე გადაცემის მიზნით შექმნილ ისეთ საქონელს, რომლის ფიზიკური ფორმის მკვეთრი ცვლილებები არ ხორციელდება, რამდენადაც შესყიდვის მომენტში აღნიშნულ საქონელს უკვე გააჩნია მზა პროდუქციის სახე.

შემდგომი რეალიზაციისათვის შექმნილი საქონლის მფლობელს შეუძლია მისი ტრანსპორტირება, შენახვა, კატეგორიებად დაყოფა, სორტირება ან შეფუთვა, რათა მოახდინოს მისი რეალიზაცია საბოლოო მომხმარებლისათვის მიმზიდველ ფორმაში. ნებისმიერ სახელმწიფო ერთეულზე შეიძლება ითქვას, რომ მას გააჩნია შემდგომი რეალიზაციისათვის განკუთვნილი საქონლის მარაგი, თუ იგი ყიდის საქონელს ეკონომიკურად მნიშვნელოვან ფასებში. აღნიშნულ კატეგორიაში ასევე შედის სახელმწიფო ერთეულის მიერ სხვა ერთეულისათვის უსასყიდლოდ გადაცემის ან ეკონომიკურად უმნიშვნელო ფასით მიყიდვის მიზნით შექმნილი საქონელი.

III. ფასეულობები (313)

ფასეულობები წარმოებული საქონელია, რომლებსაც მნიშვნელოვანი ღირებულება გააჩნიათ. ისინი შექმნილია და ინახება, უპირველეს ყოვლისა, როგორც დაგროვების საშუალება და უმთავრესად არ გამოიყენება წარმოების ან მოხმარების მიზნით. მოსალოდნელია, რომ მათი რეალური ღირებულება დროთა განმავლობაში გაიზრდება, უკიდურეს შემთხვევაში, არ შემცირდება, ხოლო ხარისხი, სათანადო პირობებში შენახვისას, არ გაუარესდება.

ფასეულობებს განეკუთვნებიან:

• ძვირფასი ქვები და ლითონები, როგორცაა: ალმასი, არამონეტარული ოქრო, პლატინა, ვერცხლი და ა. შ. აღნიშნული არ არის განკუთვნილი წარმოების პროცესში მოხმარებისათვის შუალედური რესურსის სახით;

• ნახატები, ქანდაკებები და სხვა, რაც ხელოვნების ნიმუშად ან ანტიკვარიატადაა აღიარებული;

• ძვირფასი ქვებისა და ლითონებისაგან დამზადებული მაღალი ღირებულების საიუველირო ნაწარმი, კოლექციები და სხვა ფასეულობები.

სახელმწიფო ერთეულების მფლობელობაში არსებული აქტივების უმრავლესობა, რომელიც განეკუთვნება ფასეულობებს, კლასიფიცირდება, როგორც სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი (31122) ვინაიდან ისინი ძირითადად გამოფენილია მუზეუმებში და არ განეკუთვნებიან დაგროვების საშუალებებს.

შენიშვნა: ფასეულობების მიღება მოიცავს როგორც ამ აქტივის ღირებულებას, ასევე საკუთრების გადაცემასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ ხარჯს, ხოლო გასვლის შემთხვევაში, აქტივის ღირებულებაში არ უნდა აისახოს საკუთრების გადაცემასთან დაკავშირებული ხარჯები, აღნიშნული აღირიცხება „სხვა დანარჩენი საქონლისა და მომსახურების“ (2210) კატეგორიაში.

IV. არაწარმოებული აქტივები (314)

არაწარმოებულ აქტივებს განეკუთვნება ბუნებრივად წარმოქმნილი ან სამართლებრივი თუ ბუღალტრული ოპერაციით შექმნილი აქტივები, რომელთა მიმართაც შესაძლებელია საკუთრების დაცვის უზრუნველყოფა. სხვა შემთხვევაში აღნიშნული არ წარმოადგენს ეკონომიკურ აქტივებს და არ განიხილება როგორც არაფინანსური აქტივები.

მიწა (3141)

მიწა თავისთავად წარმოადგენს გრუნტს, ნიადაგის საფარით და მასთან დაკავშირებული ზედაპირული წყლებისა და მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების ჩათვლით, რომელთა მიწისგან ფიზიკური განცალკევება შეუძლებელია, შემდეგი ობიექტების გამოკლებით:

• მიწაზე ან მიწის ქვეშ აშენებული შენობა-ნაგებობები, როგორცაა: გზები, საოფისე შენობები და გვირაბები;

• კულტივირებული ვენახები, ხეხილის ბაღები და ხეების სხვა პლანტაციები, მარცვლეული კულტურები და ცხოველების გასამრავლებელი ადგილები;

• წიაღისეული რესურსები;

• არაკულტივირებული ბიოლოგიური რესურსები;

• მიწისქვეშა წყლის რესურსები.

მიწისზედა წყლები მოიცავს: წყალსაცავებს, ტბებს, მდინარეებს და სხვა შიდა წყლებს, რომელთა მიმართაც შესაძლებელია საკუთრების უფლების რეალიზება. აღნიშნული შემდგომ შესაძლებელია სუბიექტებს შორის ოპერაციების განხორციელების საფუძველი გახდეს.

მიწის მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება, რომლის განცალკევებაც მიწისაგან ფიზიკურად შეუძლებელია, შედის მიწის ღირებულებაში. ასეთი გაუმჯობესება ზრდის მიწის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მახასიათებლებს, ან მიწის პროდუქტიულობას, ან ეწინააღმდეგება მისი ხარისხის დაცემას. მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების მაგალითს წარმოადგენს ზღვის ხარჯზე მიწის ტერიტორიის ამოშრობა ყურეების ტალღასაწინააღმდეგო ჯებირებისა თუ დამბების მშენებლობით; ტყის გაკაფვა მიწის სამეწარმეო დანიშნულებით გამოყენების მიზნით; დამშრალი მიწების ირიგაცია საირიგაციო არხების მშენებლობით; ჭაობების დაშრობა, ჯებირების, ტალღის საწინააღმდეგო ჯებირებისა და სხვა სახის ბარიერების მშენებლობა წყალდიდობისა და ეროზიის თავიდან აცილების მიზნით და სხვა.

წიაღისეული (3142)

წიაღისეულს განეკუთვნება ნავთობის, ბუნებრივი გაზის, ნახშირის (ანტრაციტის, ბიტუმი და მურა ნახშირის ჩათვლით), ლითონის მადანის (შავი, ფერადი და ძვირფასი ლითონის ჩათვლით) და სასარგებლო არამადნეული წიაღისეულის (ქვისსატეხების, თიხისა და სილის კარიერების, ქიმიური ნივთიერებებისა და სასუქების საბადოების, მარილის, კვარცის, თაბაშირის, ბუნებრივი ძვირფასი ქვების, ბიტუმის, ტორფის და სხვა საბადოების ჩათვლით) დადასტურებული მარაგები. შახტების ტანი, ჭაბურღილები და სასარგებლო წიაღისეულის მოსაპოვებლად საჭირო სხვა ნაგებობები წარმოადგენენ ძირითად აქტივებებს (311).

სხვა ბუნებრივი აქტივები (3143)

რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია (31431)

რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია მოიცავს ლიცენზიებს 10 წლის და მეტი ვადით გამოყენების უფლებით.

სხვა დანარჩენი ბუნებრივი აქტივები (31432)

ამ კატეგორიას მიეკუთვნება არაკულტივირებული ბიოლოგიური რესურსები, წყლის რესურსები და ელექტრომაგნიტური სპექტრი.

არაკულტივირებული ბიოლოგიური რესურსები მოიცავს ცხოველებსა და მცენარეებს, რომლებზეც შეიძლება საკუთრების უფლების დაწესება და დაცვა, მაგრამ მათი ბუნებრივი ზრდა ან/და განახლება (რეგენერაცია), რომელიმე სახელმწიფო ერთეულის უშუალო კონტროლის, პასუხისმგებლობისა და მართვის ქვეშ არ იმყოფება. მაგალითად: ხელუხლებელი ტყეები და თევზის მარაგები, რომელთა კომერციული ექსპლუატაციაც შესაძლებელია. ამ კატეგორიას მიეკუთვნება მხოლოდ ის რესურსები, რომლებსაც ეკონომიკური ღირებულება გააჩნიათ და არ შედიან მასთან დაკავშირებული მიწის ღირებულებაში.

წყლის რესურსებს განეკუთვნება გრუნტისა და სხვა მიწისქვეშა წყლების ის რესურსები, რომლებიც საკმაოდ დეფიციტურია იმისათვის, რომ გამართლებული იყოს მათზე საკუთრების უფლების დაწესება და/ან გამოყენება. ასეთი რესურსები ეკონომიკური მიზნებისათვის გამოიყენება ან მათი გამოყენება უახლოეს მომავალშია შესაძლებელი. აგრეთვე, მათ გააჩნიათ ეკონომიკური ღირებულება, რომელიც მიწის ღირებულებაში არ შედის.

ელექტრომაგნიტური სპექტრი შედგება რადიოსიხშირების ნაკრებისაგან, რაც ხმის, მონაცემებისა და სატელევიზიო სიგნალების გადაცემისას გამოიყენება.

არაწარმოებული არამატერიალური აქტივები (3144)

არაწარმოებული არამატერიალური აქტივები მოიცავს საზოგადოებრივი მოწყობისათვის განკუთვნილ პროდუქტებს, რომლებიც ეფუძნება სამართლებრივ ან საბუღალტრო ქმედებებს. ზოგიერთი ასეთი აქტივი მფლობელს უფლებას აძლევს წარმართოს ესა თუ ის კონკრეტული სახის საქმიანობა, ან აწარმოოს კონკრეტული სახის საქონელი ან მომსახურება და, ამასთან, სხვა ერთეულებს აუკრძალოს მსგავსი საქმიანობის წარმართვა მესაკუთრის ნებართვის გარეშე. არაწარმოებული არამატერიალური აქტივები მოიცავენ დაპატენტების ობიექტებს, საიჯარო ხელშეკრულებებსა და სხვა კონტრაქტებს, აგრეთვე, შეძენილ გუდვილს.

პატენტები უზრუნველყოფენ გამოგონებების დაცვას სამართლებრივად ან სასამართლო გადაწყვეტილებებით. დასაცავი გამოგონებების მაგალითებია: ნივთიერებათა შემადგენლობები,

პროცესები, ელექტრონული და ელექტროსქემები, მოწყობილობები, ფარმაცევტული შემადგენლობანი და ხელოვნურად შექმნილი ცოცხალი ორგანიზმების ახალი სახეები.

საიჯარო ხელშეკრულებები და სხვა კონტრაქტები, რომელთა კლასიფიცირებაც ხდება ეკონომიკურ აქტივებად, მოიცავს საიჯარო ხელშეკრულებებს მიწაზე და შენობა-ნაგებობებზე; ელექტრომაგნიტური სპექტრის ან სასარგებლო წიაღისეული საბადოების გამოყენების ექსკლუზიურ უფლებებს; ხელშეკრულებებს სპორტსმენებსა და ავტორებთან; აგრეთვე, უფლებებს ჯერ კიდევ არწარმოებული მატერიალური აქტივების შექმნაზე.

შეძენილი გუდვილი ეწოდება სხვაობას მოქმედი საწარმოსათვის გადახდილ ღირებულებასა და მისი აქტივების ღირებულებას შორის, ვალდებულებების გამოკლებით. გუდვილის ღირებულება მოიცავს გრძელვადიან ეკონომიკურ სარგებელს, რომლის ცალკე აქტივად იდენტიფიცირება არ ხდება.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.

თავი VI

ხარჯებისა და არაფინანსურ აქტივებზე ოპერაციების ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

ფუნქციონალური კოდი				დასახელება
7				მთლიანი ხარჯები
7	01			საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება
7	01	1		ადმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები
7	01	1	1	ადმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა
7	01	1	2	ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა
7	01	1	3	საგარეო ურთიერთობები
7	01	2		საგარეო ეკონომიკური დახმარება
7	01	2	1	ეკონომიკური დახმარება განვითარებად და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებს
7	01	2	2	საერთაშორისო ორგანიზაციების მეშვეობით გაწეული ეკონომიკური დახმარება
7	01	3		საერთო დანიშნულების მომსახურება
7	01	3	1	საერთო საკადრო მომსახურება
7	01	3	2	საერთო დანიშნულების დაგეგმვა და სტატისტიკური მომსახურება
7	01	3	3	საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურება
7	01	4		ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევები
7	01	5		გამოყენებითი კვლევები საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში
7	01	6		ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები
7	01	7		საერთო დანიშნულების ფულადი ნაკადები მთავრობის სხვადასხვა დონეებს შორის
7	01	8		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში

7	02			თავდაცვა
7	02	1		შეიარაღებული ძალები
7	02	2		სამოქალაქო თავდაცვა
7	02	3		საგარეო სამხედრო დახმარება
7	02	4		გამოყენებითი კვლევები თავდაცვის სფეროში
7	02	5		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა თავდაცვის სფეროში
7	03			საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება
7	03	1		პოლიციის სამსახური და სახელმწიფო დაცვა
7	03	2		სახანძრო-სამაშველო სამსახური
7	03	3		სასამართლოები და პროკურატურა
7	03	4		სასჯელაღსრულების დაწესებულებები
7	03	5		გამოყენებითი კვლევები საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში
7	03	6		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საზოგადოებრივი წესრიგისა და საფრთხოების სფეროში
7	04			ეკონომიკური საქმიანობა
7	04	1		საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა
7	04	1	1	საერთო ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობა
7	04	1	2	შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საკითხები
7	04	2		სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა
7	04	2	1	სოფლის მეურნეობა
7	04	2	2	სატყეო მეურნეობა
7	04	2	3	მეთევზეობა და მონადირეობა
7	04	3		სათბობი და ენერგეტიკა
7	04	3	1	ნახშირი და სხვა სახის მყარი მინერალური საწვავი
7	04	3	2	ნავთობი და ბუნებრივი აირი
7	04	3	3	ბირთვული საწვავი
7	04	3	4	სხვა სახის საწვავი
7	04	3	5	ელექტროენერგეტიკა
7	04	3	6	არაელექტრული ენერჯია
7	04	4		სამთომომპოვებელი და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მშენებლობა
7	04	4	1	მინერალური რესურსების მოპოვება მინერალური საწვავის გარდა
7	04	4	2	გადამამუშავებელი მრეწველობა
7	04	4	3	მშენებლობა
7	04	5		ტრანსპორტი
7	04	5	1	საავტომობილო ტრანსპორტი და გზები
7	04	5	2	საზღვაო ტრანსპორტი

7	04	5	3	სარკინიგზო ტრანსპორტი
7	04	5	4	საჰაერო ტრანსპორტი
7	04	5	5	მილსადენები და სხვა სახის სატრანსპორტო საშუალებები
7	04	6		კავშირგაბმულობა
7	04	7		ეკონომიკის სხვა დარგები
7	04	7	1	ვაჭრობა, მარაგების შექმნა, შენახვა და დასაწყობება
7	04	7	2	სასტუმროები და რესტორნები
7	04	7	3	ტურიზმი
7	04	7	4	მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტები
7	04	8		გამოყენებითი კვლევები ეკონომიკური საქმიანობის სფეროში
7	04	8	1	გამოყენებითი კვლევები საერთო ეკონომიკურ, კომერციულ და შრომით რესურსებთან დაკავშირებულ საქმიანობაში
7	04	8	2	გამოყენებითი კვლევები სოფლის მეურნეობაში, სატყეო მეურნეობაში, მეთევზეობასა და მონადირეობაში
7	04	8	3	გამოყენებითი კვლევები სათბობასა და ენერგეტიკაში
7	04	8	4	გამოყენებითი კვლევები სამთომომპოვებელ და გადამამუშავებელ მრეწველობასა და მშენებლობაში
7	04	8	5	გამოყენებითი კვლევები ტრანსპორტის სფეროში
7	04	8	6	გამოყენებითი კვლევები კავშირგაბმულობის სფეროში
7	04	8	7	გამოყენებითი კვლევები სხვა სახის ეკონომიკურ საქმიანობაში
7	04	9		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში
7	05			გარემოს დაცვა
7	05	1		ნარჩენების შეგროვება, გადამამუშავება და განადგურება
7	05	2		ჩამდინარე წყლების მართვა
7	05	3		გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ბრძოლა
7	05	4		ბიომრავალფეროვნებისა და ლანდშაფტების დაცვა
7	05	5		გამოყენებითი კვლევები გარემოს დაცვის სფეროში
7	05	6		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა გარემოს დაცვის სფეროში
7	06			საბინაო-კომუნალური მეურნეობა
7	06	1		ბინათმშენებლობა
7	06	2		კომუნალური მეურნეობის განვითარება
7	06	3		წყალმომარაგება
7	06	4		გარე განათება
7	06	5		გამოყენებითი კვლევები საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში
7	06	6		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში
7	07			ჯანმრთელობის დაცვა
7	07	1		სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობილობები და აპარატები

7	07	1	1	ფარმაცევტული პროდუქცია
7	07	1	2	სხვა სამედიცინო პროდუქცია
7	07	1	3	თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობები და აპარატები
7	07	2		ამბულატორიული მომსახურება
7	07	2	1	ზოგადი პროფილის ამბულატორიული მომსახურება
7	07	2	2	სპეციალიზირებული ამბულატორიული მომსახურება
7	07	2	3	სტომატოლოგიური მომსახურება
7	07	2	4	საშუალო სამედიცინო პერსონალის მომსახურება
7	07	3		საავადმყოფოების მომსახურება
7	07	3	1	ზოგადი პროფილის საავადმყოფოების მომსახურება
7	07	3	2	სპეციალიზირებული საავადმყოფოების მომსახურება
7	07	3	3	სამედიცინო ცენტრებისა და სამშობიარო სახლების მომსახურება
7	07	3	4	სანატორიუმებისა და გამაჯანსაღებელი სახლების მომსახურება
7	07	4		საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურება
7	07	5		გამოყენებითი კვლევები ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში
7	07	6		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში
7	08			დასვენება, კულტურა და რელიგია
7	08	1		მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში
7	08	2		მომსახურება კულტურის სფეროში
7	08	3		ტელე-რადიო მაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა
7	08	4		რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი საქმიანობა
7	08	5		გამოყენებითი კვლევები დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში
7	08	6		ხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში
7	09			განათლება
7	09	1		სკოლამდელი აღზრდა
7	09	2		ზოგადი განათლება
7	09	2	1	დაწყებითი ზოგადი განათლება
7	09	2	2	საბაზო ზოგადი განათლება
7	09	2	3	საშუალო ზოგადი განათლება
7	09	3		პროფესიული განათლება
7	09	4		უმაღლესი განათლება
7	09	4	1	უმაღლესი პროფესიული განათლება
7	09	4	2	უმაღლესი აკადემიური განათლება
7	09	5		უმაღლესისშემდგომი განათლება
7	09	6		განათლების სფეროს დამხმარე მომსახურება

7	09	7		გამოყენებითი კვლევები განათლების სფეროში
7	09	8		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში
7	10			სოციალური დაცვა
7	10	1		ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა
7	10	1	1	ავადმყოფთა სოციალური დაცვა
7	10	1	2	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა
7	10	2		ხანდაზმულთა სოციალური დაცვა
7	10	3		მარჩენალდაკარგულ პირთა სოციალური დაცვა
7	10	4		ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვა
7	10	5		უმუშევართა სოციალური დაცვა
7	10	6		საცხოვრებლით უზრუნველყოფა
7	10	7		სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიცირებას
7	10	8		გამოყენებითი კვლევები სოციალური დაცვის სფეროში
7	10	9		სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა სოციალური დაცვის სფეროში

ხარჯებისა და არაფინანსურ აქტივებზე ოპერაციების ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მეთოდური განმარტებები

701 საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება

7011 აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები

70111 აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების სფეროში ყველა დონის წარმომადგენლობითი ორგანოს, აღმასრულებელი ხელისუფლების, მუნიციპალიტეტების და სხვა ორგანოების ადმინისტრაციულ და შესაბამისი აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) ბიბლიოთეკების და სხვა მსგავსი საცნობარო თუ საგამომცემლო დაწესებულებების ხარჯებს, რომლებიც ძირითადად ემსახურებიან აღმასრულებელ და წარმომადგენლობით ორგანოებს;

გ) მუდმივი თუ დროებითი კომისიების ფუნქციონირების ხარჯებს, რომლებიც შექმნილი არიან აღმასრულებელ და წარმომადგენლობით ორგანოებთან, მათი საქმიანობის გაუმჯობესების მიზნით, აგრეთვე აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების რეფორმებთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოების მიერ კონკრეტული ფუნქციის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. მაგალითად, რომელიმე სამინისტროს აპარატის ხარჯებს, რომელიც ფუნქციის მიხედვით კლასიფიცირდება შესაბამის მმართველობით ხარჯებში. აგრეთვე, ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება 7018 კოდში.

70112 ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ფინანსურ და ფისკალურ საქმიანობასთან და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ: საფინანსო და ფისკალური ორგანოების (ფინანსთა სამინისტრო, სახაზინო სამსახური, საბაჟო და საგადასახადო ორგანოები და სხვა) სამსახურების ადმინისტრაციულ და შესაბამისი აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) შემოსავლების, ფინანსური და არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ოპერაციების მართვასთან, სარეზერვო ფონდების განკარგვასა და ვალის მართვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. აგრეთვე, ამ სფეროში ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტორული მომსახურებისა და კონტროლის ხარჯებს (კონტროლის პალატა);

გ) ფინანსური და ფისკალური ხასიათის ინფორმაციის, ტექნიკური დოკუმენტაციის და სტატისტიკური მონაცემების დამუშავებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. აგრეთვე, მთავრობის ყველა დონეზე ფინანსური საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სახელმწიფო ვალის მომსახურებისა და მისი რესტრუქტურის ხარჯებს (7016), საბანკო სისტემის მონიტორინგის ხარჯებს (70411).

70113 საგარეო ურთიერთობები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საგარეო ურთიერთობებთან დაკავშირებული საქმიანობის და მომსახურების ხარჯებს. კერძოდ: საგარეო ურთიერთობების განმახორციელებელი სახელმწიფო დაწესებულებების (საგარეო საქმეთა სამინისტროს, საზღვარგარეთ არსებული დიპლომატიური დაწესებულებების, საკონსულო მისიების და სხვა) ადმინისტრაციულ და შესაბამისი აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობისა და ამ ორგანიზაციებში გაწევრიანების ხარჯებს. აგრეთვე, საგარეო პოლიტიკის ხელშეწყობის მიზნით განსახორციელებელ ღონისძიებებთან დაკავშირებულ და ქვეყნის საზღვრებს გარეთ არსებული საინფორმაციო და კულტურული სამსახურების საქმიანობასა და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) საზღვარგარეთ არსებული ბიბლიოთეკების, სამკითხველო დარბაზების და სხვა საცნობარო სამსახურების ფინანსური თუ ტექნიკური მხარდაჭერის ხარჯებს;

დ) რეგულარულ შენატანებსა და სპეციალურ გადასახდელებს, რომლებიც განკუთვნილია საერთაშორისო ორგანიზაციების მიმდინარე ხარჯების დასაფინანსებლად.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

განვითარებადი და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისათვის გაწეულ ეკონომიკურ დახმარებას (70121); საზღვარგარეთ აკრედიტებული ისეთი მისიების ხარჯებს, რომლებიც შექმნილია ეკონომიკური დახმარების გასაწევად, საერთაშორისო და რეგიონალური ორგანიზაციების მიერ განსახორციელებელი დახმარების პროგრამებში მონაწილეობის ხარჯებს (70122); საზღვარგარეთ განლაგებული სამხედრო დანაყოფების ხარჯებს (7021); სხვა ქვეყნების სამხედრო დახმარებას (7023); ტურისტულ საქმიანობასა და მომსახურებას (70473).

7012 საგარეო ეკონომიკური დახმარება

70121 ეკონომიკური დახმარება განვითარებად და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებს

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) განვითარებადი და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისათვის ეკონომიკური დახმარების მიზნით გაწეულ ხარჯებს, მათი სამსახურების ადმინისტრაციული და აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) საზღვარგარეთის ქვეყნებში აკრედიტებული ეკონომიკური დახმარების განმახორციელებელი მისიების საქმიანობასთან, ტექნიკური დახმარების პროგრამების განხორციელება/მხარდაჭერასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, სტიპენდიების გაცემის პროგრამების ჩათვლით. აგრეთვე, ტრენინგების ჩატარების ხარჯებს;

გ) გრანტის (ფულადი ან სასაქონლო ფორმით) და კრედიტის სახით გაწეულ ეკონომიკურ დახმარებებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

შენატანებს საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ დაარსებულ ეკონომიკური განვითარების ფონდებში და საზღვარგარეთის ქვეყნებისათვის გაწეულ სამხედრო დახმარებას, რომელიც შესაბამისად კლასიფიცირდება (70122) და (7023) მუხლებში.

70122 საერთაშორისო ორგანიზაციების მეშვეობით გაწეული ეკონომიკური დახმარება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთაშორისო ორგანიზაციების საშუალებით სხვა ქვეყნებისთვის გაწეულ დახმარებებს და მასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) სხვა ქვეყნების დახმარების მიზნით ფულადი ან სასაქონლო ფორმით განხორციელებულ შენატანებს საერთაშორისო, რეგიონალური და სხვა ინტერნაციონალური ორგანიზაციების ეკონომიკური განვითარების ფონდებში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საერთაშორისო სამშვიდობო ოპერაციებში თანამონაწილეობის ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება (7023) მუხლში.

7013 საერთო დანიშნულების მომსახურება

საერთო დანიშნულებისაა ისეთი მომსახურება, რომელიც არ უკავშირდება სახელმწიფო სექტორის კონკრეტულად ერთ რომელიმე სფეროს. იგი წარმოადგენს საერთო სახელმწიფოებრივი დანიშნულების მომსახურებას. ასეთია მაგალითად: ზოგად საკადრო პოლიტიკასთან, საერთო სტატისტიკურ და სხვა მსგავს საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარჯები.

70131 საერთო საკადრო მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სახელმწიფო სექტორში საერთო საკადრო პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ, იმ სახელმწიფო დაწესებულებების ადმინისტრაციულ და აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს, რომლებიც ემსახურებიან აღნიშნულ სფეროს;

ბ) სახელმწიფო დაწესებულებების კადრების შერჩევასთან, შეფასების მეთოდების შემუშავებასა და დანერგვასთან, სამუშაოთა კლასიფიკაციის დადგენასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) საჯარო სამსახურებში სამუშაო პირობების ნორმების დადგენასა და მათი შესრულების კონტროლთან დაკავშირებულ და სხვა მსგავს ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კონკრეტული ფუნქციის შესრულებასთან დაკავშირებულ საკადრო მომსახურების ხარჯებს. მაგალითად, რომელიმე კონკრეტული სამინისტროს კადრებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც შესასრულებელი ფუნქციის მიხედვით კლასიფიცირდება შესაბამის კოდში.

70132 საერთო დანიშნულების დაგეგმვა და სტატისტიკური მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების სოციალურ-ეკონომიკურ დაგეგმვასა და სტატისტიკურ მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. აღნიშნულ სფეროში მოქმედი დაწესებულებების ადმინისტრაციულ და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) საერთო დანიშნულების სოციალურ-ეკონომიკურ დაგეგმვასა და სტატისტიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული პროგრამებისა და პროექტების შემუშავების, კოორდინირებისა და მონიტორინგის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კონკრეტულ ფუნქციებთან დაკავშირებულ საერთო დანიშნულების სოციალურ-ეკონომიკურ დაგეგმვას და სტატისტიკურ მომსახურებას.

70133 საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების სხვა დანარჩენ მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, როგორცაა: ცენტრალიზებული მიწოდება და შესყიდვები, სახელმწიფო და ადგილობრივი მნიშვნელობის დოკუმენტების არქივების შექმნისა და შენახვის ხარჯები;

ბ) მთავრობის განკარგულებაში არსებული ან მის მიერ დაკავებული შენობების, ავტოპარკების, სახელმწიფო გამომცემლობების, ბეჭდვითი ორგანოების და სხვა მსგავსი დაწესებულებების ექსპლუატაციის ხარჯებს;

გ) ცენტრალიზებული კომპიუტერული და მონაცემთა ბაზის დამუშავების და მომსახურების ხარჯებს;

დ) სახელმწიფო ერთეულების ქონების აღრიცხვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) მოქალაქეთა და მათი ქონების რეგისტრაციასა და აღრიცხვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე თანამდებობის პირთა ქონებრივი და საფინანსო მდგომარეობის შესახებ საინფორმაციო ბაზის შექმნასა და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ვ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კონკრეტული ფუნქციების განხორციელებასთან დაკავშირებულ საერთო დანიშნულების მომსახურებას.

7014 ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევები

ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევები მოიცავს ექსპერიმენტულ და თეორიულ სამეცნიერო კვლევებს, რომელთა მიზანია აღმოჩენის ან რაიმე ფაქტის მეცნიერული დასაბუთებით ახალი ცოდნის შექმნა. მისი მიზანი, როგორც წესი, არ არის რაიმე კონკრეტული პრაქტიკული გამოყენება.

7014 ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევების განმახორციელებელი სახელმწიფო დაწესებულებების ადმინისტრაციულ და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს, რომლებიც განკუთვნილია კვლევითი ინსტიტუტებისა და უნივერსიტეტებისათვის ამ სფეროში განსახორციელებელი ფუნდამენტალური სამეცნიერო კვლევების დასაფინანსებლად.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

პრაქტიკულ კვლევებსა და ექსპერიმენტულ განვითარებას.

7015 გამოყენებითი კვლევები საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში

გამოყენებითი სამეცნიერო კვლევები და ექსპერიმენტული განვითარება, რომლებიც მოიცავს ახალ გამოკვლევებს. ისინი მიმართულია კონკრეტულად რაიმე პრაქტიკული დანიშნულებისათვის ახალი ცოდნის გამოყენებისაკენ.

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების სფეროში გამოყენებითი კვლევების ჩატარებასა და ექსპერიმენტული განვითარების განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ, იმ სახელმწიფო უწყებების ადმინისტრაციულ და აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს, რომლებიც ახორციელებენ ასეთ კვლევებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს, რომლებიც განკუთვნილია კვლევითი ინსტიტუტებისა და უნივერსიტეტებისათვის ამ სფეროში განსახორციელებელი გამოყენებითი სამეცნიერო კვლევების და ექსპერიმენტების დასაფინანსებლად.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ფუნდამენტალურ სამეცნიერო კვლევებს (7014)

7016 ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ვალის საპროცენტო მომსახურებისა და კრედიტების საგარანტიო ხარჯებს, აგრეთვე სახელმწიფო ერთეულების ვალდებულებების რესტრუქტურისადაცთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ვალის მართვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება ფინანსურ და ფისკალურ საქმიანობაში (70112).

7017 საერთო დანიშნულების ფულადი ნაკადები მთავრობის სხვადასხვა დონეებს შორის

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების ფულად ნაკადებს მთავრობის სხვადასხვა დონეებს შორის, რომლებიც არ არიან განკუთვნილი კონკრეტული მიზნების მისაღწევად;

ბ) რეგიონალური განვითარების პროგრამებსა და პროექტებთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

7018 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებასთან დაკავშირებულ ისეთ ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება ამ სფეროს სხვა მუხლებში. ასეთია მაგალითად, ამომრჩეველთა რეგისტრაციასთან, არჩევნების და რეფერენდუმების ჩატარებასთან დაკავშირებული ხარჯები;

ბ) ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვასთან, უფლებათა დარღვევის ფაქტების გამოვლენასა და მათ აღმოფხვრასთან, აგრეთვე უფლებათა აღდგენასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) ყველა სხვა ხარჯს, რომელიც არ კლასიფიცირდება საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურების სხვა დანარჩენ მუხლებში, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

702 თავდაცვა

7021 შეიარაღებული ძალები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) შეიარაღებული ძალების საქმიანობასა და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ: სამხედრო ორგანოების ადმინისტრაციულ და მათი აპარატების შენახვასა და ფუნქციონირებასთან, აგრეთვე დაზღვევის დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) სამხედრო საზღვაო, საჰაერო (ჰაერსაწინააღმდეგო), სახმელეთო ძალების მართვის, საჯარისო კავშირგაბმულობის და დაზვერვის ხარჯებს. აგრეთვე, სარეზერვო და დამხმარე ძალების მართვის და საზღვარგარეთ სამხედრო ატაშეების ოფისების და საველე ჰოსპიტლების ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამხედრო დახმარების მისიებს (7023); არასაველე ჰოსპიტლებს (7073); სამხედრო სასწავლებლებს, სადაც ისწავლება არა მხოლოდ სპეციალური, არამედ ზოგადასაგანმანათლებლო პროგრამებიც (709); სამხედრო პერსონალის საპენსიო უზრუნველყოფას (7102).

7022 სამოქალაქო თავდაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სამოქალაქო თავდაცვასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ადმინისტრაციულ, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს; საგანგებო სიტუაციებისათვის გეგმების შემუშავებასა და სწავლებების ჩატარებასთან დაკავშირებულ, აგრეთვე საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ხარჯებს;

ბ) სამოქალაქო თავდაცვის ძალების ფუნქციონირებისა და მხარდაჭერის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

მოქალაქეთა დაცვის მომსახურების (7032), საგანგებო სიტუაციებისთვის კვების პროდუქტების, მოწყობი-ლობების და სხვათა შესყიდვის და მარაგების შექმნის ხარჯებს (7109).

7023 საგარეო სამხედრო დახმარება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სხვა ქვეყნების სამხედრო დახმარებასთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ ხარჯებს, საზღვარგარეთის ქვეყნებში, საერთაშორისო სამხედრო ორგანიზაციებსა და ალიანსებში აკრედიტებული სამხედრო მისიების ფუნქციონირების, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) სამხედრო დახმარებებს გრანტის (ფულადი ან სასაქონლო) სახით, აღჭურვილობის იჯარის ხარჯებს; შენატანებს საერთაშორისო სამშვიდობო ოპერაციებში მონაწილეობისათვის.

7024 გამოყენებითი კვლევები თავდაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) იმ სახელმწიფო ორგანიზაციების ადმინისტრაციულ და ფუნქციონირების ხარჯებს, რომლებიც ატარებენ თავდაცვის სფეროსთან დაკავშირებულ პრაქტიკულ (გამოყენებით) და სამეცნიერო-ექსპერიმენტალურ კვლევებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს კვლევითი ინსტიტუტებისათვის და უნივერსიტეტებისათვის, რომლებიც თავდაცვის სფეროში ახორციელებენ გამოყენებით სამეცნიერო კვლევებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ფუნდამენტალურ სამეცნიერო კვლევებს (7014)

7025 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა თავდაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) თავდაცვის სფეროში საერთო პოლიტიკის, სამოქმედო გეგმების, პროგრამების, პროექტებისა და ბიუჯეტის შემუშავების ხარჯები;

ბ) თავდაცვის სფეროში საკანონმდებლო ბაზის შექმნის, მონიტორინგის, მისი დახვეწის და გაუმჯობესების ხარჯებს;

გ) თავდაცვის სფეროში საერთო პოლიტიკის და სამოქმედო გეგმების შესრულების რეგულირებისა და კონტროლის ხარჯებს;

დ) თავდაცვის სფეროსთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის, ტექნიკური დოკუმენტაციის და სტატისტიკური მონაცემების მომზადებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) სხვა დანარჩენ ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება თავდაცვის სხვა მუხლებში;

ვ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

703 საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

7031 პოლიციის სამსახური და სახელმწიფო დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) პოლიციის საქმიანობასთან და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ: პოლიციის ორგანოების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, უცხოელთა რეგისტრაციის, იმიგრანტებისათვის სამუშაო და სამგზავრო დოკუმენტების გაცემის, დაკავებულთა შესახებ დოკუმენტაციის შეგროვების და სტატისტიკური აღრიცხვის წარმოების ხარჯების ჩათვლით;

ბ) საგზაო მოძრაობის კონტროლის (საჭიროების შემთხვევაში რეგულირების), აგრეთვე კონტრაბანდის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების ჩატარების ხარჯებს, საზღვაო და საოკეანო თევზჭერის კონტროლის ჩათვლით;

გ) რეგულარული თუ დამხმარე პოლიციური ძალების საქმიანობის ხარჯებს, რომლებიც ახორციელებენ პორტების, საზღვრებისა და სანაპირო ზოლის დაცვას. აგრეთვე, იმ სპეციალური პოლიციური ძალების საქმიანობის ხარჯებს, რომელთა მომსახურებას იყენებენ სახელმწიფო ორგანოები;

დ) საგზაო ინსპექტორების საქმიანობის ხარჯებს, პოლიციის ორგანოების საქმიანობასთან დაკავშირებული კრიმინალისტიკური ლაბორატორიების და პოლიციელთა ტრენინგების ხარჯებს;

ე) სახელმწიფო დაცვის მიზნით იმ სპეციალური სამსახურების ფუნქციონირების ხარჯებს, რომელთა დანიშნულებაა სახელმწიფო ობიექტებისა და თანამდებობის პირთა დაცვა მათი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით;

ვ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სასწავლებლებს, რომლებშიც პროფესიონალურ მომზადებასთან ერთად იძლევიან ზოგად განათლებასაც (709)

7032 სახანძრო-სამაშველო სამსახური

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სახანძრო-სამაშველო სამსახურების ფუნქციონირების და მომსახურების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) რეგულარული და დამხმარე ბრიგადების მიერ ხანძარსაწინააღმდეგო და სამაშველო ღონისძიებების განსახორციელებელ ხარჯებს. აგრეთვე ამ სფეროში სპეციალური კადრების ტრენინგების ხარჯებს;

გ) მოსახლეობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ხარჯებს ზვავსამშროების, წყალდიდობების და სხვა საგანგებო სიტუაციების დროს, ასევე სხვა სამაშველო ღონისძიებებთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამოქალაქო თავდაცვის ხარჯებს (7022), ისეთი ბრიგადების საქმიანობის ხარჯებს, რომლებიც სპეციალურად ტყეებში გაჩენილი ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებებისათვის არიან მომზადებულნი და აღჭურვილნი.

7033 სასამართლოები და პროკურატურა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სასამართლო სისტემის ორგანოების ადმინისტრაციულ და ფუნქციონირების ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულებასა და სასამართლო წესით დაკისრებული ჯარიმების მობილიზებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, პრობაციული სისტემის ხარჯების ჩათვლით;

გ) სასამართლო სისტემასთან დაკავშირებული იურიდიული წარმომადგენლობებისა და საკონსულტაციო დაწესებულებების ხარჯებს;

დ) პროკურატურის საქმიანობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სასჯელადასრულების დაწესებულებების ადმინისტრაციულ ხარჯებს (7034)

7034 სასჯელადასრულების დაწესებულებები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სასჯელადასრულების დაწესებულებების შენობების მოვლის, შენახვისა და ფუნქციონირების, აგრეთვე ადმინისტრაციულ და დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) პატიმართა შენახვისა და მომსახურების ხარჯებს, სასჯელადასრულების დაწესებულებების სისტემის საქმიანობისა და ფუნქციონირების ხარჯებს.

7035 გამოყენებითი კვლევები საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში სამეცნიერო გამოყენებითი კვლევების განხორციელების ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში სამეცნიერო და ექსპერიმენტული კვლევების განმახორციელებელი ორგანიზაციების, სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტებისა და უნივერსიტეტების მხარდასაჭერად;

გ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

7036 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროსთან დაკავშირებული საერთო პოლიტიკის, სამოქმედო გეგმების, პროგრამებისა და პროექტების შემუშავების, კოორდინირებისა და მონიტორინგის ხარჯებს;

ბ) საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროსთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ბაზის მომზადებასა და მის ამოქმედებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) საერთო ხასიათის ინფორმაციის დამუშავებასა და გავრცელებასთან, ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასა და სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

დ) სხვა დანარჩენ ხარჯებს, რომლებიც არ მიეკუთვნება საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროს სხვა მუხლებს.

704 ეკონომიკური საქმიანობა

7041 საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა

70411 საერთო ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო ეკონომიკურ და კომერციულ საქმიანობისა და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, საგარეო ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობის ჩათვლით;

ბ) საერთო ეკონომიკურ და კომერციულ საქმიანობასთან დაკავშირებული ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების ხარჯებს. აგრეთვე, მთავრობის სხვადასხვა ორგანოებსა და სახელმწიფო და კერძო სექტორს შორის ეკონომიკური და კომერციული ურთიერთობების უზრუნველყოფის ხარჯებს;

გ) ექსპორტ-იმპორტის, შიდა ვაჭრობის, სამომხმარებლო და ფასიანი ქაღალდების ბაზრების რეგულირების, კონკურენტულ ვაჭრობასა და ბაზარზე გასვლასთან, აგრეთვე მონოპოლიების რეგულირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) საბანკო სექტორის კონტროლისა და რეგულირების, აგრეთვე იმ უწყებების საქმიანობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომლებიც ახორციელებენ პატენტის, სავაჭრო ნიშნების გაცემას, სავტორო უფლებების მინიჭებას, კომპანიების რეგისტრაციას, ამინდის პროგნოზს, ჰიდროლოგიურ და გეოდეზიურ კონტროლს, აგრეთვე სტანდარტების დაცვის მონიტორინგს;

ე) გრანტებსა და სუბსიდიებს ზოგადი ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობის სფეროში პოლიტიკისა და პროგრამების მხარდასაჭერად;

ვ) მომხმარებლის შესაბამის ინფორმირებასა და მათი უფლებების დაცვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ზ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კონკრეტულ სექტორთან დაკავშირებულ ეკონომიკურ საკითხებს.

70412 შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საკითხები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების, შრომითი პირობების (სამუშაო საათების ოდენობა, ხელფასის მოცულობა, უსაფრთხოება შრომითი საქმიანობის განხორციელებისას) რეგულირებისა და კონტროლის ხარჯებს;

ბ) იმ პროგრამებისა და პროექტების განხორციელების ხარჯებს, რომლებიც მიმართულია სამუშაო ძალის მობილურობის გაზრდის, სქესობრივი, რასობრივი და ასაკობრივი და სხვა სახის დისკრიმინაციის, აგრეთვე ზოგადად უმუშევრობის დონის შემცირებისკენ. განსაკუთრებით ისეთ ჯგუფებში, სადაც დანარჩენ მოსახლეობასთან შედარებით მაღალია უმუშევრობის მაჩვენებელი. შრომის ბირჟების და აღნიშნულ სფეროში სხვა საშუაშაველო ორგანოების მომსახურების ხარჯებს;

გ) შრომითი რესურსების რეგულირებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის დამუშავებასთან და გავრცელებასთან, ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასა და სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს აღნიშნულ სფეროში საერთო პოლიტიკის და პროგრამების დასაფინანსებლად, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კონკრეტულ სფეროში შრომითი რესურსების რეგულირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს; უმუშევრობის შემწეობებს (7105).

7042 სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა

70421 სოფლის მეურნეობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოფლის მეურნეობის სექტორის მართვასთან დაკავშირებული ორგანიზაცია-დაწესებულებების ფუნქციონირების ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ხარჯებს, რომლებიც დაკავშირებულია სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განხორციელებასთან. როგორცაა: სახნავი მიწების მოვლა-შენახვასთან, დამუშავებასთან და გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული ხარჯები;

გ) აგრარული რეფორმების, სოფლის მეურნეობის სექტორის რეგულირების და კონტროლის ხარჯებს. აგრეთვე სპეციალური პროგრამებისა და პროექტების დაფინანსებას, რომლებიც

მიმართულია ფერმერული მეურნეობების განვითარებისა და მათთვის შესაბამისი მომსახურების მიწოდების მხარდასაჭერად;

დ) წყალდიდობებისგან დაცვის, ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების მშენებლობა-ექსპლუატაციის ხარჯებს, ამ სამუშაოებისათვის გრანტებისა და სუბსიდიების გამოყოფის ჩათვლით;

ე) ვეტერინარული, მცენარეთა დაავადებების საწინააღმდეგო, თესლეულის ხარისხის შემოწმებისა და მისი სორტირების ღონისძიებების ხარჯებს;

ვ) სოფლის მეურნეობის სფეროში საერთო ხასიათის ინფორმაციის, ტექნიკური დოკუმენტაციისა და სტატისტიკური მონაცემების მომზადებისა და გავრცელების ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტებს (70474).

70422 სატყეო მეურნეობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სატყეო მეურნეობის სფეროში განსახორციელებელი საქმიანობის, მომსახურებისა და ადმინისტრაციულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ტყის რესურსების დაცვასთან, გაფართოებასა და რაციონალურ გამოყენებასთან, ტყის რესურსების ექსპლუატაციისა და ხე-ტყის დამზადებისთვის საჭირო ხარჯებს;

გ) ტყის მოვლისა და აღდგენის სამუშაოებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მავნებლებისა და მცენარეთა დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლისა და ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელების ხარჯებს;

დ) სატყეო მეურნეობის სექტორში ლიცენზიების გაცემის კონტროლისა და რეგულირების ხარჯებს;

ე) სატყეო მეურნეობის სფეროში საერთო ხასიათის ინფორმაციის, ტექნიკური დოკუმენტაციისა და სტატისტიკური მონაცემების მომზადებისა და გავრცელების ხარჯებს;

ვ) გრანტებსა და სუბსიდიებს, რომლებიც განკუთვნილია სატყეო მეურნეობის სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად.

70423 მეთევზეობა და მონადირეობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) მეთევზეობასა და მონადირეობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. როგორცაა: თევზისა და გარეული ცხოველების მოშენება, დაცვა და მათი რესურსების რაციონალური გამოყენება;

ბ) მდინარეებსა და ზღვებში თევზჭერაზე, თევზის მოშენებაზე და გარეულ ცხოველებზე ნადირობაზე კონტროლის, მეთევზეობასა და მონადირეობაზე ლიცენზიების გაცემის ხარჯებს;

გ) თევზსაშენი მეურნეობების, ცხოველთა გამრავლების და სელექციური სამსახურების საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს;

დ) მეთევზეობასა და მონადირეობასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) გრანტებსა და სუბსიდიებს მეთევზეობისა და მონადირეობის სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად, აგრეთვე ამ სფეროში კომერციული საქმიანობის განვითარებისთვის განკუთვნილ ხარჯებს;

ვ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ზღვებსა და ოკეანეებში თევზჭერის კონტროლს (7031); ბუნებრივი პარკებისა და ნაკრძალების მართვისა და მხარდაჭერის ხარჯებს (7054).

7043 სათბობი და ენერგეტიკა

70431 ნახშირი და სხვა სახის მყარი მინერალური საწვავი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ყველა ტიპის ნახშირის და სხვა მყარი მინერალური საწვავის მოპოვებისა და გამდიდრების, აგრეთვე სხვა ტიპის საწვავად გარდაქმნის ხარჯებს;

ბ) მყარ მინერალურ საწვავთან დაკავშირებული საქმიანობა და მომსახურება; საბადოების აღმოჩენა, კონსერვაცია, გადამუშავება და რაციონალური გამოყენება; კონტროლი მყარი მინერალური საწვავის მოპოვებაზე, გადამუშავებაზე, განაწილებასა და გამოყენებაზე;

გ) მყარ მინერალურ საწვავთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს აღნიშნულ სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად, აგრეთვე ამ სფეროში კომერციული საქმიანობის განვითარებისთვის განკუთვნილ ხარჯებს;

ე) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

მყარი მინერალური საწვავის ტრანსპორტირების ხარჯებს (კლასიფიცირდება 7045 კოდში).

70432 ნავთობი და ბუნებრივი აირი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ნავთობისა და ბუნებრივი აირის მოპოვების, გადამუშავებისა და განაწილების ხარჯებს (მ.შ. ურბანულ ტერიტორიაზე განლაგებული ბუნებრივი აირის გამანაწილებელი ქსელების მოწყობისა და ექსპლოატაციის ხარჯებს) აღნიშნულ სფეროში გაწეული საქმიანობის, მომსახურებისა და ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) ნავთობისა და ბუნებრივი აირის მოპოვებასა და გადამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს. როგორცაა: ნავთობისა და ბუნებრივი აირის საბადოების მოძიების, შესწავლის, საბადოების დაკონსერვების, შემდგომი დამუშავების და გამოყენების ხარჯები;

გ) ნავთობისა და ბუნებრივი აირის მოპოვების, გადამუშავებისა და განაწილების სფეროში კონტროლისა და რეგულირების ხარჯებს;

დ) საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს; გრანტებსა და სუბსიდიებს აღნიშნულ სფეროში პროგრამებისა და პროექტების განსახორციელებლად.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ნავთობის ან გაზის ტრანსპორტირების ხარჯებს (კლასიფიცირდება 7045 კოდში).

70433 ბირთვული საწვავი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ბირთვულ საწვავთან დაკავშირებული საქმიანობის, მომსახურებისა და ადმინისტრაციულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით; ბირთვული საწვავის რესურსების მოპოვებასთან, გადამუშავებასთან, დაკონსერვებასა და რაციონალურ გამოყენებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) ბირთვული საწვავის მოპოვების, გადამუშავებისა და განაწილების სფეროში კონტროლისა და რეგულირების ხარჯებს; ბირთვული საწვავის სფეროში არსებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს ბირთვული საწვავის მომპოვებელი და გადამამუშავებელი დარგების ხელშეწყობისათვის.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ბირთვული საწვავის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს (კლასიფიცირდება 7045 კოდით); რადიოაქტიური ნარჩენების ჩამარხვას (7051).

70434 სხვა სახის საწვავი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სხვა დანარჩენი სახის საწვავის (ალკოჰოლის შემცველი, ხე და ხე-ტყის ნარჩენები) მოპოვებასა და გადამამუშავებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) აღნიშნული სახის საწვავის წარმოების, მოხმარებისა და ხელმისაწვდომობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს სხვა სახის საწვავის მომპოვებელი და გადამამუშავებელი დარგების ხელშეწყობისათვის.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სატყეო მეურნეობას (70422), მზისა და ქარის ენერჯიას (70435) და გეოთერმულ რესურსებს (70436).

70435 ელექტროენერგეტიკა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ელექტროენერჯიის როგორც ტრადიციული (თბო ან ჰიდრო გამომუშავება), აგრეთვე განახლებადი წყაროებიდან (მზისა და ქარის ენერჯია) წარმოების ხარჯებს. ელექტროენერგეტიკის სფეროში ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს;

ბ) ელექტროენერჯიის გენერაციასა და განაწილებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. როგორცაა ენერგოგენერაციის, გამანაწილებელი და გადამცემი ობიექტების მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ხარჯები;

გ) ელექტროენერგეტიკის სფეროში წარმოების, მოხმარებისა და ხელმისაწვდომობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს ელექტროენერგეტიკის სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

არაელექტრულ ენერჯიას (70436)

70436 არაელექტრული ენერჯია

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) არაელექტრული ენერჯიის წარმოებასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს; რომელიც ძირითადად უკავშირდება ორთქლის, ცხელი წლისა და ცხელი ჰაერის სახით სითბოს გამომუშავებას, განაწილებასა და მოხმარებას;

ბ) ენერგომომარაგების იმ ობიექტების მშენებლობასა და ექსპლუატაციასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომლებიც გამოიმუშავებენ არაელექტრულ ენერჯიას;

გ) არაელექტრული ენერჯიის წარმოების, მოხმარებისა და ხელმისაწვდომობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს არაელექტრული ენერჯის მოხმარების ხელშეწყობისათვის, აგრეთვე დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

7044 სამთომომპოვებელი და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მშენებლობა

70441 მინერალური რესურსების მოპოვება მინერალური საწვავის გარდა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) მინერალური რესურსების მოპოვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. კერძოდ: ლითონების შემცველი მინერალების, სილის, ქვის, თიხის, ქიმიური ნედლეულის, მინერალური სასუქის, მარილის, ძვირფასი ქვების, აზბესტის, თაბაშირის და ა.შ. მოპოვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) სამთომომპოვებელ მრეწველობასთან და მინერალური რესურსების მოპოვებასა და გადამამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობის და მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: აღნიშნულ სფეროში მოქმედი დაწესებულებების ადმინისტრაციულ და აპარატების შენახვისა და ფუნქციონირების ხარჯები. ამ საქმიანობის კონტროლისა და მონიტორინგის ხარჯების ჩათვლით;

გ) სამთომომპოვებელ მრეწველობასთან და მინერალურ რესურსებთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს სამთომომპოვებელი მრეწველობისა და მინერალური რესურსების მოპოვებასთან დაკავშირებული საქმიანობის ხელშეწყობისათვის, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ნახშირსა და სხვა მყარ საწვავ მასალებს (70431), ნავთობსა და ბუნებრივ გაზს (70432), ბირთვულ საწვავს (70433).

70442 გადამამუშავებელი მრეწველობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) გადამამუშავებელ მრეწველობასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: ქარხნების მშენებლობის, ექსპლუატაციის ხარჯები, მრეწველობის განვითარების, გაფართოებისა და გაუმჯობესების ხარჯები;

ბ) გადამამუშავებელ მრეწველობასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების სახელმწიფო რეგულირებასა და კონტროლთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) გადამამუშავებელი მრეწველობის სფეროში საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს გადამამუშავებელი მრეწველობის ხელშეწყობისათვის, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ნახშირის გამდიდრებასთან (70431), ნავთობის გაწმენდასთან (70432) და ბირთვული საწვავის წარმოებასთან (70433) დაკავშირებულ ხარჯებს.

70443 მშენებლობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) მშენებლობასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: სამშენებლო სტანდარტების შემუშავებისა და რეგულირების, შენობის იჯარაზე ნებართვის გაცემის, უსაფრთხოების ნორმების დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით მშენებარე (სამშენებლო) ობიექტების ინსპექტირების, აგრეთვე სამშენებლო დარგის კონტროლისა და მონიტორინგის ხარჯები;

ბ) მშენებლობასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს მშენებლობის ხელშეწყობისათვის, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

გრანტებსა და სუბსიდიებს საცხოვრებელი ბინების, სამრეწველო შენობების, ქუჩების, კომუნალური და კულტურული დაწესებულებების და ა. შ. მშენებლობის უზრუნველსაყოფად (რომელიც კლასიფიცირდება მათი მიზნობრიობის შესაბამისად); საბინაო-კომუნალური სტანდარტების შემუშავებას და რეგულირებას (7061).

7045 ტრანსპორტი

70451 საავტომობილო ტრანსპორტი და გზები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საავტომობილო სატრანსპორტო სისტემებისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის (გზები, ხიდები, გვირაბები, ავტოსატრანსპორტო საშუალების გასაჩერებლები, ავტოპარკები, ასევე საგზაო ნიშნები, შუქნიშნები და ა.შ.) შესყიდვასთან, მშენებლობასთან, მოწყობასთან, ფუნქციონირებასთან, ექსპლუატაციასა და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) ავტოსაგზაო საშუალების მომხმარებელთა კონტროლსა და რეგულირებასთან (ავტომობილის რეგისტრაცია და მართვის მოწმობის გაცემა, ავტომობილის ტექნიკური მდგომარეობის შემოწმება, სამგზავრო და სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის ზომისა და დატვირთვის სპეციფიკაციების განსაზღვრა, სარეისო და საქალაქთაშორისო ავტობუსების, აგრეთვე სატვირთო ავტომანქანების მძღოლთა სამუშაო საათების განსაზღვრა და ა. შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) ავტოსატრანსპორტო სისტემების მუშაობის რეგულირებისა და კონტროლის (ლიცენზირება, სატვირთო გადაზიდვასა და სამგზავრო ტრანსპორტით მგზავრობაზე ტარიფების დაწესება, ტრანსპორტის მოძრაობის გრაფიკისა და ინტერვალების დაწესება და ა.შ.) ხარჯებს;

დ) ავტოსაგზაო სატრანსპორტო სისტემების მუშაობისა და ავტოსაგზაო მშენებლობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) გრანტებსა და სუბსიდიებს ავტოსაგზაო სატრანსპორტო სისტემებისა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებისა და განახლებისათვის, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საგზაო მოძრაობის კონტროლს (7031), ავტოსატრანსპორტო საშუალებების მწარმოებელთათვის გამოყოფილ გრანტებსა და სუბსიდიებს (70442); ქუჩების დასუფთავებას (7051); ხმაურის დამხშობი ჯებირებისა და სხვა სახის ხმაურდამცავი ნაგებობების მშენებლობას, რაც ითვალისწინებს საქალაქო ავტომანქანების ხმის დამხშობი ზედაპირით დაფარვას (7053); ქუჩების განათებას (7064).

70452 საზღვაო ტრანსპორტი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) შიდა, სანაპირო და საზღვაო სატრანსპორტო სისტემების და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის (პორტი, დოკი, სანავიგაციო საშუალებები და აღჭურვილობა, არხები, ხიდები, გვირაბები, ტალღისაგან დამცავი ჯებირები, ტერმინალები და ა. შ.) მშენებლობასთან, ფუნქციონირებასთან, ექსპლუატაციასთან და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) საზღვაო ტრანსპორტის მომხმარებელთა კონტროლსა და რეგულირებასთან (გემებისა და ეკიპაჟის რეგისტრაცია, ლიცენზირება და შემოწმება, მგზავრებისა და ტვირთის უსაფრთხოების წესების დაცვის რეგულირების მიზნით) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) საზღვაო სატრანსპორტო სისტემათა ფუნქციონირების კონტროლსა და რეგულირებასთან (პრივილეგიების მიცემა, გადაზიდვისა და მგზავრთა გადაყვანის ტარიფების, ასევე მომსახურების საათებისა და განრიგის დამტკიცება და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) საზღვაო სატრანსპორტო სისტემების მუშაობისა და საზღვაო სატრანსპორტო ნაგებობების მშენებლობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) გრანტებსა და სუბსიდიებს საზღვაო სატრანსპორტო სისტემების ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

გემთსაშენებისთვის გრანტებისა და სუბსიდიების გაცემას (70442).

70453 სარკინიგზო ტრანსპორტი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სარკინიგზო სატრანსპორტო სისტემისა და სარკინიგზო ნაგებობების (სარკინიგზო ლიანდაგები, რკინიგზის სადგურები, ტერმინალები, გვირაბები, ხიდები და ა.შ.) მშენებლობასთან, ექსპლუატაციასთან და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) სარკინიგზო საშუალებების მომხმარებელთა კონტროლსა და რეგულირებასთან (რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, რკინიგზის ვაკისის, მგზავრთა და ტვირთის უსაფრთხოების მდგომარეობა და ა. შ.), აგრეთვე სარკინიგზო სატრანსპორტო სისტემების ფუნქციონირების კონტროლსა და რეგულირებასთან 7046 კავშირგაბმულობა

(პრივილეგიების მინიჭება, გადაზიდვისა და მგზავრთა გადაყვანის ტარიფების, ასევე მომსახურების საათებისა და განრიგის დამტკიცება და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) სარკინიგზო სატრანსპორტო სისტემების მუშაობისა და რკინიგზის მშენებლობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს სარკინიგზო სატრანსპორტო სისტემების და სარკინიგზო ნაგებობების ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

მოძრავი შემადგენლობის (ვაგონების) მწარმოებლებისათვის სუბსიდიების გრანტების გაცემას (70442); ხმაურის დამხშობი ჯებირებისა და სხვა სახის ხმაურდამცავი ნაგებობების აგებას, სარკინიგზო ლიანდაგების სპეციალური ხმის დამხშობი ზედაპირით დაფარვის ჩათვლით (7053).

70454 საჰაერო ტრანსპორტი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საჰაერო სატრანსპორტო სისტემის და საჰაერო სატრანსპორტო ნაგებობების (აეროპორტები, ასაფრენი ბილიკები, ტერმინალები, მოსაცდელი დარბაზები, საჰაერო ნავიგაციის საშუალებები და მოწყობილობები, ფრენის კონტროლის საშუალებები და ა.შ.) მშენებლობასთან, ფუნქციონირებასთან, ექსპლუატაციასთან, ტექნიკურ მომსახურებასთან, შეკეთებასთან და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებების მომხმარებელთა კონტროლსა და რეგულირებასთან (საჰაერო ხომალდების, პილოტების, ეკიპაჟის რეგისტრაცია, ლიცენზირება და შემოწმება,

მგზავრთა უსაფრთხოების წესების კონტროლი და რეგულირება, საჰაერო ტრანსპორტზე მომხდარი უბედური შემთხვევების გამოძიება და ა.შ.), საჰაერო სატრანსპორტო სისტემის ფუნქციონირების კონტროლსა და რეგულირებასთან (ტვირთის გადაზიდვისა და მგზავრთა გადაყვანის ტარიფების დადგენა, ასევე მომსახურების საათებისა და განრიგის დამტკიცება და ა. შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) საჰაერო სატრანსპორტო სისტემებისა მუშაობისა და საჰაერო სატრანსპორტო ნაგებობების მშენებლობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადება, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვება და გავრცელება;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს საჰაერო სატრანსპორტო სისტემებისა და საჰაერო სატრანსპორტო ნაგებობების ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

თვითმფრინავის მწარმოებლებისათვის გრანტებისა და სუბსიდიების გაცემას (70442).

70455 მილსადენები და სხვა სახის სატრანსპორტო საშუალებები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) მილსადენებისა და სხვა სატრანსპორტო საშუალებების (ფუნქციონირები, საბაგირო გზები) მშენებლობასთან, ფუნქციონირებასთან, ექსპლუატაციასთან და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) მილსადენებისა და სხვა სატრანსპორტო საშუალებების მომხმარებელთა კონტროლსა და რეგულირებასთან (აღჭურვილობის რეგისტრაცია, ლიცენზირება და შემოწმება, ოპერატორების გადამზადება კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით (ტრენინგები), ტექნიკური უსაფრთხოების წესების დაცვა და ა.შ.), აგრეთვე, მილსადენებისა და სხვა სატრანსპორტო სისტემების ფუნქციონირების რეგულირებასა და კონტროლთან (პრივილეგიების მინიჭება, გადაზიდვის ტარიფების, ასევე მომსახურების განრიგის დამტკიცება და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) მილსადენისა და სხვა სატრანსპორტო სისტემების მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს მილსადენებისა და სხვა სატრანსპორტო სისტემების ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

7046 კავშირგაბმულობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) კავშირგაბმულობის სისტემების (საფოსტო, სატელეფონო, სატელეგრაფო, ფიჭური და სატელიტური სისტემების) მშენებლობასთან, ექსპლუატაციასა და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) კავშირგაბმულობის სისტემათა ფუნქციონირების რეგულირებასა და კონტროლთან (პრივილეგიების მინიჭება, სიხშირეთა გადაცემა, ტარიფების და მომსახურე ბაზრების სპეციფიკაციის განსაზღვრა და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) კავშირგაბმულობის სფეროსთან დაკავშირებული საკითხებისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს კავშირგაბმულობის სისტემათა ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საზღვაო (70452) და საჰაერო (70454) ტრანსპორტის რადიო და სატელიტური სანავიგაციო საშუალებებით აღჭურვას; ტელე და რადიო მაუწყებლობის სისტემებს (7083).

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) კავშირგაბმულობის სისტემების (საფოსტო, სატელეფონო, სატელეგრაფო, ფიჭური და სატელიტური სისტემების) მშენებლობასთან, ექსპლუატაციასა და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) კავშირგაბმულობის სისტემათა ფუნქციონირების რეგულირებასა და კონტროლთან (პრივილეგიების მინიჭება, სიხშირეთა გადაცემა, ტარიფების და მომსახურე ბაზრების სპეციფიკაციის განსაზღვრა და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) კავშირგაბმულობის სფეროსთან დაკავშირებული საკითხებისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს კავშირგაბმულობის სისტემათა ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საზღვაო (70452) და საჰაერო (70454) ტრანსპორტის რადიო და სატელიტური სანავიგაციო საშუალებებით აღჭურვას; ტელე და რადიო მაუწყებლობის სისტემებს (7083).

7047 ეკონომიკის სხვა დარგები

70471 ვაჭრობა, მარაგების შექმნა, შენახვა და დასაწყობება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ვაჭრობასთან, მარაგების შექმნასა და დასაწყობებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) საბითუმო და საცალო ვაჭრობის რეგულირებისა და კონტროლის (ლიცენზიების გაცემა, ვაჭრობის წესების დაცვა, დაფასობული სასურსათო და სხვა საოჯახო პროდუქტის მარკირება, სასწორებისა და სხვა ასაწონი საშუალებების შემოწმება და ა.შ.), აგრეთვე შენახვისა და დასაწყობების ნორმების დაცვის რეგულირების (ლიცენზიების გაცემისა და სახელმწიფო საბაჟო საწყობების საქმიანობაზე კონტროლის ჩათვლით) ხარჯებს;

გ) ფასების და პროდუქტების ნორმირების სქემების კონტროლის საკითხებთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) სავაჭრო და საბითუმო ვაჭრობასთან, მარაგების შექმნასა და შენახვასთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გამოქვეყნების ხარჯებს;

ე) გრანტებსა და სუბსიდიებს საბითუმო და საცალო ვაჭრობასთან, შენახვასა და დასაწყობებასთან დაკავშირებული საქმიანობის გასაუმჯობესებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ფასების და სხვა სახის კონტროლთან დაკავშირებულ საკითხებს, რომლებიც ვრცელდება მწარმოებლებზე (კლასიფიცირდება შესასრულებელი ფუნქციის მიხედვით); მოსახლეობის განსაზღვრული ჯგუფებისა თუ ცალკეული პირებისათვის განკუთვნილ სასურსათო და სხვა მსგავს სუბსიდიებს (710).

70472 სასტუმროები და რესტორნები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სასტუმროებისა და რესტორნების მშენებლობასთან, გაფართოებასთან, გაუმჯობესებასთან, ექსპლუატაციასა და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) რესტორნებისა და სასტუმროების ფუნქციონირების რეგულირებასა და კონტროლთან (სანიტარიული ნორმების და მომსახურების წესები, ფასების რეგულირება, რესტორნებისა და სასტუმროების ლიცენზირება და ა.შ.) დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) რესტორნებისა და სასტუმროების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული საკითხებისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

70473 ტურიზმი

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ტურიზმის სფეროში განსახორციელებელი საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: ტურიზმის ობიექტების მშენებლობის, მათი ხელშეწყობისა და განვითარების, ტურისტული ბიუროების მართვის, სარეკლამო კამპანიების ორგანიზების ხარჯები;

ბ) ტურიზმის სფეროსთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გამოქვეყნებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

70474 მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტების შექმნასთან, განხორციელებასთან, მათ ტექნიკურ მომსახურებასთან, მონიტორინგთან და კონტროლთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტებთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) გრანტებისა და სუბსიდიების განვითარების მრავალმიზნობრივი პროექტების განსახორციელებლად, დაზღვევის ხარჯების ჩათვლით.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

პროექტებს, რომლებსაც გააჩნიათ ერთი ძირითადი ფუნქცია, ხოლო დანარჩენი ფუნქციები მეორეხარისხოვანია (კლასიფიცირდება ძირითადი ფუნქციის მიხედვით).

7048 გამოყენებითი კვლევები ეკონომიკური საქმიანობის სფეროში

70481 გამოყენებითი კვლევები საერთო ეკონომიკურ, კომერციულ და შრომით რესურსებთან დაკავშირებულ საქმიანობაში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საერთო ეკონომიკურ, კომერციულ და შრომით რესურსებთან დაკავშირებულ საქმიანობაში სამეცნიერო-ექსპერიმენტული გამოკვლევების განსახორციელებელ და მათი პრაქტიკაში დანერგვის ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს საერთო ეკონომიკურ, კომერციულ და შრომით რესურსებთან დაკავშირებულ საქმიანობაში გამოყენებითი და ექსპერიმენტული გამოკვლევების მხარდასაჭერად, რომლებსაც ახორციელებენ კვლევითი ინსტიტუტები თუ უნივერსიტეტები;

გ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

70482 გამოყენებითი კვლევები სოფლის მეურნეობაში, სატყეო მეურნეობაში, მეთევზეობასა და მონადირეობაში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოფლის მეურნეობასთან, სატყეო მეურნეობასთან, მეთევზეობასა და მონადირეობასთან დაკავშირებულ საქმიანობაში სამეცნიერო-ექსპერიმენტული გამოკვლევების განსახორციელებელ და მათი პრაქტიკაში დანერგვის ხარჯებს;

7049 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკურ სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

- ა) ეკონომიკური საქმიანობის სფეროში საერთო პოლიტიკის, პროგრამებისა და გეგმების, აგრეთვე ბიუჯეტების შემუშავების, კოორდინირებისა და მონიტორინგის ხარჯებს;
- ბ) მეწყერსაწინააღმდეგო, ზვავსაწინააღმდეგო ნაგებობების მშენებლობას და ექსპლოატაციას;
- გ) ყველა სხვა ხარჯს, რომელიც არ კლასიფიცირდება დანარჩენ მუხლებში, მაგრამ დაკავშირებულია ეკონომიკურ საქმიანობასთან;
- დ) დაზღვევის ხარჯებს აღნიშნულ სფეროში.

705 გარემოს დაცვა

7051 ნარჩენების შეგროვება, გადამუშავება და განადგურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვებასთან, გადამუშავებასა და განადგურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. როგორცაა: ნარჩენების შეგროვება ქუჩების, პარკების, ბაზრების, გზების, საზოგადოებრივი დასახლების, სკვერებისა და ა.შ. ტერიტორიებზე და მათი დასუფთავება, აღნიშნული ნარჩენების გადამუშავების ან განადგურების ადგილამდე ტრანსპორტირების ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ნარჩენების გადამუშავებისა და განადგურების ყველა ხარჯს, რომელიც ხმარდება ნებისმიერი ტიპის საყოფაცხოვრებო ნარჩენის ფიზიკურ, ქიმიურ თუ ბიოლოგიურ გადამუშავებას, ნაგავსაყრელებზე, მიწაში, სპეციალურ კონტეინერებსა თუ წყალში განთავსებას. (ბირთვული ნარჩენების ჩათვლით). ასევე, ნაგავსაყრელების, ნარჩენების გადამუშავების, მათი განადგურების ადგილების კონსერვაციის ან ლიკვიდაციის ხარჯებს;

გ) აღნიშნული პროცესის ადმინისტრირების, მართვის, კონტროლის და ინსპექტირების ხარჯებს, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7052 ჩამდინარე წყლების მართვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საკანალიზაციო სისტემის ექსპლუატაციისა და ჩამდინარე წყლების გადამუშავების ხარჯებს, როგორცაა: კოლექტორების, მილგაყვანილობის და წყალსაქაჩების დამონტაჟების ხარჯები. აგრეთვე, ნებისმიერი სახის ჩამდინარე წყლის (წვიმის წყალი, საყოფაცხოვრებო და სხვა სახის ჩამდინარე წყლები) წარმოშობის ადგილიდან გამფილტრავ სადგურებამდე ან ზედაპირული წყლების ადგილამდე გატანის და ჩაღვრის ხარჯებს;

ბ) ჩამდინარე წყლების ნებისმიერი მექანიკური თუ ბიოლოგიური გადამუშავების ხარჯებს, რომლის მიზანია ასეთი წყლის ეკოლოგიურ სტანდარტებთან და ხარისხის სხვა დადგენილ ნორმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა;

გ) აღნიშნული პროცესის ადმინისტრირების, მართვის, კონტროლის და ინსპექტირების ხარჯებს. აგრეთვე გრანტებსა და სუბსიდიებს აღნიშნულ სფეროში, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7053 გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ბრძოლა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სხვადასხვა სახის საქმიანობასა და მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომლებიც მიზნად ისახავს ჰაერის, კლიმატის, ბუნებრივი წყლების და ზოგადად გარემოს დაბინძურების, აგრეთვე ვიბრაციის, ხმაურისა და რადიაციის წინააღმდეგ ბრძოლას;

ბ) გარემოსდაცვით სფეროში საკონტროლო სისტემებისა და სადგურების (გარდა მეტეოროლოგიური სადგურებისა) შექმნასთან, დამონტაჟებასთან, ტექნიკურ შეიარაღებასა და ექსპლუატაციასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) ხმაურდამცავი ჯებირების და სხვა მსგავსი ნაგებობების აგების, წყალსაცავების დაბინძურებული ნივთიერებებისაგან დაცვის ხარჯებს. ნეგატიური ზემოქმედების მქონე ნარჩენების გარესამყაროში მოხვედრის პრევენციულ ღონისძიებებს და კონტროლს;

დ) გამწმენდი დანადგარების მშენებლობა-დამონტაჟებასთან, ექსპლუატაციასა და მოვლა-შენახვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარემოს დამაბინძურებელი ნარჩენების ტრანსპორტირების ხარჯების ჩათვლით;

ე) აღნიშნული პროცესის ადმინისტრირების, მართვის, კონტროლის და ინსპექტირების ხარჯებს. აგრეთვე გრანტებსა და სუბსიდიებს გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ბრძოლისა და კონტროლისათვის, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7054 ბიომრავალფეროვნებისა და ლანდშაფტების დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ფლორისა და ფაუნის (გადაშენებული და გადაშენების პირას მყოფი სახეობების), ცხოველთა და მცენარეთა სამყაროს ბინადრობის ადგილების (ნაკრძალებისა და პარკების) და ლანდშაფტების დაცვის ღონისძიებებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, დაზიანებული ლანდშაფტების (მიტოვებული მალარობისა თუ ქვის მასალის მოპოვების ადგილების) ესთეტიკური დანიშნულებით აღდგენის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ბიომრავალფეროვნების და ლანდშაფტების დაცვასთან დაკავშირებული ღონისძიებების ადმინისტრირების, მართვის, კონტროლის და ინსპექტირების ხარჯებს. აგრეთვე გრანტებსა და სუბსიდიებს ბიომრავალფეროვნების და ლანდშაფტების დაცვის სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განსახორციელებლად, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7055 გამოყენებითი კვლევები გარემოს დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) იმ სახელმწიფო უწყებების საქმიანობისა და ადმინისტრირების ხარჯებს, რომლებიც ახორციელებენ გამოყენებით და სამეცნიერო-ექსპერიმენტულ კვლევებს გარემოსდაცვით სფეროში;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს, რომლითაც სახელმწიფო უზრუნველყოფს კვლევით ინსტიტუტებსა თუ უნივერსიტეტებს გარემოსდაცვით სფეროში გამოყენებითი და სამეცნიერო-ექსპერიმენტული კვლევების განსახორციელებლად, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7056 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა გარემოს დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) გარემოს დაცვის სფეროში მართვის, რეგულირების, ადმინისტრირებისა და კონტროლის ხარჯებს, როგორცაა: აღნიშნულ სფეროში საერთო პოლიტიკის, პროგრამებისა და გეგმების შემუშავება, კოორდინირება და მონიტორინგი;

ბ) გარემოსდაცვითი საქმიანობისა და მომსახურების მარეგულირებელი კანონმდებლობისა და სტანდარტების შემუშავებასა და დანერგვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) გარემოსდაცვითი საქმიანობის შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციისა და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს. აგრეთვე ყველა იმ ხარჯს, რომელიც არ კლასიფიცირდება სხვა დანარჩენ მუხლებში, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

706 საბინაო-კომუნალური მეურნეობა

7061 ბინათმშენებლობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ბინათმშენებლობის სფეროში განხორციელებული საქმიანობისა და მომსახურების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, როგორცაა: ბინათმშენებლობის განვითარების ხელშეწყობის, მონიტორინგის და შეფასების ხარჯები, ბინათმშენებლობის სტანდარტების შემუშავებისა და რეგულირების ხარჯების ჩათვლით (იმის მიუხედავად, თუ ვინ ეწევა ბინათმშენებლობას – სახელმწიფო თუ კერძო სექტორი);

ბ) ბინათმშენებლობასთან დაკავშირებით ძველი დასახლებების გასუფთავების, შესაბამისი მიწის ნაკვეთების შეძენის, აგრეთვე არსებული საცხოვრებელი სახლების რეკონსტრუქციის (ფასადების, ლიფტების, სახურავების, სადარბაზოს შესასვლელი კარების აღდგენისა და სხვა) ხარჯებს;

გ) ბინათმშენებლობის საქმიანობასა და მომსახურებასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან, აგრეთვე, საცხოვრებელი სახლების კონსტრუქციების მდგრადობისა და სეისმომდებლობის განსაზღვრასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს საბინაო ფონდის გაფართოების, გაუმჯობესებისა და შენახვის უზრუნველსაყოფად, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამშენებლო სტანდარტების შემუშავებასა და მათი დაცვის რეგულირებას (70443); საოჯახო მეურნეობებისთვის საბინაო ხარჯების დასაფარავად ფულადი თუ სასაქონლო ფორმით გაწეულ დახმარებებს (7106).

7062 კომუნალური მეურნეობის განვითარება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) კომუნალური მეურნეობის განვითარებასთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, მშენებლობისა და ამავე სფეროში მიწათსარგებლობის ნორმების მარეგულირებელი კანონმდებლობის კონტროლის ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ახალი რაიონების მშენებლობის ან ძველი რაიონების რეაბილიტაციის დაგეგმვის ხარჯებს, საცხოვრებელ რაიონებში სახლების, მათ მომსახურებასთან დაკავშირებული სამრეწველო ნაგებობების, სამედიცინო, საგანმანათლებლო, კულტურული დაწესებულებების და დასვენების ადგილების გაუმჯობესებისა დარეკონსტრუქციის გეგმების, აგრეთვე აღნიშნული ღონისძიებებისათვის შესაბამისი ფინანსური პროგრამების შემუშავების ხარჯებს;

გ) კომუნალური მეურნეობის განვითარებასთან დაკავშირებული საკითხებისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს კომუნალური მეურნეობის გაუმჯობესების მიზნით, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ამავე ღონისძიებებთან დაკავშირებული გეგმების ფაქტობრივი განხორციელების ხარჯებს, რაც გულისხმობს ბინების, სამეწარმეო ნაგებობების, საზოგადოებრივი და კულტურული დაწესებულებების მშენებლობას, გზების დაგებას და ა.შ (ისინი კლასიფიცირდება ფუნქციის მიხედვით); აგრარულ რეფორმებს და მიწების დასახლებას (70421); სამშენებლო (70443) და საბინაო სტანდარტების (7061) დაცვის ხარჯებს.

7063 წყალმომარაგება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) წყალმომარაგებასთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ ხარჯებს, როგორცაა: სასმელი წყლით მომარაგების რეგულირებისა და კონტროლის, წყლის სისუფთავის, ღირებულების და ხარისხის კონტროლის ხარჯები;

ბ) წყალმომარაგების არაკომერციული სისტემების მშენებლობის და/ან ექსპლუატაციის ხარჯებს;

გ) წყალმომარაგებასთან დაკავშირებული საკითხებისა და მომსახურების შესახებ საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს წყალმომარაგების სისტემების ექსპლუატაციის, მშენებლობის, შენახვისა და განახლების ღონისძიებების მხარდასაჭერად, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საირიგაციო სისტემებს (70421); მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტებს (70474); ჩამდინარე წყლების შეგროვებასა და გაწმენდას (7052).

7064 გარე განათება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) გარე განათებასთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ ხარჯებს, გარე განათების საშუალებების დამონტაჟების, ექსპლუატაციის, მოვლა-შენახვისა და განახლების ხარჯებს;

ბ) გარე განათების სტანდარტების შემუშავებასთან, მათი შესრულების რეგულირებასა და კონტროლთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ავტოსტრადების მშენებლობასა და ექსპლუატაციასთან დაკავშირებით გამოყენებული გარე განათებით უზრუნველყოფის ხარჯებს (70451).

7065 გამოყენებითი კვლევები საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საბინაო-კომუნალურ მეურნეობასთან დაკავშირებული გამოყენებითი და სამეცნიერო-ექსპერიმენტული გამოკვლევების განსახორციელებელ ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს იმ ორგანიზაციების, კვლევითი ინსტიტუტებისა და უნივერსიტეტებისათვის, რომლებიც ახორციელებენ გამოყენებით და ექსპერიმენტულ კვლევებს საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7066 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საბინაო-კომუნალურ მეურნეობაში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ფეხით მოსიარულეთათვის მიწისქვეშა გადასასვლელების, სარკინიგზო და საავტომობილო გზებზე გადასასვლელი ხიდების, შადრევნების, მოედნების, სარიტუალო სახლების, საზოგადოებრივი აბანოების, საპირფარეშოების, მშენებლობასთან, მოწყობასთან და მოვლა-პატრონობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მემორიალური დაფების დამზადებასთან, დამონტაჟებასთან და მოვლა-პატრონობასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, ასევე, ქუჩების ნუმერაციასთან და ქალაქის გაფორმებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) მღრღნელებისა და სხვა ცხოველებისგან მოსახლეობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის და დასახლებული ტერიტორიების სანიტარიული დაცვის უზრუნველყოფის, აგრეთვე სხვა მსგავს ხარჯებს;

გ) საბინაო-კომუნალურ მეურნეობასთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და

გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს;

დ) სხვა დანარჩენ ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება საბინაო-კომუნალური მეურნეობის სფეროს სხვა მუხლებში, როგორცაა: საბინაო-კომუნალური მეურნეობის სფეროში საერთო პოლიტიკის, მარეგულირებელი კანონმდებლობისა და სტანდარტების შემუშავებისა და დანერგვის, მათი შესრულების კონტროლისა და რეგულირების ხარჯები. აგრეთვე, იმ ქონების შეძენასთან დაკავშირებულ ხარჯები, რომლებიც არ კლასიფიცირდება საბინაო-კომუნალური მეურნეობის სხვა მუხლებში.

707 ჯანმრთელობის დაცვა

7071 სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობილობები და აპარატები

70711 ფარმაცევტული პროდუქცია

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ფარმაცევტული პროდუქციით (სამედიცინო პრეპარატები, სამკურნალო საშუალებები, შრატები, ვაქცინები, ვიტამინები, მინერალები და სხვა) უზრუნველყოფის, მომარაგების ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციული და მმართველობითი ხარჯების ჩათვლით.

70712 სხვა სამედიცინო პროდუქცია

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

სხვა სამედიცინო პროდუქციით (სამედიცინო თერმომეტრები, ლეიკოპლასტიკები, ერთჯერადი შპრიცები, გადასახვევი საშუალებები, პირველადი დახმარების აფთიაქები და სხვა.) უზრუნველყოფისა და მომარაგების ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციული და მმართველობითი ხარჯების ჩათვლით, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

70713 თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობები და აპარატები

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობებითა და აპარატებით უზრუნველყოფასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, როგორებიცაა: სათვალეები და კონტაქტური ლინზები, სასმენი აპარატები, პროთეზები (მათი დამზადების ხარჯების ჩათვლით), ორთოპედიული აპარატები, კორსეტები, ინვალიდის სავარძლები და ეტლები, ყავარჯნები, წნევის საზომი აპარატები და სხვა;

ბ) აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციულ და მმართველობით ხარჯებს, აგრეთვე თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობებისა და აპარატების შეკეთებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობების იჯარით აღებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება (70724) კოდში;

7072 ამბულატორიული მომსახურება

70721 ზოგადი პროფილის ამბულატორიული მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ზოგადი პროფილის სამედიცინო კლინიკების, ამბულატორიებისა და საოჯახო მედიცინის ცენტრების მიერ გაწეული სამედიცინო მომსახურების ხარჯებს;

ბ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ, ფინანსური მხარდაჭერის, კონტროლისა და მონიტორინგის ხარჯებს, აგრეთვე ამ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამედიცინო კვლევითი ლაბორატორიებისა და რენტგენის ცენტრების მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება (70724) კოდში;

70722 სპეციალიზებული ამბულატორიული მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სპეციალიზებული სამედიცინო დაწესებულებების, ამბულატორიებისა და საოჯახო მედიცინის ცენტრების ან ექიმების მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯებს. ასეთია კონკრეტულ დაავადებათა სამკურნალო პოლიკლინიკების მომსახურების ხარჯები;

ბ) სპეციალიზებული სამედიცინო დაწესებულებების, ამბულატორიებისა და საოჯახო მედიცინის ცენტრების ან ექიმების მიერ გაწეული სამედიცინო მომსახურების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, აგრეთვე აღნიშნული მომსახურების ინსპექტირებასა და ფინანსურ მხარდაჭერასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) ორთოდონტი სტომატოლოგების მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

1. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სტომატოლოგიური კლინიკების; სამედიცინო კვლევითი ლაბორატორიებისა და რენტგენის ცენტრების მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება შესაბამისად (70723) და (70724) კოდებში;

70723 სტომატოლოგიური მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ამბულატორიული ავადმყოფებისათვის სტომატოლოგიური მომსახურების გაწევის ხარჯებს;

ბ) საერთო პროფილის და სპეციალიზებული სტომატოლოგიური პოლიკლინიკების მომსახურების ინსპექტირებასა და მხარდაჭერასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

გ) კბილის პროთეზის მორგებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

კბილის პროთეზების დამზადების, სამედიცინო კვლევითი ლაბორატორიებისა და რენტგენის ცენტრების მომსახურების ხარჯებს, რომელიც შესაბამისად კლასიფიცირდება (70713) და (70724) კოდებში;

70724 საშუალო სამედიცინო პერსონალის მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ამბულატორიულ მკურნალობასთან დაკავშირებით საშუალო სამედიცინო პერსონალის მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: მედდების, მეანების, ფიზიოთერაპევტების, ლოგოპედებისა და სხვა მსგავსი საშუალო სამედიცინო პერსონალის მიერ გაწეული მომსახურება (როგორც სპეციალურ ამბულატორიულ დაწესებულებებსა და პოლიკლინიკებში, ასევე ოჯახში);

ბ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების მართვის, ინსპექტირებისა და კონტროლის ხარჯებს;

გ) სამედიცინო კვლევითი ლაბორატორიების და რენტგენის ცენტრების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, თერაპიული დანიშნულების მოწყობილობების დაქირავების და ბალნეოლოგიური მკურნალობის ხარჯებს, აგრეთვე აკუპუნქტურის, პედიკურის და ტრადიციული მედიცინის სფეროში მომუშავე სპეციალისტების მომსახურების ხარჯებს (15.07.2008 № 606);

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ჯანდაცვის სფეროს მომსახურე ლაბორატორიების და დიაგნოსტიკური ცენტრების ხარჯებს, რომელიც შესაბამისად კლასიფიცირდება (7074) და (7075) კოდებში;

7073 საავადმყოფოების მომსახურება

70731 ზოგადი პროფილის საავადმყოფოების მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ზოგადი პროფილის საავადმყოფოების მიერ გაწეულ მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით. ასეთი საავადმყოფოები, როგორც წესი, არ შემოიფარგლებიან რომელიმე კონკრეტული სპეციალური განხრით და ეწევიან საერთო ჰოსპიტალიზირებულ მკურნალობას;

ბ) ზოგადი პროფილის საავადმყოფოების ინსპექტირებასა და ფინანსურ მხარდაჭერასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სპეციალური სამედიცინო ცენტრების მომსახურების ხარჯებს, რომლებიც კლასიფიცირდება (70733) კოდში;

70732 სპეციალიზებული საავადმყოფოების მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სპეციალიზებული საავადმყოფოების მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯებს, რომლებიც ზოგადი პროფილის საავადმყოფოებისაგან განსხვავდებიან იმით, რომ მათ მიერ გაწეული მომსახურება შემოიფარგლება კონკრეტულ დაავადებათა მკურნალობით. ასეთია, მაგალითად, ფილტვების დაავადებების მკურნალობა, კიბოს, ყელ-ყურის, ცხვირის, სულიერ ავადმყოფთა, ბავშვთა მკურნალობა და ა.შ.;

ბ) სპეციალიზებული საავადმყოფოების მართვის, ინსპექტირებისა და ფინანსური მხარდაჭერის ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამშობიარო სახლებს, რომლებიც კლასიფიცირდება (70733) კოდში;

70733 სამედიცინო ცენტრებისა და სამშობიარო სახლების მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სპეციალური სამედიცინო ცენტრებისა და სამშობიარო სახლების მიერ გაწეულ მომსახურებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) აღნიშნულ სფეროში მართვის, ადმინისტრაციულ, ინსპექტირებისა და ფინანსური მხარდაჭერის ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

70734 სანატორიუმებისა და გამაჯანსაღებელი სახლების მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სანატორიუმებისა და გამაჯანსაღებელი სახლების მიერ გაწეული მომსახურების ხარჯებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ იმ პაციენტთა მკურნალობას, რომლებსაც ჩაუტარდათ ქირურგიული ოპერაციები, გადატანილი აქვთ მძიმე ავადმყოფობა და რომლებიც საჭიროებენ კონტროლს მედიკამენტების მიღებისას, ფიზიოთერაპიული პროცედურების ჩატარებას, დაკარგული ფუნქციის აღსადგენად ვარჯიშებს ან დასვენებას;

ბ) სანატორიუმებისა და გამაჯანსაღებელი სახლების მართვის, ადმინისტრაციულ, ინსპექტირებისა და ფინანსური მხარდაჭერის ხარჯებს.

7074 საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში გაწეული სხვა მომსახურების ხარჯებს, როგორცაა: სპეციალური ბრიგადების მიერ სამუშაო ადგილებზე, სკოლებში ან სხვა არასამედიცინო დაწესებულებებში გაწეული მომსახურება, სასწრაფო სამედიცინო დახმარება. ამ უკანასკნელში არ შედის უშუალოდ საავადმყოფოთა დაქვემდებარებაში მყოფი სასწრაფო სამედიცინო მომსახურების პერსონალის ხარჯები;

ბ) აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციულ, ინსპექტირებისა და ფინანსური მხარდაჭერის ხარჯებს;

გ) სისხლის ბანკის ფუნქციონირების (მიღება, დამუშავება, შენახვა, ტრანსპორტირება), დაავადებათა დიაგნოსტიკის (კიბოს, ტუბერკულოზის, ვენერიული დაავადებების), პროფილაქტიკის (იმუნიზაცია, აცრები) და კონტროლის ღონისძიებებთან (ბავშვების კვება) დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) ეპიდემიოლოგიური ვითარების შესახებ საჭირო მონაცემთა შეგროვებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) ჯანდაცვის საკითხებზე ინფორმაციის შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

ვ) სამედიცინო ლაბორატორიების მომსახურების ხარჯებს, სამედიცინო დაწესებულებების რეკონსტრუქციასა და შეკეთებასთან, აგრეთვე მათი აღჭურვის გაუმჯობესებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ზ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

სამეცნიერო-კვლევითი და დიაგნოსტიკური ლაბორატორიების ხარჯებს, რომლებიც შესაბამისად კლასიფიცირდება (70724) და (7075) კოდებში.

7075 გამოყენებითი კვლევები ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ჯანდაცვის სფეროში გამოყენებითი და სამეცნიერო-ექსპერიმენტული კვლევების განმახორციელებელი სახელმწიფო დაწესებულებების მართვასა და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს ჯანდაცვის სფეროში სამეცნიერო-კვლევითი და ექსპერიმენტული გამოკვლევების განხორციელების მხარდასაჭერად, რომლებსაც ახორციელებენ კვლევითი ინსტიტუტები და უნივერსიტეტები;

გ) დიაგნოსტიკური ლაბორატორიების ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ფუნდამენტალურ გამოკვლევებთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც კლასიფიცირდება (7014) კოდში.

7076 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ჯანდაცვის სფეროში საერთო პოლიტიკის, გეგმების, პროგრამების და ბიუჯეტის შემუშავების, მათი კოორდინაციასა და კონტროლის განხორციელების ხარჯებს;

ბ) ჯანდაცვის სფეროში კანონმდებლობისა და სტანდარტების შემუშავებასა და მათი შესრულების უზრუნველყოფაზე გაწეულ ხარჯებს;

გ) სამედიცინო დაწესებულებებისა და სამედიცინო პერსონალის ლიცენზირებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) ჯანდაცვის სფეროში საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასა და სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ე) ჯანდაცვის საკითხებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება სხვა დანარჩენ მუხლებში;

ვ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

708 დასვენება, კულტურა და რელიგია

7081 მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სპორტისა და დასვენების სფეროში საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს. კერძოდ, აღნიშნულსფეროში სახელმწიფო დაწესებულებების ადმინისტრაციულ ხარჯებს;

ბ) დასვენების და სპორტული დანიშნულების ობიექტების (სპორტული დარბაზები, მოედნები, სტადიონები, ჩოგბურთის კორტები, სარბენი ბილიკები, საცურაო აუზები, დასასვენებელი სკვერები, პარკები და ბანაკები და ა.შ.) მშენებლობის, მოწყობის, რეაბილიტაციისა და ექსპლოატაციის ხარჯებს;

გ) სპორტული აღჭურვილობით უზრუნველყოფის და მათი გამოყენების რეგულირების ხარჯებს, სპორტული და დასვენების ღონისძიებებისათვის განკუთვნილი ნაგებობებისა და ადგილების (მოედნები, სტადიონები, ჩოგბურთის კორტები, სარბენი ბილიკები, სპორტული დარბაზები, პარკები, პლაჟები და სხვა) ფინანსური მხარდაჭერის და ადმინისტრაციულ ხარჯებს, ასევე, სპორტული და დასვენების ღონისძიებებთან დაკავშირებულ სხვა ხარჯებს;

დ) გრანტებსა და სუბსიდიებს სპორტული გუნდებისა და ცალკეული სპორტსმენების ფინანსური მხარდაჭერისთვის;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ზოოლოგიურ და ბოტანიკურ ბაღებს, აკვარიუმებს და სხვა მსგავს ობიექტებს (7082); სპორტულ და დასვენების ობიექტებს, რომლებიც განკუთვნილია სასწავლო დაწესებულებებს (709).

7082 მომსახურება კულტურის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) კულტურის სფეროსთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, კერძოდ: კულტურის ობიექტების და მათი სახელმწიფო მართვის ორგანიზაცია-დაწესებულებების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, კულტურული დაწესებულებების ფუნქციონირების კონტროლისა და რეგულირების ხარჯებს;

ბ) კულტურული დანიშნულების ობიექტების (ბიბლიოთეკები, მუზეუმები, სამხატვრო გალერეები, თეატრები, საგამოფენო დარბაზები, ძეგლები, ისტორიული ნაგებობები, ისტორიული ადგილები, ზოოპარკები და ბოტანიკური ბაღები, აკვარიუმები და ა.შ.) მშენებლობის, რეაბილიტაციის, ექსპლოატაციის, ფუნქციონირების, აგრეთვე, კულტურული ღონისძიებების ორგანიზების, ჩატარებისა და მხარდაჭერის ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს მსახიობების, მწერლების, კომპოზიტორების და კულტურის სხვა წარმომადგენლების, აგრეთვე კულტურული ღონისძიებების ფინანსური მხარდაჭერისთვის;

დ) ეროვნული, თუ ადგილობრივი დღესასწაულების ჩატარების ხარჯებს, თუკი ისინი სპეციალურად ტურისტების მოსაზიდად არ ხორციელდება;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

უცხოეთში გამართულ კულტურულ ღონისძიებებს (70113); ადგილობრივ, რეგიონალურ ან ეროვნულ ზეიმებს, რომლებიც უმთავრესად გამიზნულია ტურისტების მოსაზიდად (70473); ტელე-რადიო მაუწყებლობის ხარჯებს (7083).

7083 ტელე-რადიო მაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ტელე-რადიო მაუწყებლობასა და საგამომცემლო სფეროსთან დაკავშირებული საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში ადმინისტრაციული, კოტროლისა და რეგულირების ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ტელე-რადიო მაუწყებლობისა და საგამომცემლო საქმიანობის წარმართვის და ფინანსური მხარდაჭერის ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს ტელე-რადიო მაუწყებლობის ობიექტების მშენებლობისა და მოწყობილობა-დანადგარების შექმნის, აგრეთვე გაზეთების, ჟურნალებისა და წიგნების გამოსაცემად განსახორციელებელი პროექტებისა და პროგრამების მხარდასაჭერად;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

მსხვილ და პატარა საერთო სახელმწიფო დანიშნულების ტიპოგრაფიებს (70133); ტელე-რადიო გადაცემების მეშვეობით მიღებული განათლების ხარჯებს (709).

7084 რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) რელიგიის სფეროში საქმიანობისა და მომსახურების ხარჯებს, ადმინისტრაციული და სხვა საზოგადოებრივი მომსახურების ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ღვთისმსახურებისა და სხვა საზოგადოებრივი ღონისძიებების ჩასატარებლად, შენობების ექსპლუატაციის, მოვლა-შენახვისა და შეკეთების ხარჯებს;

გ) გრანტებსა და სუბსიდიებს რელიგიური, სამოქალაქო, ახალგაზრდული და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, აგრეთვე, პროფესიული კავშირებისა და პოლიტიკური პარტიების საქმიანობის სტიმულირებისა და ფინანსური მხარდაჭერისათვის;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7085 გამოყენებითი კვლევები დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სახელმწიფო დაწესებულებების მიერ დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების ჩატარების, მათი მართვისა და რეგულირების ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს იმ ორგანიზაციებისათვის, კვლევითი ინსტიტუტებისა და უნივერსიტეტებისათვის, რომლებიც დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროებში ახორციელებენ სამეცნიერო და ექსპერიმენტალურ გამოკვლევებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7086 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროებში საერთო პოლიტიკის, გეგმების, პროგრამებისა და ბიუჯეტების შედგენის, მათი განხორციელების კოორდინირებისა და მონიტორინგის ხარჯები;

ბ) საერთო ხასიათის ინფორმაციისა და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადებასთან, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე ყველა იმ ხარჯს, რომელიც არ კლასიფიცირდება სხვა დანარჩენ მუხლებში;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

709 განათლება

7091 სკოლამდელი აღზრდა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სკოლამდელი აღზრდის უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) სკოლამდელი აღზრდის სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7092 ზოგადი განათლება

70921 დაწყებითი ზოგადი განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) დაწყებითი ზოგადი განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) დაწყებითი ზოგადი განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) უფროსი ასაკისა და ახალგაზრდებისთვის დაწყებითი ზოგადი განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

70922 საბაზო ზოგადი განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საბაზო ზოგადი განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, საბაზო ზოგადი განათლების დაწესებულებების ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) საბაზო ზოგადი განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

70923 საშუალო ზოგადი განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) საშუალო ზოგადი განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) საშუალო ზოგადი განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7093 პროფესიული განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) პროფესიული განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) პროფესიული განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7094 უმაღლესი განათლება

70941 უმაღლესი პროფესიული განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) უმაღლესი პროფესიული განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) უმაღლესი პროფესიული განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

70942 უმაღლესი აკადემიური განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) უმაღლესი აკადემიური განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) უმაღლესი აკადემიური განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7095 უმაღლესისშემდომი განათლება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) უმაღლესისშემდომი განათლების უზრუნველყოფის ხარჯებს, მათი ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) უმაღლესისშემდომი განათლების სფეროში პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების ხარჯებს;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7096 განათლების სფეროს დამხმარე მომსახურება

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) განათლების სფეროს დამხმარე მომსახურების უზრუნველსაყოფად გაწეული ხარჯები, როგორებიცაა: ტრანსპორტირება, კვება, ცხოვრება, სამედიცინო და სტომატოლოგიური მკურნალობა და სხვა დამხმარე მომსახურება;

ბ) საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკრედიტაციასა და მონიტორინგთან დაკავშირებულ, აგრეთვე გამოცდებისათვის მომზადების საორგანიზაციო ხარჯებს;

გ) განათლების სფეროს ზოგადი რეფორმის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული არ მოიცავს: განათლების სფეროში არსებული ჯანდაცვის სისტემების კონტროლისა და რეგულირების მომსახურებას (7074);

7097 გამოყენებითი კვლევები განათლების სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ფუნდამენტური, გამოყენებითი და სამეცნიერო-ექსპერიმენტული კვლევების განსახორციელებელ ხარჯებს განათლების სფეროში;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს განათლების სფეროში გამოყენებითი და ექსპერიმენტული გამოკვლევების განხორციელების მხარდასაჭერად, რომლებსაც ახორციელებენ ორგანიზაციები, როგორებიცაა კვლევითი ინსტიტუტები და უნივერსიტეტები;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7098 სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) განათლების სფეროში საერთო პოლიტიკის, გეგმების, პროგრამებისა და ბიუჯეტების შემუშავების, მათი კოორდინაციის ხარჯებს;

ბ) განათლების სფეროს მარეგულირებელი კანონმდებლობისა და სტანდარტების შემუშავებისა და დანერგვის ხარჯებს;

გ) სკოლისგარეშე სახელოვნებო და სასპორტო განათლების ხარჯებს;

დ) განათლების სფეროსთან დაკავშირებული საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს, აგრეთვე სხვა დანარჩენ ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება განათლების სფეროს სხვა მუხლებში;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

710 სოციალური დაცვა

7101 ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა

71011 ავადმყოფთა სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ავადმყოფობის ან ტრავმის შედეგად დროებით შრომისუუნარო პირებისათვის სოციალური დაცვის მიზნით ფულადი ან ნატურალური ფორმით გაცემულ დახმარებებს;

ბ) სოციალური დაცვის აღნიშნულ სფეროში განსახორციელებელი პროგრამების ადმინისტრაციულ ხარჯებს, მართვის ხარჯების ჩათვლით;

გ) ავადმყოფობით ან ტრავმის შედეგად დროებით შრომისუუნარო პირებისათვის ფულად დახმარებებს და ნატურალური ფორმით გასაწევი დახმარებების ხარჯებს, როგორცაა: ფიქსირებული თუ ხელფასის პროპორციული სხვადასხვა გადახდები, დახმარების აღმოჩენა ყოველდღიურ საქმიანობაში, სატრანსპორტო საშუალებებით უზრუნველყოფა და ა.შ;

დ) ავადმყოფთა სოციალური დაცვის მიზნით პროგრამებისა და პროექტების განხორციელების ხარჯებს;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

71012 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა (იმის მიუხედავად, არის თუ არა ასეთი შრომისუუნარობა ნაწილობრივი თუ მთლიანი), რომელთაც ფიზიკური თუ გონებრივი ნაკლის გამო არ შეუძლიათ ჩაერთონ ეკონომიკურ საქმიანობაში, ან იცხოვრონ ცხოვრების ჩვეული წესით, სოციალური დაცვის უზრუნველყოფის ხარჯებს. მათ შორის, დროებით შრომისუუნაროთა დახმარების პროგრამების ადმინისტრაციულ და მმართველობით ხარჯებს;

ბ) ფულადი ან ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებებს იმ პირებისათვის, რომლებმაც მთლიანად ან ნაწილობრივ დაკარგეს შრომის უნარი;

გ) ფულად შემწეობებს, როგორცაა: ინვალიდობის პენსია პირებისათვის, რომლებიც არ არიან მიღწეულნი საპენსიო ასაკს და გააჩნიათ ფიზიკური ან გონებრივი ნაკლოვანებები; შემწეობები პირის პენსიაზე ვადამდე გასვლასთან დაკავშირებით, რაც განპირობებულია შრომისუუნარიანობის დაქვეითებით; შემწეობები სამსახურიდან წასვლასთან დაკავშირებით, ინვალიდობის პენსიები პირთათვის, რომლებიც თავიანთი შესაძლებლობების ფარგლებში ახორციელებენ შრომით საქმიანობას; შემწეობები პირთათვის, რომლებიც უვლიან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს; სხვა პერიოდული და ერთდროული შემწეობები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის მიზნით;

დ) ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებებს, როგორცაა: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საცხოვრებლათა და კვებით უზრუნველყოფა შესაბამის დაწესებულებებში, სატრანსპორტო საშუალებებით მომსახურება და ა.შ.; შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა პროფესიულ-ტექნიკური და სხვა სახის სწავლების უზრუნველყოფა მათი პროფესიული და სოციალური რეაბილიტაციის მიზნით; დახმარების აღმოჩენა ყოველდღიურ საქმიანობაში, რაც გამოიხატება სატრანსპორტო საშუალებებით უზრუნველყოფაში, საშინაო საქმეების მოგვარებაში;

სხვადასხვა სახის საქონლისა და მომსახურების შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის მათი საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვის მიზნით;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

შემწეობებს როგორც ფულადი, ისე ნატურალური ფორმით, საპენსიო ასაკს მიღწეული შრომისუუნარო და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის (7102).

7102 ხანდაზმულთა სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) ხანდაზმულთა სოციალური დაცვის უზრუნველყოფის ხარჯებს, როგორცაა: ხარჯები ფულადი და ნატურალური ფორმით გასაწევი დახმარებებისათვის, სოციალური დაცვის აღნიშნული პროგრამების ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ფულად შემწეობებს, როგორცაა: ხანდაზმულობის პენსია, საპენსიო ასაკს მიღწეული პირებისათვის; ხანდაზმულობის ვადამდელი პენსია, პენსიაზე საპენსიო ასაკის დადგომამდე გასული პირებისათვის; ნაწილობრივი პენსიები, რომლებიც გაიცემა როგორც საპენსიო ასაკის მიღწევამდე, ისე საპენსიო ასაკის დადგომის შემდეგ, პირებზე, რომლებიც აგრძელებენ მუშაობას, მაგრამ არასრულ სამუშაო განაკვეთზე; შემწეობები ხანდაზმულების მოვლაზე, სხვა პერიოდული და ერთდროული შემწეობები;

გ) ნატურალური ფორმით გასაწევი დახმარებების ხარჯებს, როგორცაა: საცხოვრებლით უზრუნველყოფა და კვება ხანდაზმულებისათვის, რომლებიც ცხოვრობენ ან სპეციალიზებულ დაწესებულებებში ან ოჯახთან ერთად; დახმარების აღმოჩენა ყოველდღიურ საქმიანობაში (ტრანსპორტით მომსახურება, საშინაო საქმეების მოგვარება); შემწეობები ხანდაზმულთა მომვლელებისათვის; სხვადასხვა სახის მომსახურებისა და საქონლის მიწოდება ხანდაზმულთათვის, მათი საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვის მიზნით;

დ) ომის მონაწილეთა და სახელმწიფო მოხელეთა საპენსიო უზრუნველყოფის ხარჯებს;

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

პენსიაზე ვადამდე გასვლასთან დაკავშირებულ შემწეობებს, პირებისათვის, რომლებიც პენსიაზე საპენსიო ასაკის დადგომამდე გავიდნენ შრომისუუნარობის გამო (71012) ან უმუშევრობის გამო (7105)

7103 მარჩენალდაკარგულ პირთა სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოციალური დაცვის უზრუნველყოფის ხარჯებს როგორც ფულადი, ისე ნატურალური ფორმით გაწეული დახმარების სახით, პირებისათვის, რომლებიც იმყოფებოდნენ სხვის კმაყოფაზე და დაკარგეს მარჩენალი (მეუღლეები, ყოფილი მეუღლეები, შვილები, შვილიშვილები, მშობლები ან სხვა ნათესავები), სოციალური დაცვის აღნიშნული პროგრამების ადმინისტრირების ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ფულად შემწეობებს, როგორცაა: პენსიები, მარჩენალის დაკარგვის შემთხვევაში; მარჩენალის გარდაცვალებასთან დაკავშირებული დახმარებები; სხვა მსგავსი პერიოდული თუ ერთდროული შემწეობები მარჩენალდაკარგული პირებისათვის;

გ) დახმარებებს ნატურალური ფორმით, როგორცაა: გარდაცვლილის დაკრძალვასთან დაკავშირებული დახმარება, სხვადასხვა სახის მომსახურებისა და საქონლის მიწოდება მარჩენალდაკარგული პირებისათვის, მათი საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვის მიზნით;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7104 ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) დაბალშემოსავლიანი ოჯახების სოციალურ დახმარებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, აგრეთვე, სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისა და პირების სოციალურ დაცვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს;

ბ) როგორც ფულადი, ისე ნატურალური ფორმით სოციალური დახმარებების უზრუნველყოფას ისეთი ოჯახებისთვის, სადაც ცხოვრობენ სხვის კმაყოფაზე მყოფი ან სხვისი მეურვეების ქვეშ მყოფი ბავშვები, აღნიშნულ სფეროში გაწეული ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

გ) ფულად შემწეობებს, როგორცაა: ფულადი დახმარებები ბავშვის გაჩენაზე; ანაზღაურებადი შვებულებები, სხვა პერიოდული თუ ერთჯერადი დახმარებები ბავშვებისა და ოჯახების მხარდასაჭერად და მათი სხვადასხვა საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად (მაგალითად, ისეთი ოჯახების დახმარება, სადაც ერთი მშობელია ან სადაც ცხოვრობენ ფიზიკური ან გონებრივი ნაკლის მქონე ბავშვები);

დ) დახმარებებს ნატურალური ფორმით, როგორცაა: სკოლამდელი ასაკის ბავშვების მთელი დღის, ან დღის გარკვეული ნაწილის განმავლობაში უზრუნველყოფა თავშესაფრებითა და კვებით; ბავშვების მომვლელით უზრუნველყოფის ხარჯები; ინტერნატების და იმ ოჯახების ფინანსური დახმარებები, რომელთაც იშვილეს ბავშვები. სოციალური დაცვის მიზნით გარკვეული სახის საქონლისა და მომსახურების მიწოდება საცხოვრებელ ადგილზე ბავშვებისთვის ან მათზე პასუხისმგებელი პირებისათვის; (საბავშვო ბანაკები და გასართობი ცენტრები);

ე) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

ოჯახების დაგეგმვის მომსახურებას (7074).

7105 უმუშევართა სოციალური დაცვა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) უმუშევართათვის როგორც ფულადი, ისე ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებებს, აღნიშნულ სფეროში განსახორციელებელი პროგრამების ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) ფულად შემწეობებს, როგორცაა: სრული ან ნაწილობრივი დახმარება უმუშევართათვის; შემწეობები დაკავშირებული პენსიაზე ვადამდელ გასვლასთან, არასაპენსიო ასაკის პირებისათვის, რომლებიც მოყვნენ შტატების შემცირებაში ან უბრალოდ დაკარგეს სამსახური საერთო ეკონომიკური მდგომარეობის გაურესების საფუძველზე; მიზნობრივი შემწეობები მომუშავეთა ამა თუ იმ ჯგუფებისათვის, რომლებიც ჩართულნი არიან პროფესიული გადამზადების პროგრამებში; კომპენსაციები შტატების შემცირების შედეგად სამსახურიდან დათხოვნის შემთხვევაში; სხვა პერიოდული ან ერთჯერადი დახმარებები უმუშევართათვის, რომლებსაც ხანგრძლივი დროის მანძილზე არ გააჩნიათ სამსახური;

გ) დახმარებებს ნატურალური ფორმით, როგორცაა: პროფესიული სწავლების უზრუნველყოფა უმუშევართათვის ან იმ პირების გადამზადება, ვისაც ემუქრება სამსახურის დაკარგვა; უმუშევრებისა და მათი ოჯახების თავშესაფრებით, კვების პროდუქტებით და ტანსაცმლით უზრუნველყოფის ხარჯებს;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

2. აღნიშნული მუხლი არ მოიცავს:

საერთო პროგრამებისა და გეგმების ხარჯებს, რომლებიც მიმართულია სამუშაო ძალის მობილურობის ამაღლებისკენ, უმუშევრობის შემცირებისა და დასაქმების ხელშეწყობისთვის განსაკუთრებით იმ ჯგუფებისთვის, სადაც მაღალია უმუშევრობა (70412); ფულადი ან ნატურალური ფორმით უმუშევართათვის გაწეული დახმარებები, რომელთაც მიაღწიეს საპენსიო ასაკს (7102).

7106 საცხოვრებლით უზრუნველყოფა

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოციალური დაცვის ფულადი ან ნატურალური ფორმით უზრუნველყოფის ისეთ ხარჯებს, როგორცაა სოციალურად დაუცველი საოჯახო მეურნეობების საბინაო ხარჯების ანაზღაურება (აღნიშნული შეღავათის მისაღებად ოჯახებმა მონაწილეობა უნდა მიიღონ შემოწმებაში, რომელიც განსაზღვრავს ასეთი შეღავათის გაცემის აუცილებლობას);

ბ) დახმარებები ნატურალური ფორმით, როგორცაა: დროებითი ან გრძელვადიანი გადახდებით უზრუნველყოფა, რომლებიც დაკავშირებულია ბინის დაქირავებასთან, ბინათმფლობელთა მიმდინარე ხარჯებთან, ნაწილობრივი კომპენსაციის მიზნით (ძირითადი თანხისა და პროცენტის დაფარვა); იაფი ან საზოგადოებრივი სახის საცხოვრებლით, თავშესაფრით უზრუნველყოფა;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7107 სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიცირებას

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოციალური დაცვის მიზნით ფულადი ან ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებას პირებისათვის, რომლებიც განიცდიან სოციალურ გაუცხოებას ან ემუქრებათ ასეთი საფრთხე (ღარიბები, დაბალშემოსავლიანი პირები, იმიგრანტები, ლტოლვილები, ნარკომანები და ალკოჰოლის მომხმარებლები, ძალადობის მსხვერპლნი და ა.შ.), ამ სფეროში გაწეული ადმინისტრაციული ხარჯების ჩათვლით;

ბ) აღნიშნული კატეგორიის პირებისთვის ფულად შემწეობებს, როგორცაა: შემწეობები ღარიბთათვის და სხვა ფულადი დახმარებები ამ კატეგორიის სოციალურად დაუცველი პირებისათვის, მათი მძიმე მატერიალური ყოფის შემსუბუქების მიზნით;

გ) ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებებს, როგორცაა: ღარიბებისა და სოციალური გაუცხოების საფრთხის ქვეშ მყოფი პირების დროებითი და ხანგრძლივი პერიოდის თავშესაფრებითა და საკვებით უზრუნველყოფა; ალკოჰოლიზმით დაავადებულთა და ნარკომანთა სამედიცინო რეაბილიტაციის ხარჯებს; აგრეთვე ამ კატეგორიის პირებისათვის ისეთი საქონლითა და მომსახურებით უზრუნველყოფის ხარჯებს, როგორცაა: იურიდიული კონსულტაციები, თავშესაფრები დღის საათებში, კვების პროდუქტები, ტანსაცმელი, საწვავი და სხვა;

დ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7108 გამოყენებითი კვლევები სოციალური დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოციალური დაცვის სფეროში გამოყენებითი და ექსპერიმენტული სამეცნიერო გამოკვლევების განმახორციელებელი სახელმწიფო დაწესებულებების ხარჯებს;

ბ) გრანტებსა და სუბსიდიებს სოციალური დაცვის სფეროში გამოყენებითი და ექსპერიმენტული სამეცნიერო კვლევების ჩატარების ხელშესაწყობად, რომლებსაც ახორციელებენ ორგანიზაციები, სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები და უნივერსიტეტები;

გ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

7109 სხვა არკლასიფიცირებული საქმიანობა სოციალური დაცვის სფეროში

1. აღნიშნული მუხლი მოიცავს:

ა) სოციალური დაცვის საერთო პოლიტიკის, პროგრამებისა და გეგმების შემუშავების, ადმინისტრირებისა და კოორდინირების ხარჯებს, აღნიშნულ სფეროში საკანონმდებლო ბაზისა და შესაბამისი სტანდარტების მომზადების და დანერგვის ხარჯებს;

ბ) სოციალური დაცვის სფეროში საერთო ხასიათის ინფორმაციის და ტექნიკური დოკუმენტაციის მომზადების, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და გავრცელების ხარჯებს;

გ) ფულადი ან ნატურალური ფორმით გაწეულ დახმარებებს მიწისძვრით, ხანძრით, წყალდიდობითა და სხვა ბუნებრივი კატასტროფების შედეგად დაზარალებულთათვის; პროდუქტების, მოწყობილობებისა და სხვა რესურსების შეძენისა და მარაგების შექმნის ხარჯებს, მათი საგანგებო სიტუაციებში გამოყენების მიზნით;

დ) მოქალაქეთა კომუნალურ და საკომუნიკაციო გადასახადებზე დახმარებას, მუნიციპალური ტრანსპორტით მგზავრობის ღირებულების მთლიანად ან ნაწილობრივ დაფარვის უზრუნველყოფის ხარჯებს;

ე) სამშობლოს დაცვისას დაღუპულთა და ომის შემდეგ გარდაცვლილ მეომართა სარიტუალო მომსახურების უზრუნველყოფის ხარჯებს;

ვ) დევნილი და უპატრონო მიცვალებულების სარიტუალო მომსახურების უზრუნველყოფის ხარჯებს;

ზ) სხვა დანარჩენი ხარჯებს, რომლებიც არ კლასიფიცირდება სოციალური დაცვის სფეროს სხვა მუხლებში;

თ) აღნიშნულ სფეროსთან დაკავშირებულ დაზღვევის ხარჯებს.

თავი VII

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაცია

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების კლასიფიკაცია წარმოადგენს ფინანსური აქტივების შეძენისა და გასვლის, ვალდებულებების აღებისა და დაფარვის ოპერაციების, აგრეთვე, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების დაჯგუფებას სახეების მიხედვით.

შენიშვნა: ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე ოპერაციები მოიცავს როგორც ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ზრდას, ასევე კლებას, იმის მიხედვით თუ რა სახის ოპერაცია ხორციელდება მათზე.

ცხრილში მოცემულია ფინანსური აქტივების ოპერაციების კლასიფიკაციის მუხლები:

აქტივებზე ოპერაციების კოდები			აქტივების კოდები			დასახელება
32			62			ფინანსური აქტივები
32	1		62	1		საშინაო
32	1	2	62	1	2	ვალუტა და დეპოზიტები
32	1	3	62	1	3	ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა
32	1	4	62	1	4	სესხები
32	1	5	62	1	5	აქციები და სხვა კაპიტალი
32	1	6	62	1	6	სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვები
32	1	7	62	1	7	წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები
32	1	8	62	1	8	სხვა დებიტორული დავალიანებები
32	2		62	2		საგარეო
32	2	2	62	2	2	ვალუტა და დეპოზიტები
32	2	3	62	2	3	ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა

აქტივებზე ოპერაციების კოდები			აქტივების კოდები			დასახელება
32	2	4	62	2	4	სესხები
32	2	5	62	2	5	აქციები და სხვა კაპიტალი
32	2	6	62	2	6	დაზღვევის ტექნიკური რეზერვები
32	2	7	62	2	7	წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები
32	2	8	62	2	8	სხვა დებიტორული დავალიანებები
32	3		62	3		მონეტარული ოქრო და ნასესხობის სპეციალური უფლება

ცხრილში მოცემულია ვალდებულებების ოპერაციების კლასიფიკაციის მუხლები:

ვალდებულებებზე ოპერაციების კოდები			ვალდებულებების კოდები			დასახელება
33			63			ვალდებულებები
33	1		63	1		საშინაო
33	1	2	63	1	2	ვალუტა და დეპოზიტები
33	1	3	63	1	3	ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა
33	1	4	63	1	4	სესხები
33	1	5	63	1	5	აქციები და სხვა კაპიტალი (მხოლოდ სახელმწიფო საწარმოები და ორგანიზაციები)
33	1	6	63	1	6	სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვები
33	1	7	63	1	7	წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები
33	1	8	63	1	8	სხვა კრედიტორული დავალიანებები
33	2		63	2		საგარეო
33	2	2	63	2	2	ვალუტა და დეპოზიტები
33	2	3	63	2	3	ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა
33	2	4	63	2	4	სესხები
33	2	5	63	2	5	აქციები და სხვა კაპიტალი (მხოლოდ სახელმწიფო საწარმოები და ორგანიზაციები)
33	2	6	63	2	6	დაზღვევის ტექნიკური რეზერვები
33	2	7	63	2	7	წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები
33	2	8	63	2	8	სხვა კრედიტორული დავალიანებები

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაციის მეთოდური განმარტებები

ფინანსური აქტივები (32) და ვალდებულებები (33)

ფინანსური აქტივები მოიცავს ფინანსურ მოთხოვნებს, მონეტარულ ოქროსა და ნასესხობის სპეციალურ უფლებებს. ფინანსური მოთხოვნა არის აქტივი, რომელიც აძლევს უფლებას ერთ ინსტიტუციონალურ ერთეულს – აქტივის მფლობელს (ანუ კრედიტორს) მიიღოს ერთი ან რამდენიმე გადახდა მეორე ერთეულისაგან (დებიტორისგან) მათ შორის გაფორმებული კონტრაქტით გათვალისწინებული პირობებისა და დებულებების თანახმად. ფინანსური

მოთხოვნა წარმოადგენს აქტივს, ვინაიდან ის უზრუნველყოფს კრედიტორისათვის ეკონომიკური სარგებლის მიღებას და წარმოადგენს დაგროვების საშუალებას. კრედიტორს დამატებითი სარგებლის მიღება შეუძლია პროცენტების ან საკუთრებასთან დაკავშირებული სხვა სახის გადახდებით, ან/და ფლობიდან მიღებული მოგებით. ფინანსური მოთხოვნების ტიპურ მაგალითს წარმოადგენს ფულადი საშუალებები, დეპოზიტები, კრედიტები და სესხები, ობლიგაციები, წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები და დებიტორული დავალიანებები. ამასთან, უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში გასაცემი სახსრები.

როდესაც წარმოიქმნება ფინანსური მოთხოვნა, იმავდროულად, დებიტორს წარმოეშობა იმავე ოდენობის ვალდებულება, რომელიც, შეესაბამება მოცემულ ფინანსურ აქტივს. ე.ი. გადახდა ან გადახდები, რომელთა მიღების უფლებაც გააჩნია კრედიტორს კონტრაქტის შესაბამისად, იმავდროულად წარმოადგენს გადახდას ან გადახდებს, რომელიც კონტრაქტის შესაბამისად, უნდა განახორციელოს დებიტორმა. ამრიგად, ვალდებულება წარმოადგენს ეკონომიკური სარგებლის უზრუნველყოფის ვალდებულებას იმ ინსტიტუციონალური ერთეულისათვის, რომელიც ფლობს შესაბამის ფინანსურ მოთხოვნას. ამასთან, უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსების წყაროებითა და გრანტებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების ფარგლებში გაცემული სესხები აღირიცხება ფინანსურ აქტივებისა და ვალდებულებების შესაბამის მუხლში.

ვალუტა და დეპოზიტები (3212, 3222, 3312, 3322)

ვალუტა შედგება ბრუნვაში არსებული ბანკნოტებისა და მონეტებისგან, რაც ფართოდ გამოიყენება გადახდის განხორციელებისას. მათი გამოშვება ხდება ეროვნული ბანკის ან სახელმწიფო ერთეულების მიერ და წარმოადგენს ემიტენტი ერთეულის ვალდებულებას. ეროვნულ ვალუტას გააჩნია ფიქსირებული ნომინალური ღირებულება.

დეპოზიტებიც ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენენ, რომლებსაც ფიქსირებული ნომინალური ღირებულება გააჩნიათ და გადახდების განსახორციელებლად გამოიყენება. აღნიშნული დაგროვების საშუალებას წარმოადგენს და დეპოზიტის სახეების მიხედვით შეიძლება იყოს გაცვლის უშუალო საშუალება, რომელიც მოიტანს საპროცენტო შემოსავალს, ან დეპოზიტის მფლობელს მისცემს განსაზღვრული სახის მომსახურების მიღების უფლებას.

სახელმწიფო ერთეულების უმრავლესობა აქტივის სახით აღირიცხავს. სხვადასხვაგვარი სახის დეპოზიტებს, უცხოური ვალუტით დეპოზიტების ჩათვლით. ასევე შესაძლებელია სახელმწიფო ერთეულმა აიღოს ვალდებულება დეპოზიტის სახით. მაგალითად, სასამართლო ან საგადასახადო ორგანოს შეუძლია გირაოს სახით შეტანილი დეპოზიტი დააკავოს დავის გადაწყვეტამდე.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის ბრძანება №415 - ვებგვერდი, 31.12.2014წ.

ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა (3213, 3223, 3313, 3323)

ფასიანი ქაღალდებს (გარდა აქციებისა) მიეკუთვნება მიმოქცევადი ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც ადასტურებენ ინსტიტუციონალური ერთეულების ვალდებულების არსებობას და რომელთა მართვა უნდა მოხდეს ფულადი საშუალებების, ფინანსური ინსტრუმენტების ან ეკონომიკური ღირებულების მქონე რომელიმე სხვა ობიექტების მიცემით. ფასიანი ქაღალდით, ჩვეულებრივ, დგინდება გადასახდელი პროცენტებისა და ვალის ძირითადი თანხის გადახდის გრაფიკი.

ფასიანი ქაღალდების მაგალითს, გარდა აქციებისა, წარმოადგენს:

- თამასუქები;
- ობლიგაციები და არაუზრუნველყოფილი სავალო ვალდებულებები, აქციებში კონვერტირებადი ობლიგაციების ჩათვლით;
- კომერციული ქალაქები;
- მიმოქცევადი სადეპოზიტო სერტიფიკატები;
- ბაზარზე რეალიზებადი დეპოზიტური ხელწერილები;
- ობლიგაციები, რომლებიც გამოშვებულია ანდერრაიტინგის განახლებადი მექანიზმებისა და საბანკო მხარდაჭერის მქონე საემისიო პროგრამების ფარგლებში;
- ფასიან ქალაქებში კონვერტირებული იპოთეკური კრედიტები და სესხები, აგრეთვე, დებიტორული დავალიანებები საკრედიტო ბარათებით;
- კრედიტები და სესხები, რომლებმაც ფაქტობრივად მიიღო მიმოქცევადი ინსტრუმენტების ხასიათი;
- პრივილეგირებული აქციები, რომლებიც ფიქსირებული შემოსავლის მიღებას უზრუნველყოფენ, მაგრამ არ იძლევიან საწარმოების ლიკვიდაციისას მისი ნარჩენი ღირებულების განაწილებაში მონაწილეობის უფლებას;
- საბანკო აქცეპტები.

თამასუქები, მიმოქცევადი სადეპოზიტო სერტიფიკატები, საბანკო აქცეპტები და კომერციული ქალაქები წარმოადგენენ ფასიან ქალაქებს, რომლებიც მფლობელებს აძლევენ უდავო უფლებას მითითებულ ვადაში მიიღონ დადგენილი ფიქსირებული თანხები და რომელთა გამოშვება ხდება დისკონტით.

ობლიგაციები და არაუზრუნველყოფილი სავალო ვალდებულებები წარმოადგენენ ფასიან ქალაქებს, რომლებიც მფლობელებს აძლევენ უდავო უფლებას მიიღონ ფიქსირებული ფულადი შემოსავლები, ან კონტრაქტით განსაზღვრული ცვალებადი ფულადი შემოსავლები, რასაც ჩვეულებრივ, პროცენტები ეწოდება. ობლიგაციებისა და არაუზრუნველყოფილი სავალო ვალდებულებების უმრავლესობა, ასევე აძლევს მფლობელებს უდავო უფლებას, მიიღონ ფიქსირებული თანხა ან თანხები, დადგენილ ვადაში ან ვალებში, ვალის ძირითადი თანხის დასაფარავად. ამასთან, უვადო ობლიგაციებს დაფარვის ვადა არ გააჩნიათ.

ობლიგაციები ნულოვანი კუპონით წარმოადგენენ ფასიან ქალაქებს, რომლებიც არ ითვალისწინებენ პერიოდულ გადახდებს ობლიგაციის მოქმედების პერიოდის განმავლობაში.

შენიშვნა: ეროვნული ბანკისათვის გადასაცემი არამიმოქცევადი ფინანსური ინსტრუმენტები განიხილება როგორც ფასიან ქალაქები (გარდა აქციებისა).

სესხები (3214, 3224, 3314, 3324) ამ კატეგორიაში შეიტანება იპოთეკური კრედიტები და სესხები, განვადებით დაფარვადი კრედიტები და სესხები, კრედიტები განვადებით გაყიდვებისათვის, კრედიტები და სესხები სავაჭრო კრედიტების დასაფინანსებლად, შეთანხმება გაყიდვაზე შემდგომი გამოსყიდვით, ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, რომლებიც ფარულად წარმოიქმნება ფინანსური ლიზინგის შედეგად, ასევე, მოთხოვნები ან ვალდებულებები, საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან მიმართებაში, რომელსაც კრედიტებისა და სესხების ფორმა აქვს. აგრეთვე, სხვა სახის სესხები და კრედიტები. ჩვეულებრივი, სავაჭრო კრედიტი და მისი მსგავსი დებიტორულ/კრედიტორული დავალიანებები არ ითვლება კრედიტად და სესხად.

საქონლის ფინანსური ლიზინგის პირობით შექმნისას ითვლება, რომ ადგილი აქვს საკუთრების უფლების გადაცემას მეიჯარისაგან მოიჯარეზე, ვინაიდან საკუთრებასთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი ფაქტობრივად, გადადის მოიჯარეზე, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ იურიდიული

თვალსაზრისით, ლიზინგის პირობით, იჯარით აღებული საქონელი მეიჯარის საკუთრებად რჩება. ითვლება, რომ საკუთრების უფლების ასეთი ცვლა ფინანსირდება კრედიტით, რომელიც წარმოადგენს მეიჯარის აქტივს და მოიჯარის ვალდებულებას.

სხვა დებიტორული/კრედიტორული დავალიანებები (3218, 3228, 3318, 3328)

სხვა დებიტორული/კრედიტორული დავალიანებები შედგება სავაჭრო კრედიტებისგან, აგრეთვე, ყველა სხვა სახის კრედიტორული დავალიანებებისგან (მათ შორის, წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებებისგან), რომლებიც არ კლასიფიცირდება სხვა დანარჩენ მუხლებში.

სავაჭრო კრედიტები გამოყოფილია უშუალოდ საქონლისა და მომსახურების მყიდველებისათვის. ასეთი კრედიტები წარმოადგენენ გადახდის მიღების ჩვეულებრივი გადავადების შედეგს, ასევე გამყიდველებისათვის კრედიტის განზრახ გამოყოფას გაყიდვების დასაფინანსებლად. სავაჭრო კრედიტები არ მოიცავს კრედიტებსა და სესხებს, ფასიან ქაღალდებს, გარდა აქციებისა, ან სხვა ვალდებულებებს, რომლებიც გამოშვებულია ვაჭრობის დასაფინანსებლად. თუ სახელმწიფო ერთეული უშვებს ჩვეულებრივ თამასუქს ან სხვა ფასიან ქაღალდს, რამდენიმე სავაჭრო კრედიტზე გადახდის კონსოლიდირებისათვის, მაშინ ასეთი თამასუქი ან ფასიანი ქაღალდი მიეკუთვნება „ფასიან ქაღალდებს, გარდა აქციებისა“ (3313, 6313).

სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვები (3216, 3226, 3316, 3326)

სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვები შედგება საოჯახო მეურნეობების მიერ საპენსიო ფონდებსა და სიცოცხლის დაზღვევის რეზერვებში ჩადებული საშუალებების წმინდა ღირებულებისაგან, საშუალებებისაგან, რომელიც მიღებულია წინასწარ გადახდილი პრემიებისაგან, აგრეთვე, სადაზღვევო ანაზღაურების დაუფარავი მოთხოვნების რეზერვისგან. სახელმწიფო ერთეულებს შეუძლიათ აიღონ ვალდებულება სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვების მიხედვით, როგორც მხარემ, რომელიც მართავს სადაზღვევო პროგრამებს, გარდა სიცოცხლის დაზღვევისა, და არაავტონომიურ პროგრამებს ან იმ პროგრამებს, რომლებიც არ ითვალისწინებენ სპეციალური საპენსიო ფონდების შექმნას, აგრეთვე, ისინი შეიძლება ფლობდნენ აქტივებს, გამოდიან რა სადაზღვევო პოლისების მფლობელთა სახით, გარდა სიცოცხლის დაზღვევის პოლისებისა.

სადაზღვევო ანაზღაურებების დასაფარავად განკუთვნილი რეზერვების თანხები წარმოადგენენ საშუალებებს, რომლებიც სადაზღვევო პროგრამების (გარდა სიცოცხლის დაზღვევისა) ოპერატორებს გააჩნიათ იმ მოთხოვნებისთვის, რომლებზეც ანგარიშსწორება ჯერ არ განხორციელებულა, არ არის დარეგულირებული, ან შეიძლება დავის საგანი გახდეს. სადაზღვევო კომპანიების მიერ განსახილველად მიღებული მოთხოვნების დაგროვება ხდება სადაზღვევო ან უბედური შემთხვევების დადგომისას, რომელიც მოთხოვნის წარმოქმნის საფუძველია. ასეთი რეზერვები წარმოადგენენ სადაზღვევო პროგრამების ოპერატორების ვალდებულებებს და ბენეფიციარების აქტივებს, რომლებიც ამ თანხას საბოლოოდ მათი მოთხოვნების კომპენსაციის სახით მიიღებენ.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები (3217, 3227, 3317, 3327)

წარმოებული ეწოდება ფინანსური ინსტრუმენტებს, რომლებიც წარმოქმნილია სხვა ფინანსური ინსტრუმენტების ბაზაზე. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები დაკავშირებულია კონკრეტულ ფინანსურ ინსტრუმენტებთან, მაჩვენებელთან, ან საქონელთან, და რომელთა მემუიობითაც კონკრეტული ფინანსური რისკი შეიძლება გაიყიდოს ფინანსურ ბაზარზე, როგორც ცალკე ობიექტი.

არსებობს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ორი ძირითადი კლასი: ფორვარდული ტიპის კონტრაქტები, სვოპის ჩათვლით, და ოფციონური კონტრაქტები. ფორვარდული კონტრაქტის ფარგლებში, ორი მონაწილე მხარე თანხმდება გაცვალოს დადგენილი ოდენობის

საბაზო ობიექტები, რომლებიც შეიძლება იყოს როგორც რეალური, ასევე ფინანსური, შეთანხმებული ფასით, დათქმულ დროში. სვოპი წარმოადგენს გაყიდვის შეთანხმებას შემდგომი გამოსყიდვის პირობით.

ოფციონი წარმოადგენს კონტრაქტს, რომელიც ოფციონის მყიდველს აძლევს უფლებას (მაგრამ არ აკისრებს მას რაიმე ვალდებულებას) იყიდოს („ქოლ“ ოფციონი) ან გაყიდოს („ფუთ“ ოფციონი) კონკრეტული ფინანსური ინსტრუმენტი ან საქონელი, წინასწარ განსაზღვრული ფასით დროის მოცემულ პერიოდში ან განსაზღვრულ ვადაში.

მონეტარული ოქრო და ნასესხობის სპეციალური უფლება (323)

მონეტარული ოქრო მოიცავს ოქროს მონეტებს, ჩამოსხმულ და მოჭრილ ზოდებს არანაკლებ 995/1000 სინჯისა, რომლებიც ფულად-საკრედიტო რეგულირების ფუნქციების შემსრულებელი ერთეულების საკუთრებას წარმოადგენს და შედის სახელმწიფო ოფიციალურ სარეზერვო აქტივებში.

ჩვეულებრივ, მონეტარული რეგულირების ორგანოს წარმოადგენს ეროვნული ბანკი, თუმცა მონეტარული რეგულირების ორგანოს ზოგიერთი ფუნქციის შესრულება შეუძლია ამა თუ იმ სახელმწიფო ერთეულს.

მონეტარული ოქრო წარმოადგენს ფინანსურ აქტივს, რომლისთვისაც არ არსებობს მეორე ინსტიტუციონალური ერთეულის მხრიდან მოკორესპონდენტო ვალდებულება. მისი შეფასება ხდება ორგანიზებულ ბაზარზე დადგენილი მიმდინარე ფასის ან ფულად-საკრედიტო რეგულირების ორგანოებს შორის გაფორმებული ორმხრივი შეთანხმებით.

ნებისმიერი ოქრო, რომელიც აღრიცხულია სახელმწიფო ერთეულის მიერ და არ შეესაბამება მონეტარული ოქროს განმარტებას, არაფინანსურ აქტივს წარმოადგენს და მიეკუთვნება ან მატერიალური საბრუნავი საშუალებების მარაგებს (312), ან ფასეულობებს (313). ოქროში დენომინირებული დეპოზიტები, კრედიტები და სესხები, აგრეთვე, ფასიანი ქაღალდები აისახება, როგორც დეპოზიტები, კრედიტები და სესხები, ფასიანი ქაღალდები, და არა როგორც მონეტარული ოქრო. ოქროს სვოპი (გაცვლა) წარმოადგენს გაყიდვის შეთანხმებას შემდგომი გამოსყიდვის პირობით, რომლის ფარგლებშიც მონეტარული ოქრო იცვლება სხვა სარეზერვო აქტივებზე, ჩვეულებრივ, სავალუტო დეპოზიტებზე. აღნიშნული აისახება, როგორც კრედიტი ან სესხი.

ნასესხობის სპეციალური უფლება წარმოადგენს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ შექმნილ საერთაშორისო სარეზერვო აქტივებს, რომელიც უნაწილდება მის წევრ ქვეყნებს არსებული სარეზერვო აქტივების შესავსებად. სპეციალური სასესხო უფლების მფლობელია მხოლოდ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წევრი ქვეყნების ფულად-საკრედიტო რეგულირების ორგანოები და უფლებამოსილი საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციები, შეზღუდული რაოდენობით. სპეციალური სასესხო უფლება წარმოადგენს ფინანსურ აქტივს, რომლისთვისაც არ არსებობს მოკორესპონდენტო ვალდებულება, ამიტომ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წევრ ქვეყნებს, რომლებსაც განაწილების წესით მიეწოდა სპეციალური სასესხო უფლება, არ გააჩნიათ მათზე გამოყოფილი სპეციალური სასესხო უფლების ანაზღაურების უპირობო ვალდებულება. სახელმწიფო ერთეული წარმოადგენს სპეციალური სასესხო უფლების მფლობელს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი ფულად-საკრედიტო რეგულირების ორგანოს ფუნქციის შემსრულებელია.

დანართი (ამოღებულია)

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2011 წლის 8 ივლისის ბრძანება №387 - ვებგვერდი, 11.07.2011წ.